

Jørund: – Nærmer seg den perfekte jaktrifla

2543

Jakt

8-2025 kr 129

**STOR
TEST**

**Jakthanskene
som holder
deg varm**

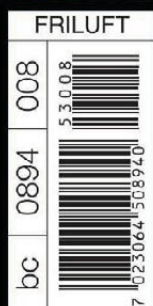
STYGG SYKDOM:
100 døde elger
i én kommune

**Etter 25 år
fikk kona bli
med på jakt**

**På hjortejakt
i Valdres**

Finn gleden
ved harejakt

Få hjem STOROKSEN

25

**sider
nyheter
& tester**

fra Jørund Lien

FOR DEG SOM TAR JAKT PÅ ALVOR!

- ✓ Fabrikkkladde og hjemmeladde patroner: Nyhet fra Lapua får toppscore!
- ✓ Tema: 6 mm riflepatroner
- ✓ Liten og lett kikkert til storviltjegeren
- ✓ Godt universalsikte fra GPO

**VI
TESTER
DER ANDRE
TROR!**

WHEN IT COUNTS.

THE NEW R8 PROFESSIONAL 2.0

The toughest R8 ever made – it is the evolution of an icon that has proven itself in decades of rough hunting use. The R8 Professional 2.0 is made for the harshest conditions: A state-of-the-art rifle complemented by useful technical innovation that is optimized to provide the perfect shooting position and withstand even the most adverse conditions. Everything about it is designed for unconditional functional reliability. For the one moment that counts.

www.blaser.de

Blaser

Noen jaktlag er rarer enn andre. Disse herrene tvinger seg ut på jakt, dag etter dag, bare for å ha noe vettugt å skrive om. Tilværelsen er i sannhet nådeløs og ond ...

STIAN VALDERHAUG

Tenk om du kunne sitte hele dagen og lese jakthistorier og høre på skrøner fra journalister og jegere, og så ta en kaffetår mens du grubler over hvilke historier som skal slippes igjennom nåløyet og settes på trykk. Dessverre for deg er stillingen allerede besatt.

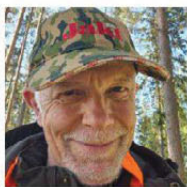
JØRUND LIEN

Vi våger å si det: Ingen i Norge tester så mange børser og så mye ammunisjon som denne mannen. Mangefårig toppskytt, drossuten. Og når han skal koble av, tar han med seg en av bildene og reiser til fjells på jakt ...

DAGH BAKKA

Norges mest erfarte jaktguide. Utdannet viltmester – og for å si det sånn: Det er en grunn til det. Lang og variert jakterfaring – heller ingen tilhenger av å pakke inn meningene sine i bomull.

ARNE T. HAMARLAND

Denne mannen tester jaktutstyr med den samme fandanivoldskhet og nitidighet som han jakter. Alt skal prøves og kontrolleres. Treffer du en jeger nedløst i utstyr, duppeditter og måleinstrumenter i skogen eller på fjellet, er det trolig Arne.

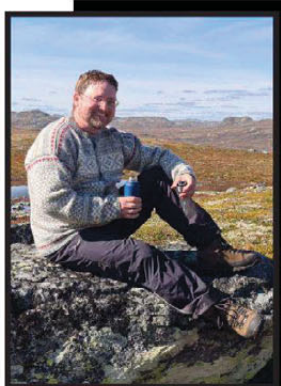
BJØRN BRENBAKKEN

Landets mest rutinerte jaktportrettfotograf. Nå har han til og med skaffet seg fuglehund, men vi har da gjort feil innimellom vi andre og. Få, om noen, har vært med på så mye variert jakt som denne karen.

SNORRE BJØRKI HOLT

Allsidig jeger som ferdes mye både i Norge og Sverige med hagle og rifle. Opprinnelig teolog – den eneste i redaksjonen med den bakgrunnen. Nå lærer. Skriver så lekende lett om jakt at du føler du har vært med Snorre på turen.

Søk etter
bladet_jakt
på Instagram

Søk etter
@bladetjakt
på Facebook

Få lyden av podkasten
Villmarksliv

KUNDESERVICE

Tlf. hverdager 0800-1600: 22 58 54 80

E-POST: abo-jhv@egmont.com

Fint om du har ditt kundennummer klart ved henvendelse til oss. Abonnementet løper til du sier det opp.

POSTADRESSE REDAKSJONEN: Jakt abonnementservice,
Pb. 4980 Nydalen, 0441 Oslo

REDAKSJONEN

REDAKTØR: Alexander Øystå

ANSVARLIG REDAKTØR/DIREKTØR: Axel Walo

INNHOOLDANSVARLIG: Stian Valderhaug

E-post: stian.valderhaug@egmont.com

REDIGERER: Espen Sørby

FAGREDAKSJON: Bjørn Brendbakken, Jørund Lien, Dag Bakka,
Arne T. Hamarland og Snorre Bjørki Holt

PRODUKSJONSKOORDINATOR: Ingunn Elise Kristiansen

BESØKSADRESSE: Nydalsveien 12A, Nydalen, Oslo
SENTRALBORD: 22 77 20 00

ANNONSESALG

AD. VENTURE AS:

christian@ad-venture.no

ABONNEMENTSPRISER:

1 år (10 nr.) kr 727

1 år (10 nr.) Gullabonnement kr 831

2 år (20 nr.) Gullabonnement kr 1455
(pristillegg utenfor Norden)

Les om alle fordelene du får som gullabonnt her:
<https://www.gullabonnt.no/jakt>

VIL DU BLI ABONNENT

Bli abonnent på: bladkiosken.no

På minside.egmont.no kan du enkelt se på og administrere ditt abonnement.

ISSN: 1503-1233

TRYKK: Egmont

Printing Service

UTGIVER: **story house**
EGMONT

Stoff i bladet kan bare gjenbrukes etter tillatelse fra redaktøren og med kildehenvisning. Jakt tar ikke ansvar for bilder og artikler som ikke er bestilt. Utgivelse av stoff i Jakt skjer bare i henhold til våre generelle vilkår for rettigheter til stoff. Dette gjelder både for stoff som honoreres og for stoff som ikke honoreres. Vi forbeholder oss blant annet retten til å lagre og utgi stoffet i elektronisk form fra vårt redaksjonsarkiv eller andre databaser som vi har avtale med, herunder å utgi stoffet via Internett. Innsendelse av stoff kan, etter spesiell avtale med oss, i hvert enkelt tilfelle, resultere i at dere stoff distribueres til våre kunder fra det elektroniske arkivet. Red.

Bli gullabonnt på Jakt og få en rekke fordeler!

I tillegg til 10 blader rett i din postkasse til en rabattert pris, får du også en svært omfattende forsikring på ditt jaktutstyr, samt rabatter på turutstyr hos fjellsport.no

Forsikringen dekker følgende:

Våpen med siktemidler – inntil kr 30 000

Ulykke (medisinsk invaliditet) – inntil kr 100 000

Tap av jakthund forårsaket av rovdyr – inntil kr 10 000

Forsikringen gjelder i Norden.

Som gullabonnt får du **20 % rabatt** på fjellsport.no. Unntak gjelder.

Se fullstendige vilkår og bli abonnent her:
www.gullabonnt.no/jakt

Kontakt kundeservice dersom du ønsker å oppgradere ditt eksisterende abonnement til gullabonnt:
abo-jhv@egmont.com eller 22 58 54 80

Jakt må

SEPTEMBER

SMÅVILT

- 28 Med rypa på rypejakt
34 Finn gleden ved harejakt

STORVILT

- 16 Fort hjort: Hjortejakt i Vang i Valdres
22 Store elgokser er noe trøll!
52 Lokking ga pangstart på elgjakta

AKTUELT

- 47 Mystisk sykdom rammer elgstammen i Folldal

TESTER & OMTALER

- 40 Stor test av jakthansker
56 Hawke Frontier ED X 8x32 og 10x32: Liten og lett håndkikkert til storviltjegeren
58 Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 jaktrifle
62 GPO Spectra 6x 2–12x50i kikkertsikte
64 6,5x55 Lapua TRX 120 grs riflepatron
66 Lapua TRX: Ny 6,5 mm og 30 kaliber homogen kobberkule
69 Tema: 6 mm riflepatroner
74 Jakterfaring med 6 mm patroner

FAST

- 7 Leder
10 Jaktuelt: Nyheter fra hele landet
14 Fra skytebenken: Jørund Lien
20 På kornet: Dagb Bakka
78 Jørunds hjørne
80 Sol og måne

Forsidefoto:
Bjørn Brendbakken

Tok med rypa på rypejakt

Rask suksess på hjortejakt i Vang

Flere kan finne gleden ved harejakt

Fabrikkpatron og hjemmeladd med homogen kobberkule:
Toppkarakter til nyheter fra Lapua

SPECTRA™ 1,6-13x44i

Finn din forhandler:

VI UTFORDRER PREMIUMKLASSEN - MED SPECTRA 8x SERIEN

Den ultimate allround riflekikkerten fra tyske GPO - German Precision Optics.

Med et forstørrelsesområde fra 1,6 -13x får du et stort synsfelt på laveste forstørrelse, og du kan dra den helt opp til 13x forstørrelse for lengre hold. Modellen er også utstyrt med paralaksejustering fra 10m til uendelig, og mulighet for ettermontering av ballistiktårn.

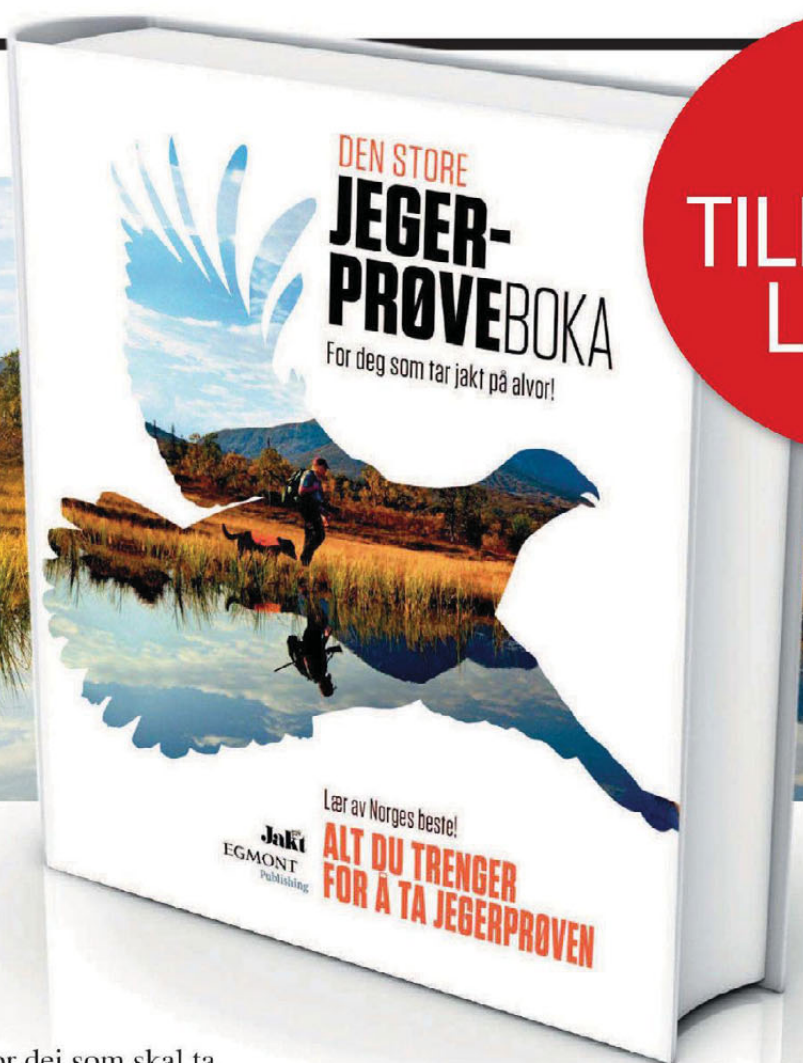

Andre valgmuligheter i 8x serien:

- 1-8x24i –
- 2-16x44i –
- 2,5-20x50i –

Priser fra: **13.750,-**

**NÅ
TILBAKE PÅ
LAGER!**

«Bibel for dei som skal ta
jegerprøva. Den nye jegerprøveboka
er ei oppleving å bla i!»

Setesdølen

«Er slått til jorden.
Dette er ikke bare ei lærebok.
Verket er et leksikon!»

*Rolf Øvrum, tidligere generalsekretær i Norsk
redaktørforening og redaktør av Jakt*

«Det var godt å få en bok hvor du ikke fant
faktafeil første gang den ble åpna! På under-
tittelen «Alt du trenger for å ta jegerprøven»
kunne dere ha tilføyd «og litt til».

Jens Holm, jegerprøveinstruktør

BESTILL PÅ SMS:

IKKE ABONNENT – PRIS: 398,-

Send *jegerprøve2018* til 2205

FOR ABONNENTER PÅ JAKT OG VILLMARKSLIV – PRIS: 298,-

Send *jegerprøveabo* til 2205

Man må ikke ha ugjendrivelige bevis for å gjøre noe. Det bør være fullt mulig å treffe tiltak uten å bruke pekefingeren og fordele skyld.

Fryktelig sykdom

Naturen kan være nådeløs, men dersom ville dyr utsettes for store lidelser fra sykdom som kan skyldes menneskelig påvirkning, må vi gjøre det vi kan for å stoppe unødvendige lidelser.

DDE SISTE FEM ÅRENE er rundt 100 elger blitt funnet døde i Folldal kommune, og et stort antall av dem har hatt symptomer som tyder på store smerter. At man endelig har funnet ut hvilken sykdom som har rammet dem, er godt nytt. For da er det mulig å gjøre noe med det.

SYKDOMMEN SKYLDES ET VIRUS som smitter fra sauer og geiter. Spillfôr med rester av avføring og urin fra sauer er en mulig smittevei. Sauer og geiter blir ikke selv syke av viruset, men hvis storfe eller hjortevilt får i seg infisert spillfôr, kan de bli rammet av en dødelig sykdom.

Utbruddet i Folldal er alvorlig og kan få store konsekvenser for elgbestanden i kommunen.

MAN MÅ IKKE ha ugjendrivelige bevis for å gjøre noe. Det bør være fullt mulig å treffe tiltak uten å bruke pekefingeren og fordele skyld. Når det er begrunnet mistanke om at smitten kan spres via spillfôr, må man sørge for at viltet ikke får tilgang til dette. Ingen ønsker bevisst å utsette hjortevilt for smitte. God informasjon med oppfordring om inngjerding av spillfôr i tråd med Veterinærinstituttets generelle råd, er en god start.

MAGASINET

JAKT, FISKE OG FRILUFTSLIV

Dovrefjell
NORSK DESIGN

**STORT UTVALG AV
JAKTBEKLEDNING!**

ACLIMA®

**BEST-
SELGERE!**

**STORT UTVALG AV
ULL FRA ACLIMA**

KLÆR OG UTSTYR TIL JAKT - MYE FOR PENGENE

599,-

WOOL MESH POLO

699,-

HEAVY ULLSKJORTE

899,-

HYBRID
HUNTER FIBERPELSJAKKE

699,-

FOREST CLASSIC STOLSEKK

899,-

JAKT 40 SEKK

999,-

SITTING HIDE KAMUFLASJETELT

PULSAR

HIKMICRO

TERMISKE KIKKERTER

EKA
ESKILSTUNA, SWEDEN

SWINGBLADE KNIV

VORN

BEST-
SELGER!

JAKTSEKKER

ICOM

JAKTRADIOER

SAKO
SINCE 1921

norma
DEDICATED SINCE 1902

Sellier & Bellot

Nitedals

AMMUNISJON TIL RIFLE & HAGLE

STORT UTVALG AV JAKTUTSTYR - SE MAGASINET.NO

FOCUS

AVSTANDSMÅLER

KIKKERTER

reolink CAMOVUE

VILTKAMERA

CRISPI

VANNTETTE JAKTSTØVLER

GARMIN

HUNDEPEILER

Tetra Gun

NITEforce

VÅPEN- OG SKYTTERTILBEHØR

MAGASINET.NO

Telefon 32 84 99 10 - post@magasinet.no

DRAMMEN: Dråpen 18, 3036 Drammen
HAMAR (Furnes): Arnekværnvegen 10, 2320 Furnes
TRONDHEIM: Ivar Lykkes vei 6B, 7075 Tiller
FØRDE: Friluftsbua, Naustdalsvegen 5, 6800 Førde

MYE RYPE I FINNMARK

Det ble meldt om rypekrise i Finnmark fordi rovfugl hadde forsynt seg grovt med rypekyllinger. Så ble krisen avblåst.

Deler av Varangerhalvøya hadde hatt et voldsomt trykk av rovdyr som røvet reir, fortalte forskerne i Coat i starten av august. Det ble spådd en trist rypejakt. Senere viste tellinger med hund at rypebestanden i Finnmark likevel var bra, selv om enkelte områder har svært lav produksjon. I snitt ble det registrert tre kyllinger per par.

Grunneier Finnmarkseiendommen (FeFo) sjekket utvalgte områder spredd over hele fylket i sitt vanlige samarbeid med lokale jegerforeninger. Over 100 frivillige taksører med fuglehund var i sving i august, og takseringene viste et bra år sammenlignet med tilsvarende takseringer de siste 20 årene, ikke minst var det bra med voksenfugl i det meste av Finnmark.

FOTO: RANDOLF VALLE

De to siste årene har vært de beste rypeårene på 20 år i Finnmark. Årets takseringer tyder på at det fortsatt stort sett er bra med fugl, konkluderte FeFo.

Mange observasjoner av både enkeltfugler og par, små kull og store kull gjør at helheten mange steder blir bra.

– Det er verdt å huske på at tallene som presenteres, dekker svært store områder. Innenfor hver av regionene vil det være variasjoner, særlig når det gjelder kyllingproduksjon, sa leder for utmark i FeFo, Einar J. Asbjørnsen.

– Generelt ser det bedre ut i øst og i

indre strøk. I Pasvik tyder takseringene på et fortsatt svakt år for lirype.

Allerede i april – mai og tidligere i august ble det framskrevet en nedgang for ryper i Finnmark, særlig ut fra forekomster av smånagere og tettheter av rype i fjor.

– I år ser vi at prognoser og takseringer ikke stemte overens. Dette kan henge sammen med at observert kyllingproduksjon er bedre enn forventet, samtidig som det generelt har vært god overlevelse gjennom vinteren, sier Asbjørnsen til NRK Troms og Finnmark.

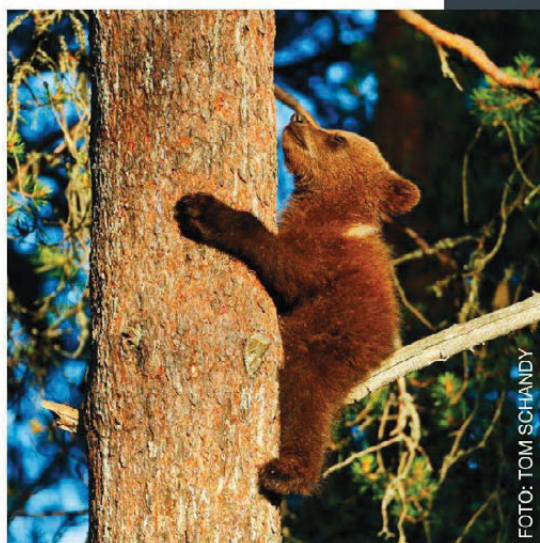

FOTO: TOM SCHANDY

NORDMENN SIKTET FOR GROV JAKTKRIMINALITET I SVERIGE

Påtalemyndigheten i Sverige har tatt ut tiltale mot seks menn, hvorav fem er norske statsborgere, for grov jaktkriminalitet den 3. oktober 2023 under lisensjakt på bjørn i Strömsund kommune i Jämtland. En av de tiltalte er TV-kjendis Isak Dreyer, som har nektet straffskyld for hendelsen.

– Jegerne har i fellesskap og i samråd forsettlig jaktet på en binnbjørn og hennes tilhørende årsunger. Binnbjørnen er felt, hvorefter jakten fortsatte på hennes årsunger inntil en årsume ble felt, sier etterforskningsleder, senior aktor Åse Schoultz.

Aktor begjærer også at et skinn etter årsumen, som er funnet hjemme hos en av de norske jegerne, skal inndras.

– Vi anser at lovbruddet skal bedømmes som grovt, da jakten er utført på en måte som har utsatt dyrene for utilbørlig lidelse, da jegerne har brukt biler under jakten og da det gjaldt særlig verneverdig vilt, sier senior aktor Frida Molander hos påtalemyndigheten.

NY TYPE FUGLE- INFLUENSA

Det er blitt påvist en ny type fugleinfluensa hos døde måker som ble funnet i Tromsø.

– Det er en gråmåke og det vi tror er en ung fiskemåke som har testet positivt, sier Bjørnar Ytrehus, fagansvarlig for vilt hos Veterinærinstituttet, til Nordlys.

Varianten HPAI H5N5 har dominert utbruddene i Nord-Norge de siste årene, men disse fuglene hadde viruset H5N1, som først ble oppdaget i Norge i Rogaland i vår. For mennesker gjelder det å følge med, melde fra og holde seg unna syke dyr.

BLE BRA LIKEVEL:
Rovfuglene hadde ikke spist alle rypekyllingene i år, viste det seg.

VEPSESOMMER

Aldri tidligere i sine 19 år i jobben har skadedyrbekjemper Torgeir Valen fjernet like mange vepsebol i Bergen som i år.

– Under den verste uken i år gjorde jeg mer enn de tre siste årene til sammen. Det er helt sprøtt, sier han.

Legevakten i Bergen kunne også melde om mer enn en dobling i antall vepsestikk hos dem i sommer, de så nærmere på hele 194 vepsestikk denne sommeren, og mange fikk medisinsk hjelp for stikkene, skriver BA.

Vepsen er mer aggressiv på seinsommeren. Gjennom sesongen fører den yngelen sin og får et søtt sekret tilbake, men på slutten av sesongen har den ikke yngel igjen. Da må vepsen få sukkeret sitt andre steder, gjerne i kontakt med mennesker som koser seg med søtsaker.

Ingen felling i ulvesona

Det blir ingen lisensfelling innenfor ulvesona til vinteren, har rovviltmyndene i Hedmark (rovviltregion 5) og Oslo, Akershus og Østfold (region 4) vedtatt. Nemndene skulle fatte vedtak både om lisensfelling innenfor og utenfor ulvesona. Utenfor sona ble det vedtatt en kvote på 12 ulver i region 4 og 5.

Det har vært en nedgang både i den svensk-norske ulvebestanden og den norske delpopulasjonen, sammenlignet med fjorårets bestandsoversikt. I siste bestandsrapport fra mai i år var valpekull dokumentert i tre helnorske valpekull og tre grenserevire i 2024, ifølge Rovdata.

Bestandsmålet for ulv i Norge tilsier at det skal fødes mellom fire og seks valpekull av ulv i Norge hvert år. Minst tre av ynglingene må skje i revirer som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger i revirer som ligger i både Norge og Sverige, telles som et halvt kull, skriver rovdyr.org.

FOTO: SVEIN WIK/ROVDATA

Møtte døden i berget

2. august i år ble 48 reinsdyr funnet døde på ei berghylla i Kvamfjella i Hardanger. Dødsårsaken er et mysterium. Mattilsynet tok prøver og fikk negative resultater på skrantesyke.

Viltforvalter i Voss herad, Ingmar Slettemark, har vært på stedet.

– 19 av reinsdyra lå igjen på berghylla, 29 andre hadde stupt i døden. Reinsdyra på berghylla var svært utmagret, og mest trolig har de dødd av sult og mangel på vann, sier Slettemark til avisa Hordaland.

Hvordan de hadde havnet på berghylla er vanskelig å vite.

– Mest trolig har de blitt skremt av noe og ramlet utfor. Vi vet at det var tordenaktivitet i området i det tidsrommet dette skjedde, sier Slettemark.

FOTO: ØYVIND STRANNA LARSEN

GIR OPP SAUEDRIFT

Etter et år med store tap av sau til rovdyr, har bonden Jan Ottar Østring nå erklært at det er kroken på døra for videre drift for et av Målselvs større sauebruk.

– Rovdyrtapene er en svært medvirkende årsak til at jeg slutter. Jeg orker ikke «bale» mer med dette, sier Østring til avisa Nye Troms.

Han mistet i fjor 61 av 300 lam som ble sendt ut på beite. Med en rovdyrforvaltning som etter bondens mening ikke fungerer, orker han ikke å fortsette.

– De vil jo ikke gjøre noe i henhold til rovdyrforliket som er vedtatt på Stortinget. Da er det ingen vits å drive på med dette, sa bonden, som i vår slapp 180 voksne sauer og vel 300 lam ut på beite.

FÆRRE SAU SKADET

Rovviltskader på sau har gått ned, til 548 stadfestede tilfeller per 1. august. Det er historisk lave skader for gaupe og ulv, mens jerv og kongeørn er stabile. Bjørneskader har økt kraftig, særlig i Trøndelag. Per 1. august i år var det på landsbasis meldt inn 1262 sauer som enten var skadet eller døde, der rovdyr kunne være årsaken. Statens naturoppsyn (SNO) har sjekket sakene, og stadfestet at 548 av sauene helt sikkert var angrepet av rovdyr.

– Tallene er per 1. august, og erfaring viser at skader fra bjørn og jerv har sine toppe i august og september. Derfor regner vi med at tallene vil endre seg fram til slutten av beitesesongen, sier Hilde Singsaas, direktør for Miljødirektoratet.

FOTO: DAG KJELSAAS

REKORDSTOR TAKSERING

Frivillige landet rundt sørget i perioden 10.–20. august for en rekordstor takseringsjobb av rype og skogsfugl langs rekordmange linjer, på oppdrag fra Statskog. I 2024 registrerte Statskog langs 4000 kilometer i terrenget. I år er tallet mye høyere. Takseringene er avgjørende for at Statskog skal kunne tilby jakt innenfor rammen av bærekraftig forvaltning.

– Verdien av dataene vi får er uvurderlig og enestående i internasjonal sammenheng. Tellingene innebærer heller ikke noen målbar forstyrrelse av rype og skogsfugl, sier Jo Inge Breisjøberget i Statskog.

Takseringer gjennomføres fra Njardarheim i sør til Reisavann i nord, og mengden data og den vitenskapelige metoden gjør at bestandsestimatene blir svært pålitelige.

Takseringene utføres for Statskog av medlemmer i foreninger i Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), samt enkelte fuglehundklubber. Alle taksører er kurset og benytter erfarne fuglehundene. Metoden kalles distance sampling – en linjetaksering der fugl registreres langs faste linjer i terrenget. Takseringene dekker lirype, storfugl, orrfugl og enkelte linjer for fjellrype og mates inn i Statskogs forvaltningsmodell, som igjen gir svar på hvor mange som kan slippes til på jakt disse områdene i høst. Syklusene innen smågnagerbestand er den viktigste årsaken til bestandsvariasjonene hos rype og skogsfugl. Mye mus og lemen er attraktivt for rovdyr og bidrar til å begrense predasjon av rype og skogsfugl. Når det er krasj i smågnagerbestanden, blir det et langt høyere rovdyrpress på rype og skogsfugl.

FOTO: DAG KJELSAAS

Støtter naturmangfold

158 kommuner har en plan for naturmangfold. 152 av dem har fått 107 millioner kroner i støtte fra Miljødirektoratet til arbeidet. Ordningen skal gjøre det enklere å gjennomføre tiltak og samle inn kunnskap som grunnlag for å ta bedre vare på naturmangfoldet.

En kommunedelplan for naturmangfold innebærer at kommunen identifiserer naturverdiene sine, som gamle skoger, våtmarker, sjeldne arter og viktige økosystemer. Dette gir et bedre grunnlag for å sikre naturhensyn på et tidlig tidspunkt når kommunene skal planlegge boligbygging, næringsarealer eller veiutbygging.

Å bevare naturområder har en viktig klimafunksjon: Karbon lagres i jord, skog og myr. Samtidig styrkes naturens evne til å beskytte mot følgene av klimaendringer, som flom, tørke og erosjon, heter det på Miljødirektoratets nettsider.

VÅRE PREMIUM LYDDEMPERE

A-TEC Optima

EKTE SYSTEMDEMPER
FOR JEGERE
FOR SPORTSKYTTERE
MODULDEMPER
KJERNE AV RUSTFRITT STÅL
HARD ANODISERT OVERFLATE
GJENGER ELLER A-LOCK
TILGJENGELIG END CAP BRAKE

Optimafamilien består nå av totalt 6 forskjellige premium lydempere. Alle er moduldemper noe som bl.a. betyr at du kan bytte frontmodulene til et annet kaliber i området .224- .375. Alle har en herdet aluminiumslegering designet for å tåle høy varme og en kjerne av herdet, varmebehandlet rustfritt stål som gjør den svært slitesterk.

Tilgjengelig med A-ring

Tilgjengelig med ekstra moduler

Tilgjengelig med End Cap Brake

Optima 60

Optima 50

Optima 45

Optima 40

Optima Front

Optima Flow

NYHET!

FOR HALVAUTO
JAKRIFLER

Kan
leveres
med
A-lock

Produkt	Effekt (dBc)	dBc målt med kaliber	Foroverbyggende (mm)	Total lengde (mm)	Dia	Vekt (gram)	Tilgjengelige kalibere	Montering	Materiale	Overflatebehandling
Optima 40	26	.308 Winchester	150	230	39	310	.224 .264 (6,5) .30 .338 .375	Gjenger eller A-LOCK	Aluminium med en kjerne av rustfritt stål	Hard anodisert
Optima 45	29				44,4	335				
Optima 45 Front	28			165		260				
Optima 50	31			230	49,4	395				
Optima 60	35				60	490				
Optima Flow	23		153	168	44,4	350				

A-TEC
SCIENCE OF SILENCE

Homogene koparkuler og utgangshastighet i 6,5x55

I første test av 6,5 mm Lapua TRX 120 grs måtte den nye samanliknast med eldre homogene i same vekt.

Det ser ut som om homogene 6,5 kuler med minst diameter på sylindrisk del av kulekroppen gjev minst hastighet.

UTGANGSHASTIGHET i Bergara B14 med 56 cm løp variera frå 858 m/s for 120 grs TTSX til 842 med 120 grs Sako Blade. Endå større var variasjonen i Blaser R 93 med 57,7 cm løp der 120 grs TTSX gav 852 m/s, Sako Blade bare 804 m/s. Så kan ein lure på kva som er grunnen til denne forskjellen når alle kuler var ladd med same krut og ladevekt.

Etter måling av kulediameter vart kvar av dei fem tilfeldig utplukka ladd i halspressa, eingongsskotne Lapua hylser med 48 grs MRP og RWS 5341 tennheter og sett i Bonanza settedie med innstilling tilpassa fabrikkkladd 6,5x55 Lapua TRX 120 grs. For diametermåling vart 120 grs Lapua ScenarL utpekt som målestokk med 6,73 mm diameter for alle fem kuler.

Av dei homogene hadde Lapua TRX 120 grs diameter med gjennomsnitt 6,72 mm i bakkant og 6,53 mm framfor riller, Barnes TTSX 120 grs 6,72 og 6,71 mm, Hornady CX 120 grs 6,72 og 6,72 mm, Norma EcoStrike 120 grs 6,7 og 6,69 mm og Sako Blade 120 grs 6,6 og 6,59 mm. Ut frå testskyting i Sauer 200 STR med 74 cm LW løp og 48 grs MRP er kulediameter viktig for utgangshastighet, for 6,5 mm Barnes TTSX og Hornady CX 120 grs med størst diameter både bak og framme har og høgast utgangshastighet. Sako Blade 120 grs med minste diameter av testkulene hadde 38 m/s lågare utgangshastighet, omtrent som i testskyting med Blaser R 93.

74 cm LW løpet som ikkje har gått meir enn få hundre skot er bare endå eit bevis på at lange 6,5x55 løp gjev høg hastighet. Her med 912 m/s for 120 grs TTSX og 48 grs MRP, mot 858 m/s i 56 cm Bergara B14 og 852 i 57,7 cm Blaser R 93. Så ja, lange 6,5x55 løp gjev høgare hastighet, og det ser ut som om homogene 6,5 kuler med minst diameter på sylindrisk del av kulekroppen gjev minst hastighet.

Kor mykje forskjellen på avlastningsriller betyr er uvisst. Så og kvifor koparkuler har kulediameter mindre enn normalt for kuler med mantel og blykjerne. Er det for at harde homogene koparkuler med diameter under 6,73 mm skal gje mindre trykk? Det spørsmålet kan ikkje eg gje eit godt svar på.

At det er samanheng mellom trykk og hastighet er sikkert, like sikkert er det at kulekonstruksjon og diameter er faktorar som kan gje trykkforskjell med forskjellige kuler av same vekt. For å prøve å finne ut litt om grunnen til forskjellig utgangshastighet med lik vekt på kuler og krutladning var måling av kulediameter på fem tilfeldige kuler første punkt. Forst ei måling, snu kula 90 grader og måle på nytt for å finne ut om kula var rund, både i bakkant rett bak avlastningsriller og framfor fremste rille.

TESTSKYTING

Testskyting frå skytebenk, skyteavstand 100 m. Testrifle Sauer 200 STR med 74 cm 21 mm Lothar Walter løp og Swarovski Z8 3,5-28x50.

KULE	PATRONLENGDE	KRUT	VEKT	HASTIGHET	5 SKOT
120 grs Scenar L	76,6 mm	MRP	48 grs	902 m/s	22 mm
120 grs Lapua TRX	77,7	MRP	48	893	20
120 grs Barnes TTSX	77,2	MRP	48	912	17
120 grs Hornady CX	78,7	MRP	48	912	45
120 grs Norma EcoStrike	77,3	MRP	48	901	31
120 grs Sako Blade	77,6	MRP	48	874	20

NYHET!

ISUZU

Tøffest i klassen • isuzu.no

HELT NYE ISUZU D-MAX

BILER PÅ LAGER
FOR RASK
LEVERING!

TØFFERE, SMARTERE, SIKRERE

Nye Isuzu D-Max er utstyrt på nivå med topp moderne personbiler. Ta plass og opplev bl.a. nye el.justerbare premium skinnseter, trådløs Apple CarPlay, adaptive cruise control, 8 høyttalere, justerbart skinnratt – alt for å skape den beste kjøreopplevelsen. Isuzu er markedets sikreste Pick-Up, belønnet med 5 stjerner i Euro NCAP. Velg mellom: Pick up, Black Edition, Trooper, Magnum og Arctic Truck.

Fra kun kr 589.900,- inkl mva. (herav mva kr 84.301,-)

NORGES MEST SOLGTE
PICKUP-MODELL FØRSTE KVARTAL

ISUZU EL-PICK UP,
KLAR FOR BESTILLING
- LEVERING HØSTEN 2025

4X4

FIREHJULSTREKK

**1000
KG**

NYTTELAST

**3500
KG**

HENGERVEKT

ISUZU D-MAX EV 5-SETER
FRA KUN 739.900 INKL. MVA.

REKORDMANGE BESTILLINGER ALLEREDE MOTTATT!

STORVILT

• Hjortejakt i Vang

LETT BØR: Øyvind Ekerbakke Stende på vei tilbake med dagens jaktutbytte.

Fort hjørt!

Bildørene åpnes forsiktig, og vi sniker oss ut. Kvelden før har vi sett oss ut en post. Lydløst sniker vi oss langs jordekanten. Hind og kalv kan skimtes på den andre enden av jordet.

TEKST OG FOTO: YNGVE ASK

RASKT UNNAGJORT:
Øyvind Ekerbakke
Stende nærmer seg
kalven som ble skutt
få minutter etter han
ankom post.

Grusen knaser under dekkene idet jeg kjører inn på gårdstunet til Stende-familien i Vang i Valdres. Klokka er grytidlige 4 om natta, og det er i hvert fall én time før det berømte skytelyset er der.

Far Kjell og sønn Øyvind sitter allerede ved kjøkkenbordet og spiser frokost. Gjennom hele sommeren har jeg vært med gutta på fjellet og fisket ørret. Jeg vet derfor at de er meget habile fiskere, men som far sier, så er det «jegera mø egentli e'».

Det er ingen tvil om at jaktstart er en spesiell dag i familien Stende. Jaktradioen står på «scan», og vi kan høre at laget begynner å bevege på seg. Det er på forhånd enighet om hvor de ulike i jaktlaget skal postere.

Vi reiser ut til vår post, Øyvind og jeg, og vi ser med en gang kua og kalven som er synlige på den andre enden av jordet. Vi trekker oss litt tilbake, slik at vi er ute av synsfeltet til dyrene. Jeger Øyvind er sikker på at vi ikke er oppdaget, men vinkelen vi har på dyret herfra er feil i forhold til bakgrunn, og vi må komme oss over på den andre siden av jordet. Vi kan dermed glemme å komme oss til den posten vi i utgangspunktet hadde sett oss ut.

Vi blir enige om at Øyvind skal snike seg innpå dyrene uten meg på slep. Gresset er duggvått, og jeg kan se en klar himmel begynne å blåne idet sola står opp. Det går knapt mer enn fem minutter før det smeller skarpt.

– Den ligger her nå, kvitterer Øyvind på sambandet. Med raske skritt følger

En klar himmel begynne å blåne idet sola står opp. Det går knapt mer enn fem minutter før det smeller skarpt.

OPP I HØYDEN: Det gjelder å komme seg opp i høyden, og bruke tid på å se ned og få øye på hjorten i skogkanten.

jeg på, og ganske riktig, det ligger en flott kalv i gresset.

– Noen ganger er det fort gjort, smiler Øyvind idet jeg står foran ham med stor fotosekk på ryggen og knapt har rukket å flekke opp et kamera.

Etter at dyret er gjort opp, setter vi oss like godt ned for å spise matpakken og ta en kaffekopp mens vi ser sola kripe ned dalsidene.

– Nå rekker vi å være tilbake til arbeidsdagen starter, smiler Øyvind lurt og ser på klokka.

Ja, noen ganger er det sannelig «fort hjort».

KJEKT Å VITE

Vang i Valdres er et typisk tidlig-område når det kommer til hjortejakt. Hjorten kommer over fjellet på sommerbeite og trekker seg over fjellet og vestover når vinteren kommer krypende. Med andre ord: Starten er kanskje den viktigste delen av jakta. Dyrene kjennetegnes ved at de har relativt høy slaktevekt, siden det er godt og næringsrikt beite på Valdres-siden av fjellet. Typisk hjortejakt her utføres ved at man morgen og kveld finner seg gode poster. Gjerne rundt jorder og åpne felt på morgenen, og noe mer i skjul på kvelden. Dagtid gjelder det å komme seg opp i høyden, og bruke mye tid på å se ned og få øye på hjorten i skogkanten.

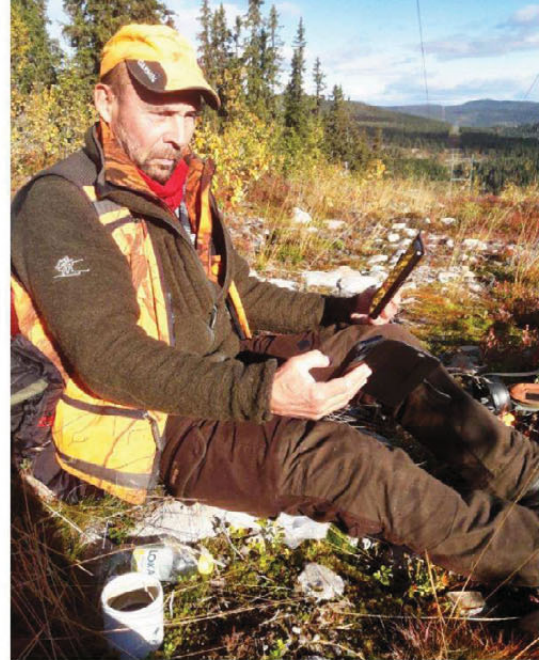
GRATULERER:
Øyvinds tvilling-
bror Åsmund kom-
mer for å gratulere
med felt vilt.

SLAKTER: Far Kjell og sønn
Øyvind slakter sammen
med resten av jaktlaget.

Mer eller mindre skjermtid

Overdreven jaktradiobruk har utsatt døden for mangt et vilt, heter det seg. Men skuddsjansen kan også fort glippe om fokuset er for mye på digitale skjærmer.

DEN GJENNOMSNIITTLIG SKJERMTID for nordmenn ligger på 6–7 timer daglig. Dette inkluderer TV, PC, nettbrett og mobil, både til jobb og fritid. Om deler av fritiden brukes til å jakte elg og man både er hundefører og jaktleder, vil man nok dra snittet ytterligere opp.

Mange bruker både hundepiler med radiosignaler, som Garmin Astro/Alpha, i tillegg til telefonpiler, som Tracker. Da har man to skjermer å forholde seg til, og kanskje har man enda en mobiltelefon med seg. I tillegg til å se på skjermene hva hundene bruker tiden sin på, har man via eksempelvis en Tracker-gruppe mulighet til å se hvor de andre jegerne befinner seg, og i tillegg kan man sende meldinger i gruppen.

To av tre nordmenn mener selv at de bruker for mye tid på skjerm, men under halvparten har gjort noe for å begrense egen skjermbruk.

Det kan foregå lydløst, og er dermed en fordel sammenlignet med bruk av jaktradio, med tanke på viltets utrolige hørsel og samtidig redsel for menneskestemmer. Det heter seg at overdrevet jaktradiobruk har reddet mangt et vilt fra å bli skutt, men det spørs om ikke skjermtingingen går det en høy gang. Om man ikke er i veldig åpent terreng med lite vilt, er det fort gjort at skuddsjansen glipper, om man ikke følger med på omgivelsene. Det er selvsagt flaut, men verre kan det bli om man får panikk og skyter i desperasjon på viltet som er i ferd med å forsvinne, og gjør fiaskoen total.

Om man sitter på en post – som kanskje andre har laget – og det er førere med hunder og drevfolk som jobber for å få viltet til å komme dit, er det respektløst å sitte og glane i en skjerm i stedet for å følge med og forvalte sjansene etter beste evne.

Så var det elgjegeren, med sine skjermer. Når en lang dag i skogen er over for hundeføreren/jaktlederen og batteriene både i håndenheten og mobilen er flate, powerbanken tomt og blodsukkeret lavt, er det duket for enda mer skjermtid. For dagens resultat skal rapporteres enten via «Sett og Skutt» eller Vilt-rapporten, og kanskje må man i tillegg følge med på

hundepilerens skjerm, på løshunden som fremdeles står i los. Og når man er klar med det og middagen er fortært, kommer det som for mange er dagens høydepunkt.

88 prosent av nordmenn mellom 16 og 79 år bruker sosiale medier, og jegere utgjør i hvert fall ikke flertallet i den resterende 12-prosentgruppen. Både små og store framganger blir publisert og kommentert, og har et stort hanndyr fått på pelsen, vil ovasjonene ingen ende ta. Like entusiastiske er neppe de elgkuene eller hjortehindene som den store ikke rakk å pare, og som må vente i tre uker på ny egglosning. Om de i det hele tatt får det, dersom det bare er unge småtasser som er i farta.

At det kan være en sammenheng mellom mangelen på kapitale hanndyr og synkende kalvevekter, er vel verdt en diskusjon i jaktkoia. Den diskusjonen kan imidlertid fort falle på steingrunn, da det er tungt å argumentere mot dem som sitter oppslukt i sine mobilskjermer. Og enda verre om de henter mye av sin kunnskap via Facebook-grupper som dyrker mytene om sørgende elgkuer som kalvløse går og sturer i skogen.

Sporreundersøkelser sentralt viser at to av tre nordmenn mener selv at de bruker for mye tid på skjerm, men under halvparten har gjort noe for å begrense egen skjermbruk. Det kan nok mange kjenne seg igjen i, og det virker ikke å være under jakten at de tar reduserende grep.

Det finnes imidlertid løsninger for dem som vil, for ennå er det jaktterreng i områder uten mobildekning. Der det kun er én satellittelefon til bruk bokstavelig talt i nødsfall. Det kan anbefales for dem som vil redusere sin skjermtid. Det blir som røykere som må slutte da det ikke er mere tobakk, og så får man håpe at abstinensen vil være lettere å håndtere.

For noen år siden var det noen nordmenn som var invitert på bjørnejakt i Sverige. Det svenske vertskapet var det opprinnelige elgjaktlaget som bodde i sin «jaktstuga» og var utpreget sosiale. Det var dårlig mobildekning i «stugan», så noen av de yngre nordmennene tok bilen og kjørte til et område med bedre dekning og tilbrakte mye av kveldene der. Det ble tatt meget ille opp.

Enkelte blir bedt bare én gang!

Finn din forhandler:

NATURE NORDIC GTX

UTFORSK UTEN BEGRENSNINGER

Tur- og jaktstøvlen Haix Nature Nordic GTX er skreddersydd for norske forhold og kombinerer det beste fra to verdener. Den er både stabil og stødig for krevende turer, samtidig som den er lett og fleksibel for lengre utflukter.

Med en slitesterk konstruksjon på 2,6–2,8 mm okseskin, en spesialdesignet Vibramsåle for overlegen grep, og ekstra detaljer som dempekile og fire låsehemper, tilbyr denne støvelen optimal stabilitet, støtdemping og personlig tilpasning for alle typer terreng og værforhold.

Vekt: 920gr Str: 36-51

Se utvalget på hos din nærmeste forhandler, eller på landro.no

Oksen kikket rundt seg en stund, for så å snu rumpa til og legge av gårde som om ingenting hadde skjedd. Det forårsaket nesten hjertestans hos jegeren

Storokser er noe træl!

Visst er det stas å skyte storoksen. For mange er det selve jegerdrømmen. Men når oksen er skutt – hva da? Det kan være et skikkelig pes å få den ut av jaktterrenget. At det til og med kan gå på helsa løs, fikk disse elgjegerne erfare.

TEKST OG FOTO: BJØRN BRENDBAKKEN

Viltkameraet har for lengst blitt en naturlig del av jakta. Nå satt vi i sofaen hjemme hos Roar som tre forventningsfulle smågutter, en kveld i slutten av juli. Ville det dukke opp noe spennende på kameraet denne gangen? Jo da. Her var det hjort i forskjellige varianter. Noen sauer hadde også vært innom, og en flokk med krøtter. Cirka hundre bilder til passerte, de

IMPONERENDE: Jegerne fikk nærmest hakeslepp da denne oksen dukket opp blant bildene på viltkameraet. Ville det la seg gjøre å få skutt den til høsten, tro?

fleste av sauer og kyr, men også noen rådyr og en liten hjortebukk.

EN SKIKKELIG GULLOKSE

Plutselig ble vi sittende og måpe. Vi slapp nesten kaffekoppene i befallpelsen. En enorm elgokse hadde dukket opp på daskjermen. Den var helt vanvittig! Nakken var like voldsom og kompakt som på en flodhest, og geviret var grovt som på en furukrugg, og utrolig vidt. Ingen tvil om at dette var en skikkelig gullokske, en slik okse alle elgjegere drømmer om å oppleve å få på post.

Til tross for de gode genene storoksen måtte være bærer av, var det ingen av oss som hadde tenkt å la være å skyte.

For vi visste at det gikk flere flotte okser i området, selv om ingen av dem hadde vært innom viltkameraet. Spørsmålet var bare hvor vi ville støte på dem. Flere steder var det nesten uframkommelig med kjøretøy. Vi ble sittende og diskutere litt, og vi var rimelige sikre på at oksen måtte ha en slaktevekt som passerte 300 kilo med god margin.

HVOR ER DEN?

Da jakta startet, hadde «gulloksen» allerede vært samtaleemne flere ganger i løpet av sommeren og høsten, slik den også var kvelden før jakta. I hele august hadde det vært stille ved kameraet, før oksen var en tur innom i september.

Da var basten feid, og en av de lengste taggene var brukket inne ved fjøla. I tillegg var fjølene litt usymmetriske, noe som gjorde den lett gjenkjennelig.

I og med at den kun hadde gjestet oss ved to anledninger som vi visste om, var vi litt usikre på om den oppholdt seg mye på vårt jaktvald. Kanskje hadde den vandret til andre områder på jakt etter kuer, for da første jakttag var over, hadde vi bare hatt kontakt med en titagger, ei ku og en kalv. Disse hadde lurt oss grundig og passert en av postene på altfor lang avstand.

Neste dag startet på samme vis. Vi saumfarte lia på nytt, uten å finne noe av interesse. Etter lunsj ble det til at

STORVIKT

• Elgjakt

*RÅDVILL: Hvordan gjør
vi dette, når vinsjen har
streika?*

NYTT FORSØK: Ettersom vinsjen har streika, må vi røkke fram oksene meter for meter med sekshjulingen. Vi klarer til slutt å lure den opp på tua. Da vi får hodet og litt av brystet til oksene opp på hengeren, er mye gjort, men det koster. Både for ATV og jegere.

vi tok et drev fra vestgrensa. Vi hadde elger i drevet, fikk vi høre, men ingen elg kom. Litt senere var hundefører der. Vi vinket til hverandre uten å veksle et ord, ettersom jeg sto øverst i postrekka, og de andre satt på skrå nedover. Jeg ble nærmest sittende som en bakpost.

OKSEN FRA VILTKAMERAET

Et kvarter senere hørte jeg brått en lyd: Skovl som slo mot kvist. Lyden hørtes hul ut, det måtte være en sværing!

Jeg dro noen lokk. Ingen svar. Et kvarter senere hadde jeg gått høyere opp i lia og dratt nye lokk. Brått sto oksene der. Den var svær, og jeg var ikke i tvil. Dette var oksene fra viltkameraet i sommer, og det var akkurat en slik okse jeg, i likhet med 60 000 andre elgjegere her i landet, hadde gått og drømt om.

Litt senere hadde jeg satt to skudd i oksene. For hvert av skuddene hadde den bare ristet seg litt. Den kikket rundt seg en stund, for så å snu rumpa til og legge av gårde som om ingenting hadde skjedd. Det forårsaket nesten hjertestans hos jegeren.

BORTE VEKK

Så var den borte i fjellbjørkeskogen. Rett og slett borte. Scenen var uvirkelig ...

Et kvarter senere kom jaktleder Ola,

og like etter fant vi oksene, 150 meter unna skuddstedet. For en gubbe av en okse! Vi så med det samme at dette var en okse utenom det vanlige. Den var gørrdiger! Vi fikk nesten vondt i ryggen bare av å se på den. Selv hadde jeg vært med og snudd på og dratt i slike okser før, så jeg visste at dette var sånt som kunne ta på ryggen.

Ettersom det var blitt langt på dag, ble vi enige om å etterlate oksene til dagen etter, etter først å ha lagt tjukke bjørkestokker under den for å kjøle den ned, så kjøttet ikke skulle surne i løpet av natta. Temperaturen var lav, så trolig ville dette gå bra.

IKKE NOE PROBLEM?

Personlig var jeg mest opptatt av å skaffe en traktor. Terrenget kunne bli et problem, mente jeg. Men de andre var av en annen oppfatning. Dette var ikke noe problem! Kjell Ove hadde kjørt fram store okser før, så dette burde gå greit, mente han. Han og en jegerkompis hadde alene dratt en okse ned fra fjellet på

snøføre og dratt den rett opp i hengeren. Denne veide 260 kilo slaktet, så dette burde gå greit. Erfaringen var riktignok noen år gammel, og det ble ikke nevnt noe om dårlig rygg ...

Påfølgende dag var vi i farta. Det hele skulle være så enkelt. Det var bare å kjøre ATV-en bort til oksene og vinsje den rett inn på hengeren. Problemet var at da vi kom fram til oksene, viste det seg at vinsjen til hengeren var lagt igjen

JEGERDRØMMEN: Artikkelforfatteren med elgoksen alle elgjegere drømmer om å skyte. Det er noe ball – men verdt det, når alt kommer til alt.

FOTO: THOMAS BREEN

hjemme. Dermed var situasjonen en helt annen.

EN SÆRDELES TUNG OG BREI OKSE

Henger ble koblet fra, i håp om at den fastmonterte vinsjen på ATV-en skulle gjøre samme nytten. Det skulle fort vise seg at oxen var tyngre enn ATV-en. Dermed var det denne som nesten vinsjet seg opp på oxen. Hengeren skled bare unna, og attpåtil begynte vinsjen å fuske, for til slutt å streike helt. Dette ville den ikke være med på. Det kom bare noen skrapende lyder etter et par forsøk.

Var oxen så tung, da? Etter flere forsøk på å dra oxen rett på hengeren uten å lykkes, var det bare én ting å gjøre: Hive oss på utysket og dra til. Med ATV-ens trekkraft og fire mann til å huske på elgen, samt noen halvvrånte bjørkestam-

mer som oxen kunne rulle litt på, klarte vi endelig å få oxen 5 til 10 centimeter nærmere for hvert «husk» – og til slutt opp på ei tue. Men det tok tid.

Adrenalinnivået, som hadde vært stigende den siste timen, begynte etter hvert å roe seg litt ned igjen. Til slutt gjensto bare å seile den flotte oxen inn på hengeren. Det burde være lett nok.

Hengeren ble rygget helt innunder hodet til oxen, så langt vi kom. Deretter hogg vi en lang vektstang og fikk plassert denne under bogen. Da klarte vi å presse bogpartiet såpass langt opp at vi klarte å få litt sig på oxen, som skled opp i brønnen på hengeren. Men til det var oxen for brei! Utrolig! Dermed var det bare å begynne å bryte med oxen nok en gang, og til slutt klarte vi å presse den delvis ned i brønnen.

TIPPET RUNDT: Lita tue kan velte stort lass... Her klarte jaktlaget å surre oxen fast til hengeren igjen og dra hengeren tilbake på hjula ved hjelp av ATV-en.

Alt var snart klart for avgang. Det gjensto kun å få tjoret den skikkelig fast til hengeren, og et kvarter senere var vi klare.

– Kjør forsiktig, så du ikke velter, var vår siste beskjed til Kjell Ove.

Kanskje gikk det litt for sakte, for i den siste, bløte myra ble farten for liten, og hengeren satt fast. Heldigvis klarte Kjell Ove å rygge litt. Dermed fikk vi kastet nedi større steiner og grove kvister. Det var redningen. Full gass på ATV-en, og det gikk bakken rett opp.

Tre kvarter seinere kom Kjell Ove kjørende inn i leiren. Han prøvde å si noe,

PÅ Plass: Kaffebålet holder på å dø ut, men oxen er på plass. Bas Ola Søgård, Kjell Ove Kristoffersen, Roar Dahlen og Thomas Skomakerstuen.

SETTER SEG FAST: Oksen er på plass på hengeren, men så sitter den brått fast i myrholeet. Noen steiner og gamle grove bjørkegreiner ble kastet i myra. Akkurat nok til at hjulet kommer opp litt, og Kjell Ove kan kjøre videre.

men klarte det ikke. Han bare gryntet ett eller annet og bikket over ende på bakken, hvor han ble liggende og stønne og vri seg. Ryggen hadde gått fullstendig i vranglås.

Det neste som skjedde for Kjell Ove, var sykehusinnleggelse og tre uker med sterke smertestillende. Skiveutglidning er ikke å spøke med!

EN SPESIELL OPPLEVELSE

I ettertid synes Kjell Ove at det tross alt er litt moro å tenke tilbake på denne spesielle opplevelsen.

– Men neste gang noen skyter en så stor okse, skal jeg i alle fall sørge for at alt utstyret er med, sier Kjell Ove. – Deretter er det viktig å sjekke at utstyret fungerer som det skal. Men hvis vi fortsetter å skyte slike elger, er jeg redd

jeg må investere i større utstyr, som tåler slike dyr.

For én ting er å kjøre oppoverbakke, men det skyver skikkelig på i unnabakke også. Særlig hvis hengeren begynner å huske litt for mye på seg. For det er stor forskjell på å kjøre en fast dødvekt, som for eksempel en stein, mot en tilsvarende vekt som beveger seg en del. Kjører du for fort, kan du fort miste kontrollen.

Slaktevekta til storoksen stoppet på 340 kilo, noe som forteller at oxen hadde en helvekt et sted rundt 500 kilo med klauver, skinn og hode. Geviret, som er utrolig grovt, passerte 15 kilo etter at det var kokt og tørket.

INGEN SPØK: Tuller du? Kjell Ove kan finne på mye rart for å skape liv, men her slår faktisk ryggen seg vrang.

VÆR FORSIKTIG!

En elgokse i rund vekt, altså med vom, skinn, klauver og innmat, veier fort 400–500 kilo. Det er litt å snu på for et par mann, for ikke å snakke om hvis du er alene på fallet. Er du riktig uheldig, ligger elgen slik til at den er umulig å rikke, enn si vomme ut av. Da trenger du hjelp fra de andre på laget.

- En stein eller to av litt størrelse under forpart og bakkropp, er ofte det som skal til for at elgen balanserer på rygg når du skal vomme ut av den.
- Tau er alltid greit å ha når du skal slakte alene. Med tau kan du sikre elgen ved å binde opp en klauv.
- Vær forsiktig med å overanstrenge deg. Hvis du ikke er vant med tunge fysiske løft, kan du fort ende opp med både vond rygg og vonde knær etter å ha bakset med en stor elg alene.
- Skal dere dra ut elgen, dra den MED hårretningen på skinnet.
- Sy aller helst igjen vomåpningen med tau eller alternativt rene kvister under transport. Da unngår du at slaktet fylles av skitt under transport.

Finnmarkskystens fjell ut mot storhavet i nord kan være verdens flotteste skue, men kan også by på noe av det tøffeste terreng og klima vi har i Norge.

SØLVBRYLLUP MED EN TVIST

Rypejakt med rypa

I 25 år har kona gladelig tatt imot alt jegeren har brakt hjem til husholdningen. Er hun klar for selv å oppleve hvordan viltet skaffes til veie?

TEKST: SNORRE T. BJERKHOLT

Etter 25 års ekteskap skal det markeres sølvbryllup i heimen. Jeg drister meg fram på med et åpent spørsmål til kona mi, Benedikte: Har vi det bra, eller er det noe vi bør forandre i samlivet?

Jeg er fullstendig klar over at jeg legger hodet på blokka med et slikt risikabelt spørsmål. Med nesten 60 jaktdager i året sørger jeg for at en ikke ubetydelig del av vårt felles familiebudsjett forsvinner rett ut til jakturer og utstyr som jegeren i huset bare «må» ha ...

Kona er en tøff ungdomsskolelærer av «no-nonsens»-typen som er vant til å gi klar tilbakemelding til usikkelige gutter om hvilket forbedringspotensial de har. Jeg forbereder meg på en slik tydelig og muligens ubehagelig kritisk tilbakemelding, men svaret fra min bedre halvdel overrasker: «Vi har det bra Snorre, men for skjøt du flere ryper. I de senere åra er det blitt mer og mer storvilt. Hva med å skyte noen ryper sammen, slik at vi kan få gode råvarer til et sølvbryllupsmåltid, bare du og jeg?»

MOT NORD PÅ RYPEJAKT

En uke etter, nøyaktig på vår 25 års bryllupsdag, befinner vi oss på et fly i retning Kirkenes. Vår første jakttur sammen er et faktum. Finnmarkskysten og karrige fjell er målet for vårt spontane innfall, på jakt etter fjellrypa.

Det er blitt mørkt for vi kommer fram til området rundt Bugøynes, det eneste stedet vi fikk jaktkort i på så kort varsel. Det blåser godt, og hodelyktene tennes. To tunge sekker med telt, ammunisjon, mat og alt annet man trenger for en langhelg ute, fraktes skritt for skritt innover i fjellheimen.

Finnmarkskystens fjell ut mot storhavet i nord kan være verdens flotteste skue, men kan også by på noe av det tøffeste terreng og klima vi har i Norge. Vi skal få smake en del på det siste, skal det vise seg.

Ifølge Yr blåser det 27 sekundmeter på fjellet ovenfor oss. Vi befinner oss litt lenger nede, på le-siden, og her er det ikke like ille. Fjellbjørkene vaier likevel kraftig i vindkastene, og vi skjønner at

SKEPSIS: Man synes å spore en noe reservert tilnærming. Kan kona lære seg å sette pris på jaktas gleder?

TRÅTT: Vi fikk en krevende første jaktdag i regn, sludd og sterk vind.

vi må søke ly nedi en bekkedal. Teltet kommer opp i blåsten, og etter hvert blir stemningen i fjellteltet upåklagelig. Månen er oppe, og vi drikker rødvin og spiser medbrakt viltgryte mens primusen gjør det varmt og trivelig i vår vesle bolig av nylon.

– Jeg visste ikke at det var så luksus å være på jakt, kommenterer Benedikte.

– Nei, der ser du hva du har gått glipp av opp igjennom åra, svarer jeg tilbake med et smil.

UTEN LØNN FOR STREVE

Den gode stemningen skal imidlertid få seg et skudd for baugen allerede dagen etter. Vinden har ikke løyet. Det blåser rett og slett så mye at vi må gi opp å komme helt opp i fjellryperetrenget. Vi går i fem strake timer, så høyt til fjells som vi klarer, uten å se så mye som en fjær.

Kanskje ville jeg ikke klart å skyte noe heller, vinden tatt i betraktning. Så sterk vind som vi opplever nå, er rett og slett utmattende. Etter hvert innser vi at dagen blir fangstløs.

To svært slitne og litt desillusjonerte fjellfanter nærmest kolliderer da de kommer tilbake til teltet om kvelden. Finnmarkskysten har vist seg fra sin nådeløse side, og vi har fått smake hva fjellet sent i september kan by på. Tøft for oss begge, men vi kommer da sann nok i vater etter litt mat, og med primusvarme blir tilværelsen levelig igjen.

ETTERLENGTET FULLTREFF

Dagen etter fortsetter det å blåse. Vi venter derfor litt med å gå ut og lager oss en ekstra kaffekopp. Først utpå formiddagen finner vi veien ut av teltet.

Denne gangen går vi lavere i terrenget, etter lirypa. Det er egentlig ikke et

PUST I BAKKEN: Vinden stilner, to ryper er skutt og med ett føler vi oss som millionærer – akkurat som salige Helge Ingstad i sin tid uttrykte det.

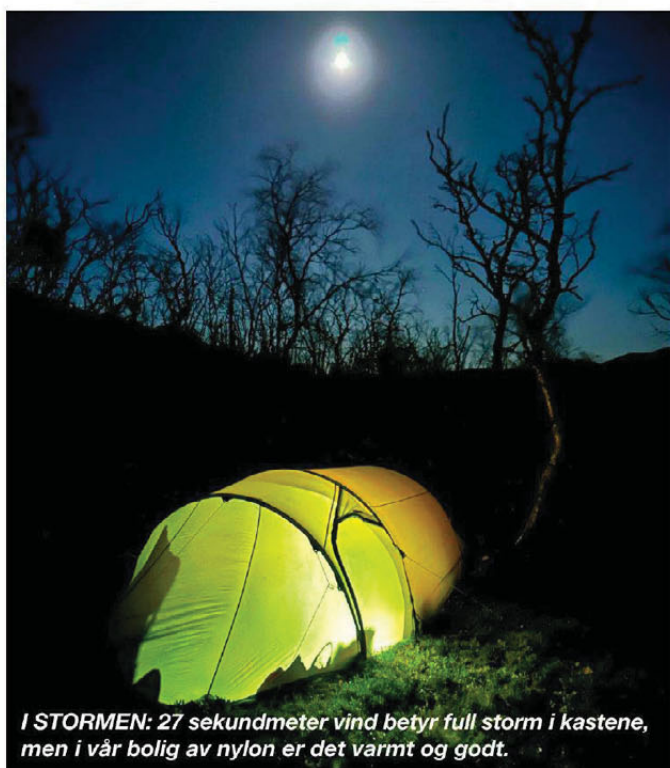
SMÅVILT

• Rypejakt med kona

ROLIG START: Vinden uler utenfor, og vi har ingen hast med å komme oss ut.

**Det skal ikke mer enn
to ryper til, og all verdens
kjas og mas forsvinner
som dugg for sola.**

I STORMEN: 27 sekundmeter vind betyr full storm i kastene, men i vår bolig av nylon er det varmt og godt.

BORTGJEMT: Fjellrypa stikker seg lett bort i ura. Denne måtte i lete etter.

godt lirypeterreng vi befinner oss i, men blåsten tvinger oss til å gjøre det beste ut av det.

Etter en time på tur får vi da også et lite lirypeckull på vingene utpå en myr. Jeg skyter en fin dublé. Noen ganger er god skyting viktigere enn andre, og dette er et slikt øyeblikk.

Benedikte har aldri sett felling av fugl før, og siden hun går rett bak meg får hun med seg hele seansen fra orkesterplass. Jeg plukker opp fuglene og løfter dem opp mot kona, som skvetter kraftig da den ene rypa bakser litt med vingene idet den trekker sin siste pust.

Vi setter oss i lyngen og finner fram termosene med solbærtoddy. Brått merker vi at den slitsomme vinden har stilnet. Akkurat dette er et magisk øyeblikk som jeg vil huske lenge, og tankene går til et sitat fra han som er mange jegeres forbilde og inspirasjonskilde for jakt og friluftsliv, Helge Ingstad: «Her er min kano, mine garn, min borse og mine hunder. Skogene og vannene står til min rådighet. Jeg sitter i skjorteermene foran telter og føler meg som en millionær.»

Vi har ingen kano på vår tur, men følelsen av rikdom er overveldende. Det skal ikke mer enn to ryper til, og all verdens kjas og mas forsvinner som dugg for sola. Mange gode og viktige perspektiver kommer til en i naturen og på jakt, Ingstad hadde rett i det.

FJELLRYPER I SIKTE

Dagen etter blir den store fjellrypedagen. Endelig tillater været oss å gå helt til topps i terrenget. Himmelfuglen befinner seg gjerne i det mest karrige høyfjells-terreng. Vi går og går og ser både fersk fugleskiit og fjær, men hvor er fuglene?

Som så ofte før, dukker fuglen opp når man minst venter det. Et stort og flott kull letter bak den aller høyeste toppen. Jeg følger bakerste fugl med løpet, drar igjennom og ser at fuglen faller fint om kull ned i ura. Hagla flyttes rask over mot neste fugl, men nå blir det bom. Jeg vet det idet jeg trekker av. Fuglene kaster på seg i raske rykk, og jeg klarte ikke å holde følge.

Nå får vi flere fugler på vingene. Men fuglen er sky og har begynt å bli hvit i fjærene i et snøfritt landskap. Vi går opp og ned hundrevis av høydemeter, men kommer ikke helt innpå fugl før etter en ny times trasking. Det skytes og bommes og treffes litt om hverandre utover ettermiddagen.

Fjellrypene sitter spredt i terrenget. Den store fangsten blir det ikke, men action og moro er det, og noen fugler i sekken blir det. Ved siste kontakt, litt godt ned i lia, flyr fuglene opp til topps igjen, flere hundre meter. Til der vi hadde oppe vårt første kull.

Vi er imidlertid fornøyde, møre i lårbiffene og mette på gåing. Det er på tide

RIMELIG RYPE-JAKT I NORD

Finnmarkseiendommen, eller FeFo, forvalter 95 % av arealet i Finnmark og derigjennom jakt- og fiskeressursene. Særlig rype- og elgjakt er populært.

Elgjakta er vanskelig tilgjengelig for søringer, fordi jaktleder og minst halvparten av jaktlaget må være bosatt i Finnmark. Her må man altså bli invitert inn i et lokalt jaktlag.

Rypejakta er derimot åpen for alle. Prisen for 2024-sesongen var 370 kroner pr. dag (kr 375 i 2025). Flyet kostet oss 1200 kroner pr. person én vei. Det blir selvfølgelig en drøy kilopris for en liten rypeskrott, men det er kanskje likevel relativt billig, målt opp mot prisene på mye av rypejakta sørpå.

Dagsbegrensningen var på fire fugler i 2024. Ikke det helt store potensialet som ren matauk, med andre ord. Men en flott opplevelse i høstkledd og majestetisk finnmarksnatur er det ikke mye som slår!

FRA SKEPSIS TIL GLEDE:
En noe reservert tilnærming
i starten, men alt blir en
vane – og nå er de etter-
spurte råvarene sikret!

å gi seg for dagen og vende nesa mot teltet. En strålende dag avsluttes med at hagla knekkes over skulderen og vi går sikksakk ned bratte skrenter.

JAKTOPPLEVELSE MED MERSMAK

Vi skimter teltet i kveldsskumringen. Vel tilbake får vi fyr på primusen, og turen oppsummeres.

Mengder med ryper har det ikke vært, og været har helt klart vært en utfordring. Men jeg har fått vist for min bedre halvdel hvor fin en dag etter fjellrype virkelig kan være. Den enorme naturopplevelsen som rypejakt i fint vær byr på, har falt i smak for Benedikte også. Og råvarene til

vårt eget solvbryllupsmåltid er sikret – og litt til.

Før vi sovner mette og fornøyde, sier Benedikte:

– Dette gjør vi igjen, men neste år vil jeg enda lenger inn på vidda.

Det er tydeligvis ikke bare jeg som er blitt grepet av Ingstads lykkefølelse over de enkle gleder. Noen ganger holder det med et lite knippe fugl i sekken.

FJELLRYPE: Siste jaktdag blir fjellrypedag. For en fantastisk måte å feire solvbryllup på.

«Rypas» dom

Hvordan oppleves jakta av en «ikke-jeger»? I 25 år har Benedikte stått klar på kjøkkenet med kjøttkvern og vakuumposer. Men én ting er å vite at dyr blir skutt og drept, noe annet er å oppleve det på nært hold. Her er Benediktes egen beskrivelse av sin første jakt:

Opplevelsen er litt delt. Selve skytinga gikk raskt og kom så overraskende at jeg nesten ikke fikk det med meg. Det var bare pang, og så lå fuglen der – det var greit. En av rypene var vingeskutt og flakset litt da vi plukket den opp. Det var ... uvant, for å si det sånn. Jeg fikk meg en liten støkk der.

Jakt er jo å ta liv, og når det ble skutt to ryper ut av et lite kull på tre, så tenkte jeg litt på hva som skjedde med den siste fuglen. Kanskje følte jeg på et slags vemod. Ikke over dem som ble felt, egentlig, men mer over dem som ble tilbake, hvis de var få eller alene. Samtidig er det viktig å skille mennesker og dyr og ikke gå i den fallgruven at vi menneskeliggjør dyra og dyras atferd.

Jeg tenker at alt vilt som blir felt på en bærekraftig måte er rett og riktig. Rypejakta ga mersmak på tross av tøffe værforhold i starten, og kanskje blir jeg med på jakt etter større dyr også. Jeg er spent på om jeg vil føle det annerledes med storvilt enn med mindre dyr. At det er noe jeg må venne meg litt til, tror jeg nok. Men spiser jeg kjøtt, så er jakta også en del av en helhet og det å skaffe mat på en ordentlig måte.

STØDIG STORVILTJAKT I SALG NÅ

NÅ
**TILBAKE PÅ
LAGER!**

STØDIG STORVILT- JAKT

- SIKRE SKUDD FRA
SKOG TIL FJELL

**SLIK BESTILLER
DU BOKEN
PÅ SMS**

SEND
SMS-KODE:

STOR24
TIL 2205

**PRIS:
398 KR**

Det er enkelt å tilpasse jakta til jegerens form eller eventuelle helseutfordringer.

DET ER ROM FOR FLERE JEGERE

Finn gleden ved harejakt

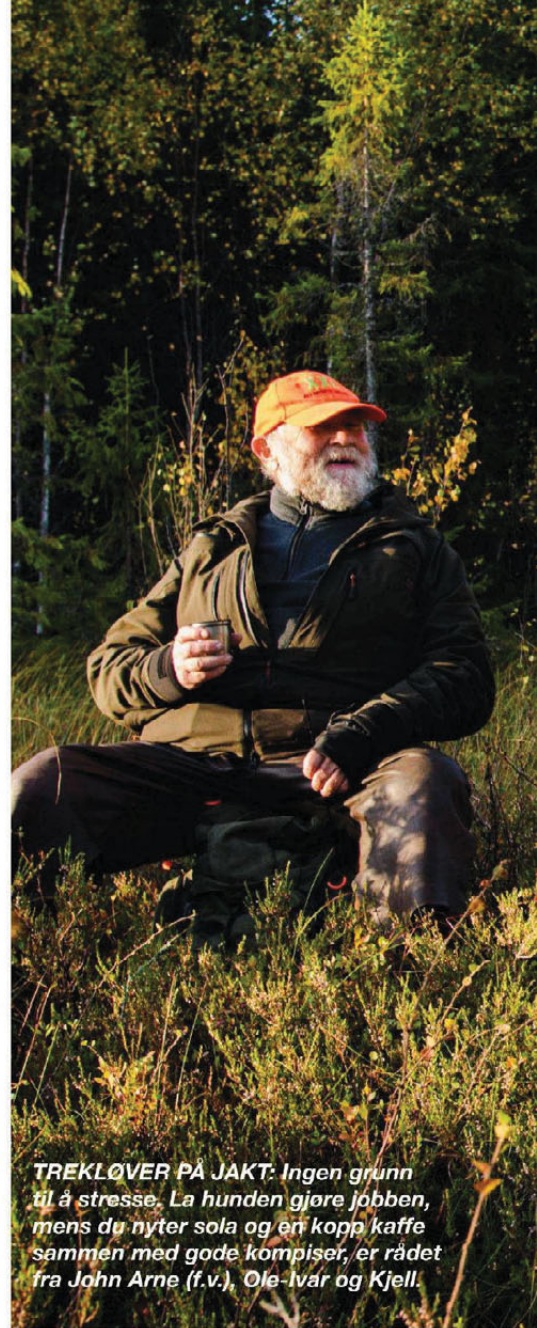
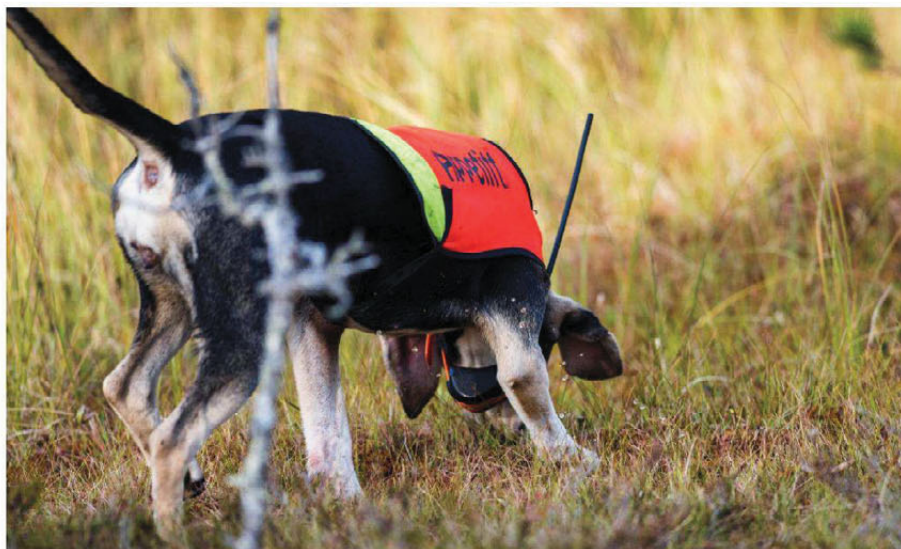
Harejegeren er nok mer «utryddingstruet» enn haren. Det kan du gjøre noe med. Harejakt er en jaktform som enkelt kan tilpasses din personlighet, så lenge det foregår på hundens premisser og du har en viss dose tålmodighet.

TEKST OG FOTO: ROY VEBJØRN KVELIAUNET

Harejakt med harehund er en tradisjonsrik jaktform i Norge, som langt flere bør få opp øynene for i dag. Og husk: Det er ingen aldersgrense for når du kan begynne. Om du er ung eller gammel, det er aldri for seint.

Noen begynner så snart de er gamle nok til å være med i skogen og sitte på

post. Andre i ung voksen alder når de blir med noen kamerater eller venninner, og jaktgenene våkner fra dvalen. Mens atter andre kanskje flytter til et nytt sted et par år før de blir pensjonist, og blir kjent med en nabo som er en gammel harejeger. Sistnevnte var tilfelle for John Arne, som startet sin harejaktkarriere på den måten.

TREKLØVER PÅ JAKT: Ingen grunn til å stresse. La hunden gjøre jobben, mens du nyter sola og en kopp kaffe sammen med gode kompiser, er rådet fra John Arne (f.v.), Ole-Ivar og Kjell.

TILPASSES FORM OG LYNNE

John Arne flyttet til Bjørklangen, i Aurskog-Høland kommune i Akershus. Der fikk han være med naboen på jakt i to år og lærte en «rolig» form for harejakt, med slipp i kanten av skogsbilveien. Det er jo én av mange fine ring med harejakta: Det er enkelt å tilpasse jakta til jegerens form eller eventuelle helseutfordringer, i motsetning til for eksempel fuglejakt. Skal du jakte rype og skogs-fugl, må du gjerne kunne gå langt og lenger enn langt i løpet av dagen.

Senere fikk John Arne lære harejakt i en annen og mer aktiv form, etter at han ble kjent med Kjell og Ole-Ivar, og en helt ny verden åpnet seg. Begge de to

PÅ JOBB: Kan pusen ha vært her ute på myra? undrer dunkeren Mira og bestemmer seg for å undersøke.

jaktkompisene hans presiserer at under harejakt, er hundearbeidet helt essensielt. John Arne hadde erfaring med hund fra tidligere, men kun som familiehund og turkompis, ikke som jakthund. Gjennom sine to nye kompiser kom han også inn i harehundmiljøet.

– For et par år siden gikk jeg til anskaffelse av en dunker, etter at jeg var blitt pensjonist. Etter det ble det ofte en tur i skogen, forteller han.

Og her er vi inne på det som ifølge John-Arne er hovedfordelen med harejakt, og for så vidt all annen jakt også:

– Det er en ekstremt helsefremmende aktivitet. Du kommer deg ut i all slags vær og får rørt på deg i frisk luft og fri natur. Det er godt for både kropp og sjel. Daglige turer med en god kompis – hunden – er utrolig forebyggende og pleiende for mange fysiske og psykiske plager. Om du av en eller annen grunn ikke kan eller ønsker å ha hund, så vil

det være godt for helsa å være med noen andre som har hund. Det er også en flott ting med harejakt. Den kan gjerne utøves sammen med bare hunden din, men egner seg like godt for mindre og større jaktlag, sier han.

VIKTIG Å HA IS I MAGEN

Det er ingen hemmelighet at det kan bli noen rolige stunder på harejakt, mens hunden utreder beitefoten og jobber for å få haren på beina. Så det er en fordel at du ikke er av den stressa sorten, men lar hunden får tid til å jobbe.

Er du alene, kan du jo benytte anledningen til å filosofere over harejaktas mystikk eller gruble over andre små og store utfordringer du måtte ha. Eller bare nyte naturens stillhet og ro.

Jakter du sammen med gode kamerater eller venninner, blir det garantert litt «skitsnakk» og gode historier med et glimt i øyet. Ulike teorier om hvorfor

det ikke blir uttak, blir garantert et tema. Pluss mye annet av jaktas forunderlige verden og «uforklarlige» ting – som det garantert finnes en logisk forklaring på, det er bare at den kan være vanskelig å se.

– Da dunkeren var ett år, tok jeg turen til Lierne i Namdalen. Jeg er opprinnelig fra Nord-Trøndelag, så jeg fikk ordnet både terreng og husvære via en bekjent. Mira begynte å ta ut og hadde noen korte losere. Tapene ble en utfordring, men da er det viktig at hundeføreren har tålmodighet, is i magen og tro på hunden. Skal hunden bli god på å utrede tap, må den få tid til å jobbe og skaffe seg erfaring. Og ikke minst: Hunden må bli voksen i hodet, sier han.

GA MERSMAK

Ettårningen hadde progresjon i løpet av sin første jakttur til Lierne, så John Arne bestilte husværet for nye fjorten dager litt senere ut i sesongen, i månedsskiftet

ENDELIG: John Arne med den første haren som er skutt for Mira. Gratulerer, dere har mange flotte år foran dere i skogen, til gjensidig glede.

Det var det gode miljøet som fikk meg til å begynne. Jeg er vokst opp med natur og naturglede, men ikke jakt.

GODSAKER:
Ivaretagelsen av
byttet er en viktig
del av jaktutøvel-
sen. Vi jegere er
heldige som får
høste sånne flotte
råvarer.

FOTO: PRIVAT

SPISSER ØRENE: Hva
skjer? Det låt i hunden, er
det uttak – eller noe annet?

oktober/november. Det ble en skikkelig opptur. En av dagene tok Mira ut tre forskjellige harer i løpet av ei formiddagsøkt, og John Arne fikk se haren i los for første gang. Det er god medisin for en fersk harejeger, som trenger oppturer for ikke å miste trua. Alle små framskritt er verdifulle, for å få bekreftet at du er på rett vei og gjør ting rett.

Sist sesong ble de gode jaktkompisene Kjell og Ole-Ivar med til Lierne, for å få med seg 10 jakt dager i fjellnære hareskoger. Begge to har en mannsalder

bak seg i hareskogen, med ulike støvere. Nå har Kjell hamiltonstoveren Milla, og Ole-Ivar har finskstoveren Brodarn's Lea, som ble NJCH to år gammel.

Begge jaktkompisene er klare på at det skal utover aktiv jakt. Med det mener de at man skal komme seg bort fra veien og ut i skogen og få med seg soloppgangen. Det er godt for både kropp og sjel. Men det er viktig å tilpasse seg egne forutsetninger.

– Heldigvis har jeg ikke noen «vondter» når jeg står opp, skyter John Arne inn,

mens Ole-Ivar tilføyer: – Jeg er åpen om at jeg har Parkinsons sykdom. Jeg ser på harejakta som en erstatning for treningsstudio.

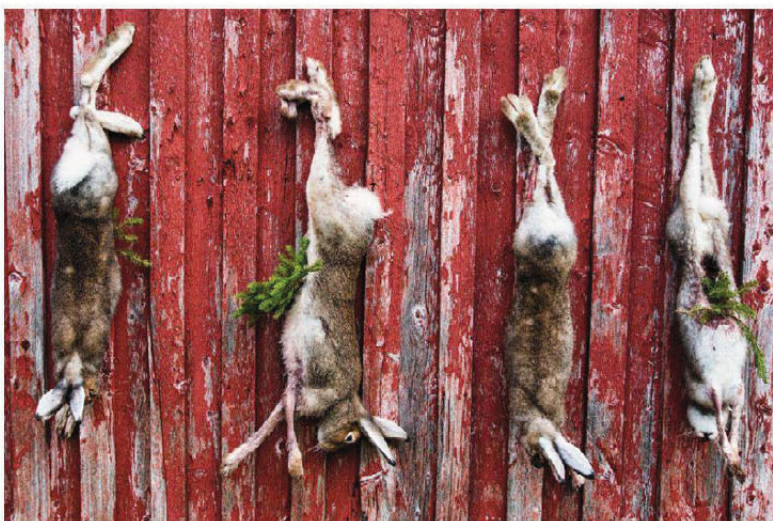
GODE AMBASSADØRER

Harejakta gir nye opplevelser hver dag. Dagen undertegnede var med, fikk vi oppleve at det var fullstendig tyst i skogen. Det var den eneste dagen ingen av hundene fikk ut hare, og dermed fikk jegerne heller ikke skutt noen. Alle de andre dagene hadde hundene ute flere

UTEN HELL: På tross av god jobbing fikk ikke Mira ut i dag. Men det gjorde ikke finskstøver-tispa Lea heller. Så det spørs om det var vitringsforholdene som ikke spilte på lag akkurat denne dagen vi hadde kameraet med på jakt?

BEDRE KLAFF
ANDRE DAGER:
Under aktiv jakt er det absolutt lov til å skyte. Harejakt er ikke en «stoppeklokke-sport»!

harer, og det ble skutt minst én hare om dagen.

Da jeg spør John Arne hva han ville ha gjort som pensjonist hvis han ikke hadde begynt med jakt, må han tenke seg om, før han svarer:

– Jeg hadde ikke blitt sittende i godstolen, til det er jeg for nysgjerrig. Men hva jeg ville ha gjort hvis jeg ikke hadde begynt med jakt, det aner jeg ikke. Det var det gode miljøet som fikk meg til å begynne. Jeg er vokst opp med natur og naturglede, men ikke jakt. Det har vært en «boost» å få komme til Lierne og slippe å tenke på ulv!

I mangel på uttak ble det desto mer tid til å filosofere mens vi satt der i sola, blant annet over hva som gjør harejakta attraktiv, og hva som er viktig for rekruttering av unge jegere. Trekloveret er skjønt enige om at det må være aktiv jakt. Som nevnt over, innebærer det at man skal komme seg bort fra bilen og veien og bevege seg ut i skogen. Hunden

skal finne hare, den skal få lov til å jage, få tap og utrede tap, og jakta avsluttes med et velrettet skudd etter godt hundearbeid.

De mener at hundearbeidet er helt sentralt, og at man gjerne bør fokusere mer på hunden og det arbeidet den gjør, fram til skudd. De mener også at landets hundeklubber har et ansvar, de bør fokusere mer på selve jaktutøvelsen, framfor konkurranser. Jaktprover er viktige for å bedømme hundenes jaktegenskaper, men resultatene trenger ikke rangeres. For deres del kan gjerne NM og storkonkurransene tas bort.

– En harejeger skyter kanskje ikke så mange skudd i løpet av dagen, men det skjer utrolig mye annet som er spennende og utfordrende, sier John Arne.

Han vedgår at fuglejakt nok tradisjonelt har vært mer «actionfylt», med mye skyting.

– Men med dagens baglimer er det ikke mye skyting under rypejakta heller. Så ta sjansen og prøv harejakt. Du har ingen ting å tape, du risikerer bare å kanskje bli bitt av basillen!

LIVET PÅ SITT BESTE: Vakker natur, sola skinner og det er bare å nyte. Åsen rett fram er i Sverige, grenselinja går noen kilometer unna.

SLIK FANGER DU FISK

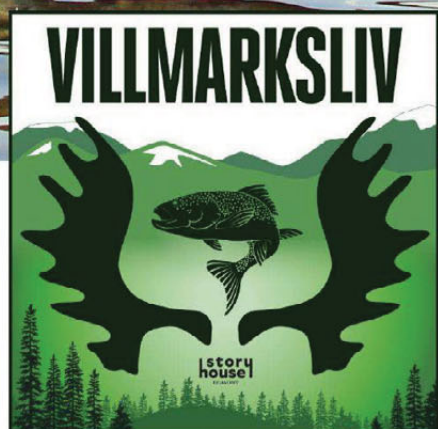
SLUKER, SENER OG
KASTETEKNIKK

Podkast

Hvordan kaster man lenger, hva slags sluker velger du, og hva er sene i multifilament? Dag Kjelsaas forklarer og gir sine beste tips.

Skann QR-koden
for å lytte til
episoden

Hør de nyeste
episodene her!

www.podkastenvillmarksliv.no

En podkast fra:

Villmarksliv

Jakt

FISKE

HOLD AVTREKKSFINGEREN VARM OG TØRR

Som hånd i hanske

Etter å ha testet jakthansker i mange år, er konklusjonen klar: Den ene, perfekte jakthansken for alle forhold finnes ikke! Vår test hjelper deg til å finne hanskene som er best for deg i ulike situasjoner.

TEKST OG FOTO: ARNE T. HAMARSLAND

Skal du holde deg tørr og varm på hendene og samtidig være klar for skudd, må du nok investere i flere par, med ulik tykkelse. Felles for alle hanskene bør være at de har godt grep, det vil si friksjon i håndflaten. Både ved bæring og når du skyter trenger du et godt grep på våpenet.

Vi har plukket ut jakthansker som i utgangspunktet skal være mulig å skyte med, det vil si hansker for varme til midtels kalde jaktdager.

MANGE UTFORDRINGER

Når du skal skyte, enten det er med hagle eller rifle, er det helt avgjørende at hender, fingre og våpen fungerer godt sammen. Dette er en utfordring i vind,

regn og kulde, som gjør at fingrene blir kalde og våte og dovner bort. Det går selvsagt an å stikke hendene ned i lommene, men da er du ikke forberedt verken på skudd eller om du simpelthen skulle snuble. Ta derfor med flere hansker når du skal ut en hel jaktdag i vind og regn. Da har du tørre og varme hansker i reserve når du trenger det.

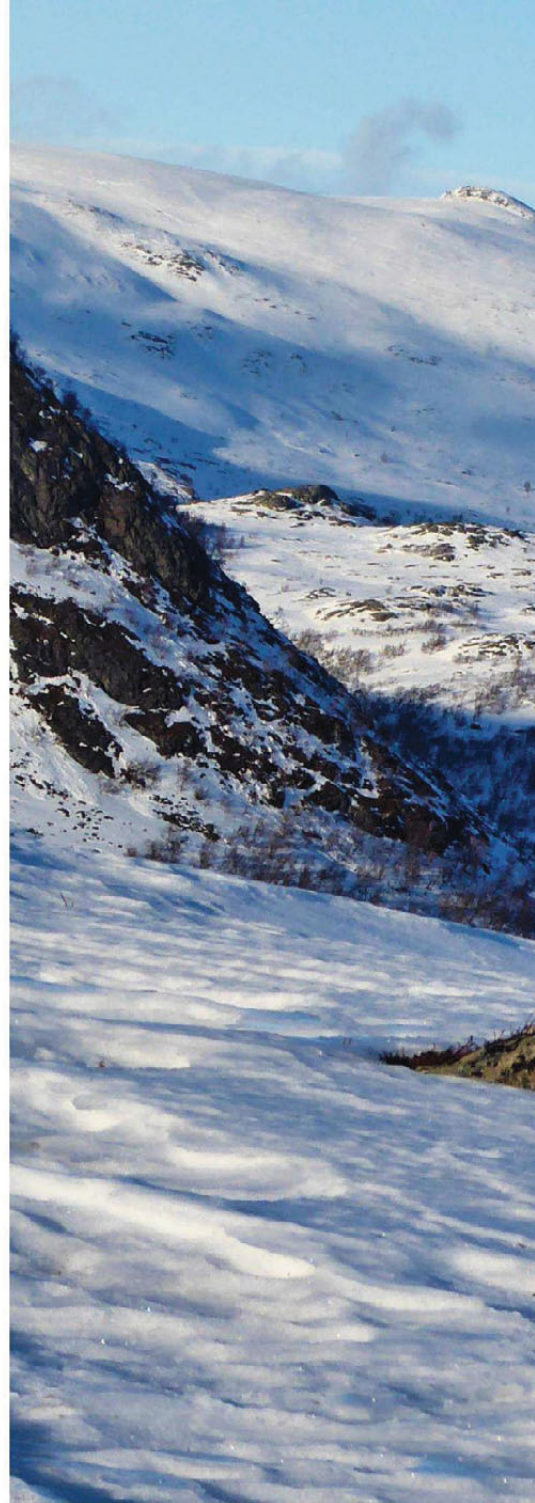
KRAV TIL PASSFORM

Har du muligheten, prøv hanskene. Ikke bare for å finne rett størrelse slik at de sitter godt uten å stramme, men også for å sjekke at den modellen du tenker å kjøpe faktisk passer formen på hendene og lengden på fingrene dine. Hvis dette blir mismatch, vil ikke hanskene sitte slik de

VINTERJAKT: Ulike forhold krever jakthansker med ulike egenskaper. På vinterjakt i Jotunheimen er det viktig å holde varmen.

skal når du trenger det. Kravene til hanskene er litt ulike for bruk sammen med hagle eller med rifle. For hagla er en OK utforming på tommelen viktig, slik at du raskt og sikkert får av sikringen. Dette gjelder til en viss grad også for rifla, men der har du gjerne noen tideler bedre tid på deg.

Et presist rifleskudd krever god kontakt med pekefingeren, slik at avtrekket blir kontrollert, mens dette ikke er like avgjørende med hagle, der skuddet i større grad dras av i svingen.

KALD FORNØYELSE: Kalde og våte fingre dovner bort, gode jakthansker til ulike forhold er viktig.

DETTE ER VEKTLAGT POSITIVT

Friksjon/grep på våpen, smidig i bruk, lett å få finger inn i avtrekkerbøyle, slitestyrke, vindtett, vanntett, varm, vedlikehold, lite sømmer i håndflate og på pekefinger, forsterkede fingertupper, dekker over håndleddet, elastisk/strambar mansjett, koblekroker, fungerer med berørings-skjerm (smarttelefon).

NORRØNA FINNSKOGEN GTX WINDSTOPPER

NORRØNA, [HTTPS://WWW.NORRØNA.COM](https://www.norrøna.com)

MATERIALE: polyester, Gore-Tex Windstopper/ Infinium, saueskinn

VEKT PR. PAR: 66 g (L)

STØRRELSER: XS-XL

PRIS: kr 1099

VEDLIKEHOLD: Håndvask. Ikke tørketrommel, strykejern, klorbleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Smidig og behagelig middels isolert jakthanske med meget god friksjon når du bærer våpen. Håndbak med to lag mikrofiber med Windstopper-membran mellom. Håndflaten er laget i tynt skinn som også forsterker fingertuppene. Skinnen i håndflaten er behagelig i bruk, men det blir fort kaldt hvis du må holde et kaldt våpen en stund. Pekefingerene i tynt skinn har god følsomhet, men det er vanskelig å holde varmen i kulda. I tillegg er det lagt inn en 3 cm lang åpning som kulda også kommer inn. Hensikten er nok at du skal kunne stikke pekefinger ut for bedre kontroll på avtrekk, men dette framstår som en unødvendig løsning som bare gjør hansken svakere og kaldere. Ikke strambar mansjett. Hanskene kan kobles sammen med klikklås. Fungerer med berøringsskjerm. Tåler en god del regn før vannet trenger gjennom, forutsatt at du ikke lar det renne inn gjennom fingeråpningen. Mer enn 50 % av kunstfiberne er resirkulerte. PFC-fri DWR. Bluesign-sertifisert materiale.

- + Smidig, behagelig, godt grep på våpen
- Kald i håndflate, unødvendig fingerhull
- = God hanske som ville vært bedre om fingeråpningen ikke var der

MATT SHOOTING TOOTEX-HANSKER

TESTHANSKER KJØPT HOS XXL

MATERIALE: 95 % polyester og 5 % elastan, 100 % polyester, polyuretan

VEKT PR. PAR: 127 g (XL)

STØRRELSER: S-XXL

PRIS: kr 399

VEDLIKEHOLD: Håndvask. Ikke tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Vann- og vindtett jakthanske i soft-shell. Polyuretan i håndflate/fingre. Tootex-membran. Stram elastikk ved håndledd, gjør hansken litt trang å få på, og den klemmer litt under bruk. Oppleveres som litt stiv og ufølsom, men med pekefinger frigjort, går det greit å skyte. Kraftig magnet holder den tilbakebrettede pekefingeren på plass, så den ikke er i veien. Borrelås-stramming på mansjett. Oppleveres å ha middels friksjon mot våpen. I bruk oppleveres det at hansken blir klam inni etter en stund. Dette kan skyldes begrenset pusteevne hos membranen. Grei å skyte med, og du kan bruke berøringsskjerm når pekefinger er fri. Klikklås for å feste hanskene sammen kan være litt i veien.

- + Ok å skyte med fri pekefinger
- Stiv, litt ufølsom, lett klam
- = Rimelig hanske som har sine sider

SWEDTEAM RIDGE LIGHT

SWEDTEAM, [HTTPS://SWEDTEAM.COM](https://swedteam.com)

MATERIALE: polyester, polyuretan

VEKT PR. PAR: 56 g (XL)

STØRRELSER: M-2XL

PRIS: kr 649

VEDLIKEHOLD: Håndvask, tørkes flatt. Ikke tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Tynn og smidig jakthanske med meget godt grep og god kontakt med våpenet. Tynt kunstskinn i håndflate og tynt stoff med lav vindmotstand på håndbak. I regn trenger vannet inn i hansken med en gang. Dette er en jakthanske som beskytter hendene dine mot kvist og kvas under jakta, men ikke mot regn/snø/kulde. Da blir hendene iskalde. Godt grep og god kontakt gjør den behagelig å skyte med. Neoprenmansjett med borrelåsstramming. Pekefinger fungerer på berøringsskjerm. Fås i fargene skogsgrønn og Desolve Veil.

PLUNDER OG HEFT: Denne typen «brett tilbake»-finger ser flott og fin ut i butikken, men er mer til plunder og besvær ute på jakt.

HULL ER TULL!

Noen modeller har hull for pekefingeren eller en hanske-pekefinger som kan brettes bakover, slik at pekefingeren kommer fri. Etter å ha prøvd disse hanskene både med og uten å brette hanskefingeren tilbake eller stikke pekefingeren ut, er konklusjonen at disse løsningene er mer til irritasjon enn nytte. Det virker som produsentene mener at en jakthanske må ha en løsning for pekefinger, hvis ikke er det bare en vanlig turhanske. Undertegnede håper at produsentene legger vekk dette og heller lager gode, hele hansker og fokuserer på materialvalg og utforming av pekefingerene, slik at de er gode å skyte med slik de er.

- + Tynn, smidig, godt grep
- Ikke laget for regn og kulde
- = Smidig jakthanske for varmt vær

STORTEST

Jakthansker

MÅ PASSE: Dette illustrerer godt poenget med at hanskene må passe hånden din. Hvis fingrene er for lange, blir det en tupp som stikker langt fram og som fort kan rote det til idet du skal få fingeren inn i avtrekksbøylen

TO LAG: Når det er skikkelig kaldt, er den beste løsningen ofte en tynn innerhanske med en stor vott utenpå, som er lett å få av.

DITT BEHOV VED ULIKE FORHOLD

Mildt og tørt: En tynn skytehanske er perfekt, den gir godt grep og beskytter hendene hvis du må kripe/åle

Høsttemperatur: En smidig jakthanske som både gir litt isolasjon og samtidig mulighet for å få rask og sikker kontroll på sikring og avtrekker

Vinterforhold: Hanskene må være så godt isolert at de i praksis ikke er mulig å håndtere våpen med. En god kombinasjon kan være en lett skytehanske innerst og så en stor jaktvott utenpå. Når du skal skyte, er det bare å riste av de store vottene og skyte med de tynne skytehanskene på. De store vottene bør kunne festes med klype/snor på jakkeermet, slik at de blir hengende i snorene og ikke havner i snøen.

TESTVINNER SWED- TEAM RIDGE DRY M

SWEDTEAM, [HTTPS://SWEDTEAM.COM](https://swedteam.com)

MATERIALE: POLYESTER, POLYURETAN, ULL, NYLON

VEKT PR. PAR: 97 g (XL)

STØRRELSER: M-2XL

PRIS: kr 895

VEDLIKEHOLD: Håndvask, tørkes flatt. Ikke tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Varm og god allround jakthanske, vind- og vanntett (HIPORA-membran). Isolert med ullfôr (50 % ull/50 % nylon) og har smart touch fingertupper som fungerer godt på berøringsskjerm. Antiskli-grep i håndflaten gir svært godt grep rundt våpenet. Justerbar borrelåsstramming rundt håndleddet. Neoprenmansjett. Hansken sitter behagelig på, men tykkelsen gjør den litt «ufølsom». Det går greit å skyte med hansken hvis du passer på at tuppen på hanskefingeren treffer rett i bøylen. Det ble ikke registrert lekkasjer ved bruk i regnvær i testperioden, hanskene forble tørre og varme. Fås i fargene skogsgrønn, Desolve Veil og Desolve Fire. Vinner på å være gjennomført praktisk og den hansken som fungerer best på lange dager i drittvær.

- + Vanntett, varm, godt grep
- Ikke noe vesentlig
- = Super hanske for våte og kjølige forhold

BERETTA ORIGINAL GLOVES

TESTHANSKER KJØPT HOS XXL

MATERIALE: 94 % nylon og 6 % spandex (elastan), syntetisk lær

VEKT PR. PAR: 84 g (XL)

STØRRELSE: S-XXL

PRIS: KR 399

VEDLIKEHOLD: Håndvask. Ikke tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR:

Enkel og slitesterk jakthanske i karbonmikrofiber og TrekDry-stoff produsert for Beretta av Mechanix Wear. Opplevs smidig og behagelig å ha på. Kontakten med våpenet er god og det går greit å få pekefinger inn i avtrekksbøylen. Friksjonen mot våpen er middels. Stoffet slipper vinden gjennom og vannet inn, så dette er en hanske for varme og tørre forhold. Hansken er kortere enn de andre og stopper ved håndleddet. Den har en praktisk hempe som gjør det lett å trekke hanskene på. Borrelåsstramming ved håndledd. Fungerer med berøringsskjerm.

- + Smidig, solid, praktisk dra-på-hempe
- Kort, ikke vind-/vanntett, middels grep
- = Enkel og grei jakthanske for varme/tørre forhold

SEALSKINZ BROOME

TESTHANSKER LEVERT FRA ULTIMATE NORDIC, WWW.ULTIMATENORDIC.COM

MATERIALE: skinn, 92 % polyester og 8 % elastan, 50 % Coolmax og 50 % polyester, Aquasealz membran

VEKT PR. PAR: 136 g

STØRRELSE: S-XL

PRIS: kr 883

VEDLIKEHOLD: Ikke maskinvask, tørketrommel, strykejern eller kjemisk rensing

KOMMENTAR:

Solid kvalitetshanske i ekte skinn. Aquasealz-teknologi gjør hansken vann- og vindtett. Friksjonen mot våpen er middels. Dette, kombinert med at hansken er tykk med både skinn, membran og fôr gjør at fingrene oppleves som litt stive, og kontakt/kontroll med våpenet blir middels. Begge pekefingerne kan brettes tilbake for å frigjøre avtrekkerfinger. To magneter holder fingertuppen ute av veien. Rask og god å skyte med når pekefinger er fri. Det er også mulig å skyte med pekefinger i hansken, men det krever mer konsentrasjon og tid for å kontrollere skuddet. Borrelåsstramming på mansjett. Fungerer ikke med berøringsskjerm. Det oppleves som litt selvmotsigende å ha en så varm, vind- og vanntett hanske, for så å lage en stor åpning på begge pekefingerne der varmen slipper ut og vann og skitt kommer inn.

- + Solid, varm, vind- og vanntett
- Middels friksjon, stor åpning på begge pekefinger
- = En kvalitetshanske for kalde og våte forhold

PINEWOOD FURUDAL LINER

PINEWOOD, [HTTPS://PINEWOOD.EU/NO-NO](https://pinewood.eu/no-no)

MATERIALE: 92 % polyester, 8 % elastan

VEKT PR. PAR: 52 g (XL)

STØRRELSER: XS-XXL

PRIS: kr 599 for 2-pakning (kr 299,50 pr. par), farge Strata/Moss Green

VEDLIKEHOLD: 40° maskinvask. Ikke tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Tynn og smidig stoffhanske med små gummiknotter på håndflate/fingre. Dette gir godt grep og god kontroll ved skudd. Erfaringen med denne typen friksjon er at den gradvis blir dårligere etter hvert som gummiknottene forsvinner. Det er laget åpning (ca. 15 mm) på utsiden av pekefingerene. Det oppgis at dette er for å få avtrekkerfinger fri. Dette fungerer dårlig, fordi åpningen er trang. Det er i tillegg helt unødvendig på en så tynn hanske. Dermed hadde hansken vært enklere å lage og bedre å bruke uten denne åpningen. Vann og vind går rett igjennom det tynne stoffet. Hanskene fungerer best som beskyttelse av hendene under jakt når det er rimelig varmt og tørt. Enkel, litt elastisk mansjett. Fungerer ikke med berøringsskjerm. Ett par er helgrønt, det andre har kamuflasjemønster.

- + Godt grep når de er nye, gir håndbeskyttelse når det er varmt/tørt
- Unødvendig åpning for pekefinger, kalde når det er vått/kaldt
- = En enkel jakthanske for varme/tørre forhold

PINEWOOD FURUDAL HUNTERS GLOVE

PINEWOOD, [HTTPS://PINEWOOD.EU/NO-NO](https://pinewood.eu/no-no)

MATERIALE: 92 % polyester og 8 % elastan, for i 100 % polyester, lær

VEKT PR. PAR: 118 g (str. 10)

STØRRELSER: 6-11

PRIS: kr 699

VEDLIKEHOLD: Ikke håndvask, tørketrommel, strykejern, bleking eller kjemisk rens

KOMMENTAR: Robust, vindtett kvalitetshanske i ekte skinn med membran og polyesterfor. Håndbak sydd i polyester/elastan, som gir litt stretch når hansken brukes. Dette gjør at hansken er brukbart smidig til tross for at det er en «tykk» hanske med ytterstoff/membran/for. Med litt ro og kontroll går det greit å skyte, men den fintfølende kontakten med avtrekkeren er begrenset. Fungerer godt i kjølige forhold, men i regn tar det bare kort tid før hanskene er våte inni og polyesterforet blir kaldt. Borrelåsstramming på håndledd. Kan kobles sammen med enkle plastkroker. Kommer i fargen Moss Green/Black. Kan ikke vaskes, men kan tørkes av med en fuktig klut.

- + Robust, slitesterk, varm
- Kald når den er våt, begrenset kontakt med avtrekker
- = Kvalitetshanske for kjølige og tørre forhold

UTE I FELT: Medlemmer av fallviltgruppa i Folldal diskuterer hva denne flotte oxen har krepert av. Den døde i 2022 og er en av minst 100 elger som har lidd samme skjebne de siste årene.

Mystisk sykdom knuser elgstammen

I løpet av fem år er rundt 100 døde elger blitt funnet i Folldal kommune i Østerdalen. Nå har forskerne funnet sykdommen som har rammet mange av dem, og som har gått hardt ut over elgstammen i området.

TEKST OG FOTO: BJØRN BRENDBAKKEN

Sykdommen er neppe dødsårsaken for alle de 100 elgene som er blitt funnet. Fallviltleder Arne Voll i Folldal forteller at de samme symptomene er observert på rundt halvparten av dem. På den annen side kan det være flere døde dyr totalt.

– Trolig er antallet døde dyr høyere. For vi finner ikke alle igjen, sier Voll.

FORTSATT I LIVE: Kanskje var det denne elgen som ble funnet død i februar? Bildet fra 11. november i fjor er tatt i samme området, legg merke til raven i toppen av bjørka.

At så mange dyr oppførte seg unormalt og døde, var lenge et mysterium.

– Det var først i februar i år at vi endelig fikk et gjennombrudd, sier han.

STEIN DØD

Et annet av de fire medlemmene i fallviltgruppa i Folldal er Roger Voll. 17. februar satt han hjemme og så på en elg 600 meter fra stuevinduet. Et syn som i seg selv ikke er så uvanlig, men dette var litt pussig, ettersom ei kråke kom flyvende og spaserte like ved nesen til elgen.

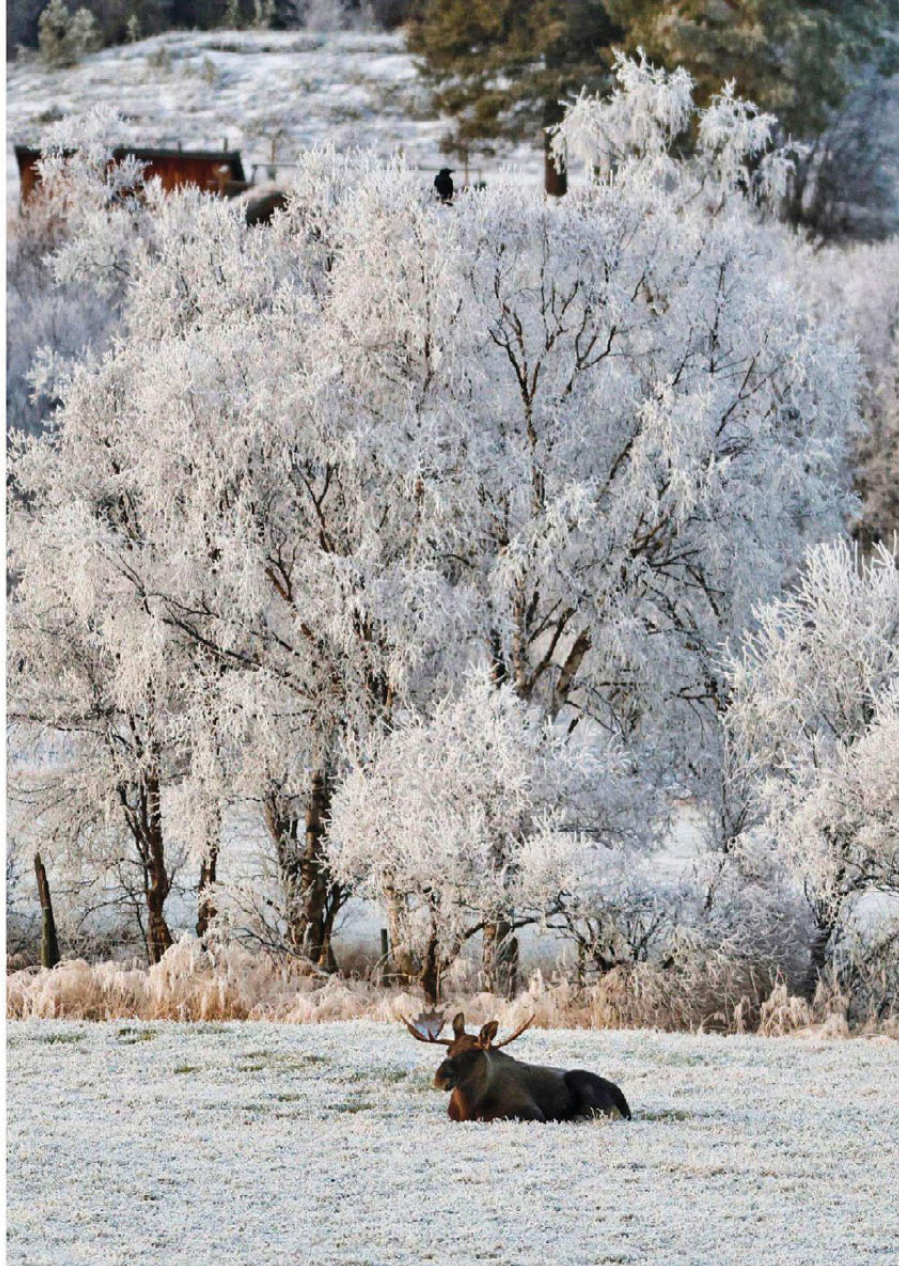
Han forteller at han vurderte å gå bort til elgen for å se om den var frisk, men den lå som andre elger med hodet ganske høyt hevet. Derfor lot han det være, da det var kaldt og skumringen hadde begynt å senke seg over det praktfulle landskapet. Han tenkte at elgen måtte få ro, og at han heller fikk kikke etter den tidlig neste morgen.

Da det lysnet neste morgen, dro han av gårde for å sjekke om elgen hadde gått videre, og ble ganske sjokkert da elgen lå stein død på samme sted. Han måtte klype seg i armen for å tro det han så. Hva var det som hadde feilet den?

For dette hadde vært en flott elg som virket å være i godt hold, og som sikkert må ha veid godt over 250 kilo, etter størrelsen å dømme. Det var heller ingenting som tydet på at den hadde vært i slåsskamp eller var blitt påkjørt, da det ikke ble funnet noen brudd, sår eller riper i skinnet under obduksjon, og fallviltgruppa hadde heller ikke fått inn noen rapporter om påkjørsler i dette området, så det hele framsto som veldig merkelig.

MYSTISK MASSEDØD

Leder Arne Voll i fallviltgruppa har levert mange CWD-prøver til Veterinærinstituttet de siste årene. Slike prøver av hjerne og svelglymfeknuter tas rutinemessig av blant annet fallvilt, for å avdekke eventuelle tilfeller av skrantesjuka (Chronic Wasting Disease). Flere ganger har han også kjørt ferske dyr ned til Veterinærinstituttet på Ås, uten at de har kunnet påvise eller gi tilbakemeldinger om eventuell sykdom.

– Jeg hadde begynt å bli litt dritt lei, forteller han.

– For det er tragisk og trist å oppleve at så mange dyr dør, uten å finne en årsak til eventuell massedød, som man vel snart kan si at dette er, når så mange som 100 elger dør, uten at man finner en årsak.

Men denne gangen i februar, skulle det endelig skje et gjennombrudd.

Vanligvis ville de ha sendt av gårde kun én prøve, for CWD. Men denne gangen fikk de beskjed om å ta to prøver, i og med at oksen ble funnet bare noen timer etter at den døde. Fallviltgruppa får utrolig mange gode tilbakemeldinger om skadde eller døde dyr, men likevel er det sjelden å komme over et ferskere kadaver enn dette. Så denne gangen øynet Arne et håp om at de skulle finne årsaken til elgdøden.

STERKE SMERTER

Voll sier at det er trist å finne så mange døde dyr, men berømmer lokalbefolk-

ningen så vel som hytteeiere og tilreisende turister, som i mange år har vært flinke til å varsle fra når de hadde gått seg på døde dyr.

– Jo før vi får melding om døde dyr, jo større er sjansen for å finne ut hva dyret har dødd av. Det kan også være dyr som oppfører seg rart, noe som er fint å få vite om, slik at vi kan følge med på dem, sier han.

Og selv om de ikke hadde funnet årsaken, så kunne medlemmene i fallviltgruppa etter hvert avdekke et mønster som gikk igjen. Alle som jobbet i gruppa hadde lagt merke til at en stor del av dyra som de siste åra var blitt funnet døde, hadde ligget og sparket mye med bakbena, noe som tyder på sterke smerter.

Noen ganger må de ha ligget i smerter lenge, da disse gropene som dannet seg, kunne være ganske så dype. Og dersom det sto et tre der dyret hadde gått over ende, var det også lett å se at dyret måtte ha lidd av store smerter, da det hadde sparket i treet så barken hadde falt av.

FERSKT KADAVER: Roger Voll sammen med den første elgen fra Folldal som testet positivt for katarrfeber. Den var fortsatt ikke kald da den ble funnet, trolig bare få timer etter at den døde.

FOTO: ROGER VOLL

Det er tragisk og trist å oppleve at så mange dyr dør, uten å finne en årsak til eventuell massedød.

Andre ganger hadde det imidlertid vært mindre sparking.

Vinterstid hadde de også sett ut fra sporene i snøen at dyret hadde gått på busker og trær og brukket kvister, som om de hadde gått rundt i blinde. Ved nærmere undersøkelse av øynene, viste det seg at flere av elgene hadde gråblå øyne i stedet for mørke.

Det gikk ikke mange dager før svaret fra Veterinærinstituttet kom.

LETTEELSE OG NY BEKYMNING

Instituttets konklusjon var sykdommen katarrfeber. På den ene siden kunne Arne puste lettet ut: Nå hadde de i det minste funnet en årsak, og dermed var det håp om at man kanskje kunne gjøre noe med det. Men samtidig fryktet han for at det skulle dukke opp flere kadavre, siden det fortsatt var tidlig på året, og det fremdeles gikk mye elg rundt i bygda. Og enda mer bekymret og fortvilet ble han da han fikk vite at dette var en svært smittsom sykdom.

Utover ettervinteren og våren kom det som ventet inn flere rapporter om døde dyr. Blant dem som varslet fallgruppa, var Roar Dahlen fra Folldal, som selv er

ivrig storviltjeger. 30. mai var han ute på en kjapp kveldstur for å lufte svarthunden Tyra, da de to nærmest snublet over en fjordyrsoke bak et lite kratt.

– Helt utrolig, ettersom vi kom medvinds, og oksen først reiste seg da vi bare var 10 meter unna, forteller Roar.

Han og Tyra trakk seg hurtig tilbake og ble stående og se på elgen, som sjanglet voldsomt etter at den reiste seg og prøvde å løpe unna. Det resulterte i at den løp på ei større furu, før den sjanglet videre.

Da fjoroksen tok i vei, var ikke Dahlen i tvil om at dyret var alvorlig skadet eller sykt. Han hadde også lagt merke til at slimet rant fra munnen på elgen da den løp av gårde, så han ringte umiddelbart fallviltgruppa.

En knapp halvtime senere var Roger Voll på plass. De to gikk hundre meter før de fant elgen, som sto på ei lita myrstripe og så rett imot de to.

FLERE MÅTTE AVLIVES

Elgen mer datt rett ned enn den la seg. Roger Voll gikk rolig fram mot den, til han var fem meter unna. Da fjordyrsoksen fortsatt ikke viste tegn til å ville reise

seg, bestemte han seg for at han måtte avlive den.

Elgen var svært tynn og i elendig forfatning, og den hadde slim rundt hele mulen samt en del bløt avføring rundt bakenden. Senere fikk også denne diagnosen katarrfeber.

Roar Dahlen hadde sett både mor og fjorkalven sammen, tidligere på våren. Han begynte derfor å tenke på mora, som han ikke hadde sett på en stund. Kanskje var den også syk eller lå død i nærheten? Mange kråker og ravner i området gjorde også sitt til at han tenkte i disse baner.

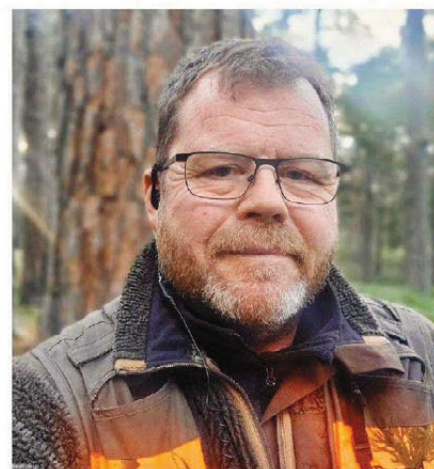
Fire dager etter at fjordyrsoksen måtte avlives, fikk han svaret. Bare 400–500 meter fra der kalven endte sine dager, fant han kua, som trolig hadde krepert før kalven, da den var nærmest oppspist og delvis inntørket grunnet vårens uvanlig varme vær. Kua var for inntørket til at det var mulig å få noe testresultat, men også denne hadde sparket slik at treet ved siden av var blitt barkløst.

Senest dagen i forveien måtte Roger Voll på nytt avlive en elg. Denne gangen ei ku med nesten fullt utviklet foster i seg. Kua hadde stått midt ute i elva

PÅ ET JORDE: Denne elgen ble funnet død på et jorde. – Det er lett å se de pinslene den ble utsatt for, sier Roger Voll i fallviltgruppa i Folldal.

ENGASJERT: Jakob Grothe fra Lesja mener det er jevngodt med miljøkriminalitet hvis spillfôr lagres slik at vilt kan få tak i det.

FOTO: ROGER VOLL

De fleste dyra som de siste åra var blitt funnet døde, hadde ligget mye og sparket med bakbena, noe som tyder på sterke smerter.

Folla, helt opp til grensen mellom Dovre og Folldal, og virket helt apatisk.

– Denne ble også diagnostisert med katarrfeber, og øynene på begge sider var helt grå, forteller han.

SMITTE FRA SAU

Hvor kommer så denne smitten fra? Det er grunn til å mistenke sauehold som kilde til sykdommen.

Seniorforsker Bjørnar Ytrehus hos NINA (Norsk institutt for naturforskning) forteller at katarrfeber er en meget smittsom sykdom, forårsaket av et herpesvirus som kan smitte fra sauer og

geiter. Men sauer og geiter er bare bærere av sykdommen.

– Både sau og geit er selv immune mot sykdomsforløpet, sier Ytrehus.

Men andre dyr kan altså smittes og bli syke, og det gjelder hjortevilt som elg, hjort, reinsdyr og rådyr, men også tamdyr kan rammes.

– Der ku og sau har gått sammen i fjøset, har det hendt flere ganger at storfe har dødd av denne sykdommen, sier seniorforskeren.

Han forteller at det forekommer to varianter av sykdommen. En som er akutt, og hvor dyret dør etter tre–fire dager. Og

så er det en mer langsom type, hvor det kan gå opptil fire måneder fra dyrene smittes til de dør. Men dør, det gjør de.

– Har de først fått smitten i seg, finnes det pr. i dag ingen måte å bli kvitt sykdommen på. Dyret dør, sier Ytrehus.

En mulig smittevei fra sau til vilt kan være via spillfôr, altså plantemateriale iblandet urin og avføring fra sauer som har gått og tråkket i det. I mange tilfeller blir dette kjørt bort fra gården, eller det kan bli liggende bak fjøset gjennom vinteren, fram til det kan pløyes ned i jorda til våren.

Når sulten gnager, kan elgen finne fram til disse stedene og kan få i seg smitten gjennom å spise spillfôret, dersom det ikke er gjerdet inne.

VIKTIG Å INFORMERE

Folldal er ikke det første stedet hvor katarrfeberen har herjet. Det har vært flere tilfeller på Lesja, helt øverst i Gudbrandsdalen, for noen år tilbake, og også andre steder i Nord-Gudbrandsdalen.

– På Lesja tok kommunen tak i problemet med det samme, forteller Jakob Grothe fra Lesja.

Han er blant annet engasjert i det pågående forskningsprosjektet Elgkalven Trampe, som ble startet opp i fjor vår. Bakgrunnen for prosjektet er at Veterinærinstituttet de senere år har fått

LEDER: Arne Voll
er leder av fallvilt-
gruppa i Folldal
kommune.

FLERE TESTER: Tidligere var det vanlig å ta kun CWD-prøve (skran-tesyke), nå tas det også prøver for å påvise eventuell katarrfeber.

rapporter fra flere områder i Norge om fallende antall elgkalver og funn av syke og døde kalver. Målet er å øke innsendelsen av elgkalver som er funnet døde eller er avlivet på grunn av sykdom, slik at man kan finne årsaken.

Og der årsaken er katarrfeber, er det viktig å være raskt ute med informasjon om sykdommen og hvordan den smitter, slik at man kan vurdere tiltak, slik Lesja kommune gjorde. Og nettopp spillfôr kan være en av de viktigste smitteveiene.

– Det å legge ut spillfôr fra sau er det samme som å legge ut gift til reven, slik de gjorde i gamle dager. Så ja, jeg vil kalle det miljøkriminalitet dersom noen legger ut spillfôr uten at det blir gjerdet inn på en skikkelig måte, slik at de stenger ville dyr ute. Vi har også funnet død elg høyt til fjells like ved beiter, så jeg ser ikke bort fra at det kan ligge smitte også i beite, sjøl om dette bare blir spekulasjon fra min side, sier Jakob Grothe.

Også i Folldal snakkes det om at spillfôr kan være smitekilden. Tidligere var det vanlig å se elger som beitet på rundballer om vinteren, men de siste årene er det blitt vanlig å gjerde inn disse, for å unngå at elg og hjort river i stykker plasten slik at fôret kan bli ødelagt. Hvis viltet får tak i spillfôr isteden, risikerer man at de smittes av viruset som forårsaker katarrfeber.

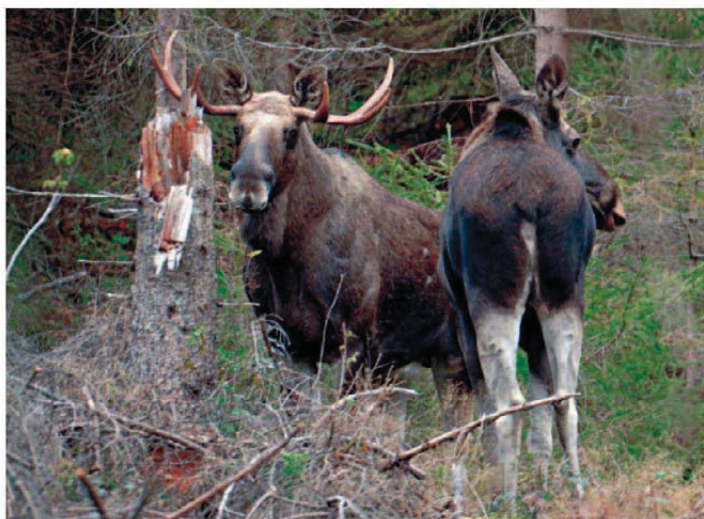
Lokking ga pangstart

Som elgjeger må det være lov å ty til noen sleipe triks av og til. Lær deg å snakke elgens språk, så øker skuddsjansene dine betraktelig!

TEKST OG FOTO: BJØRN MIKAEL PETERSEN

**Tidligere har jeg observert at elger
som hører en lyd, blir mistenksomme
og står helt stille og lytter i noen
minutter før de faller til ro igjen.**

KU OG OKSE:
*Å observere
dyra under
brunsten kan
gi jegeren
mye verdifull
kunnskap.*

til posten var både bratt og gjengrodd, så jeg måtte stadig ta pauser for ikke å bli svett og andpusten. Jeg hadde ikke lyst til å sitte stille på post drivende våt av svette, og samtidig er det ikke godt å sikte om pulsen er for høy.

Helt oppe i lia tar veien en sving nordover, mot en gammel hogstflate. I overkant av den er det en dyresti hvor jeg skulle postere. Fra tidligere visste jeg at elgen har brunstplasser der, og etter som det var midt i brunsttida, var det ikke utenkelig at det kunne være elg der akkurat da.

OKSE I SIKTE

Ca. 50 meter før jeg kom til hogstflata, går veien inn bak en liten fjellrygg, så jeg fikk ingen oversikt over flata før jeg var oppe på fjellryggen. For at en eventuell elg ikke skulle oppdage meg, ble jeg stående stille og vente i ca. fem minutter før jeg tok meg opp over kanten.

Tidligere har jeg observert at elger som hører en lyd, blir mistenksomme og står helt stille og lytter i noen minutter før de faller til ro igjen. Da lønner det seg

å vente litt for sikkerhets skyld, om man har tråkket på en kvist eller noe.

Og da jeg tittet over kanten og ut mot flata, så jeg faktisk en stor elgokse som sto og feide geviret på et bjørketre. Nå var det viktig å gjøre tingene på riktig måte!

Vinden var på min side; det var en liten trekk fra dyret mot meg, og det gjorde saken litt lettere. Jeg snek meg krokrygget over den lille fjellryggen og bort til et lite tre. Så satte jeg meg på huk ved siden av treet.

Elgen sto ikke slik til at jeg kunne skyte på den. Å snike seg nærmere var nesten umulig, så jeg fikk forsøke å gjøre det på en annen måte. Siden det er midt i brunsten, tenkte jeg at den nok ville bli nysgjerrig om jeg lokket litt.

En gang observert jeg to elger som kurtiserte hverandre, rett for paring. Det var et skue uten sidestykke. Jeg så to okser som brasket seg, før den ene til slutt trakk seg. Da kom det ei stor ku sigende fram til den utkårede. Hun gikk rundt oksene og gjorde seg kostbar, noe som tydeligvis gjorde oksene helt ør i hodet.

Sola hadde akkurat begynt å bade tretoppene i et varmt morgenlys da jeg lukket bildøra forsiktig igjen. For siste gang sjekket jeg at kikkerten på rifla var i orden, og så la jeg i vei.

Dette var første dagen i elgjakta, og spenningen var på topp. Posten jeg hadde fått tildelt lå høyt oppe i ei bratt li, slik at jeg måtte dra ut en stund før de andre for å være på plass idet hunden ble sluppet.

Jeg satte den ene foten forsiktig ned etter den andre, for så å speide rolig inn mellom busker og kratt. Veien opp

TREFF: Til slutt kommer skuddsjansen. Det blir full klaff, og oksa faller rett i bakken.

Jeg lokker igjen.
Denne gangen
etterligner jeg
lyden til kua.
Da blir det for
mye for oksa!

Den gikk kloss opp i baken på kua og luktet. Samtidig gjorde den noen dype, stotende lyder.

OKSEN LAR SEG LURE

Nå forsøker jeg forsøker å etterligne disse lydene. Da blir det brått slutt på feiingen der borte. Den snur seg mot meg og spiser ørene. Har jeg skremt den, tro? Jeg lokker en gang til. Da blåser den i nesa og setter kursen på skrå oppover. Den er tydelig irritert på inntrengeren, men vil ha lukten i nesa før den avgjør neste trekk.

Jeg har kikkersiktet rettet mot oksa hele tiden, men får ingen skuddsjanser. Oksa er nå helt øverst oppe i feltet, så jeg lokker igjen. Denne gangen etterligner jeg lyden til kua. Da blir det for mye for oksa! Den kommer vassende rett

mot meg, og snart er den bare 50 meter unna. Men ettersom jeg ikke vil skyte den forfra, sitter jeg foreløpig dørgende stille.

Oksa får ikke mer respons på lydene sine, og blir tydelig usikker. Den svinger ut til siden igjen og sirkler rundt meg, samtidig som den feier geviret litt på noen små bjørketrær.

Da smeller det endelig, og oksa går rett i bakken. Det tegner ikke helt bra, for da sitter skuddet antagelig litt høyt.

Jeg lader om og går sakte mot oksa, i tilfelle den skulle reise seg opp igjen. Den ligger og kaster på seg og prøver å komme opp, men ser ut til å være ferdig. Da jeg kommer helt innpå dyret, setter jeg et skudd i nakken på det, for å avslutte det hele. Så gjenstår det bare å meddele jaktlaget at vi allerede har fått en okse i bakken!

ELGENS SANSER

HØRSEL: Lukk alltid bildøra forsiktig igjen, ellers er alle elger på en kilometers avstand klar over jegerens nærvær. Elgen stikker ikke nødvendigvis av når de hører ei bildør, men den blir mer observant og vil neppe bevege seg i den retningen om den skulle få en hund etter seg.

Bruk klær som ikke lager lyd. Beveg deg alltid som om det er elg rett i nærheten. Unngå å knekke kvister når du går. Om så skjer, stå stille i noen minutter. Snakking i jaktradio er nesten bannlyst, gjør dette før jakta, om du må!

LUKT: Elgen har ekstremt god luktesans! Beveger man seg mot et område der det kan stå elg, skal vinden aldri gå fra jegeren mot området.

Jegeren posterer der elgen forventes å passere, på en sti eller lignende. Bruk aldri denne stien når du går til post. Dette lukter elgen, og da stikker den. Spesielt gjelder dette elger som ikke er i los.

Jakttårn er en stor fordel. Jegeren får bedre oversikt, og lukta blir hengende i lufta over elgen.

Sola varmer opp lufta om morgenen, og den varme lufta stiger opp langs åser og lignende. Beveg deg høyt i terrenget, slik at lukta ikke driver opp imot eventuelle elger. Når sola går ned om kvelden, er derimot det beste stedet å jakte nede i terrenget.

SYN: Elgen ser ikke like godt som den lukter, men synet må også tas i betraktning. Å stå i silhuett på en hogstflate er dumt, og det er viktig å bevege seg sakte. Prøv å ha et tre eller en liten åskam i ryggen når du beveger deg framover i terrenget. Da er det ikke så lett for en elg å skille jegeren fra omgivelsene.

I SALG NÅ!

En spesial fra
Jakt

Jakt 84 SIDER MED SMELL

VÅPEN

GUIDEN

Pris kr 139

MATCH-PATRONER MED TOPP PRESISJON

TEST: ETTERLENGTET NYKOMMER

WHITE I TENNHE

NORSK VÅPEN KONGSI MAUSE

TOPP LYDDI FRA NORSK OG SVEI

FINN DEN ULTIMATE JAKTRIFLA FOR DEG

VI TESTER:

- ✓ Custombygget Remington 700
- ✓ Sauer 505 Elegance
- ✓ Benelli Lupo 300 Winchester Magnum

FLUKT-STREKNING
VÅR ERFARING MED
HOMOGENE KULER

KIKKERTSIKTER TIL STORVILTJAKT
✓ TEST-AV RIMELIGE KIKKERTSIKTER
✓ JAKTERFARING

bc 1435 001
7 023060 314354
FRILUFT

- 2025-utgaven av Våpenguiden, med de beste rådene og testene fra vår våpen- og ammunisjonsekspert Jørund Lien.
- Hva er den beste jaktrifla til akkurat deg og ditt bruk? Jørund guider deg og forteller hva du bør legge vekt på, og ikke.
- I tillegg har vi grundige tester av en rekke rifler, ammunisjon og utstyr, kort og godt en våpenguide med smell i!

**Kun
kr 139**

BESTILL HER

Send SMS med kodeord VG25 til 2205
kr 139 blir trukket fra din mobilregning
eller
skann QR-koden med mobilkamera for å komme til bestillingsside om du
ønsker å betale med Vipps

Liten og lett kikkert til storviltjegeren

Både 8x32 og 10x32 er lette, nette og populære, men kva er den beste og mest praktiske jaktkikkert? Her er Hawke Frontier ED X 8x32 og 10x32 testa av jegerar for jegerar!

At handkikkerten er blant storviltjegerens viktigaste utstyr er slett ikkje å ta for hardt i. Eg kan i alle fall ikkje tenke meg å dra på jakt utan handkikkerten. Og om eg måtte ville eg heilt klart føle meg seriøst handikappa. Så ja, handkikkert er viktig, og god optikk er mykje betre enn halv-dårlig på jakt.

Men kva med forstørring og størrelse? Er 10x forstørring betre enn 8x for alle? Er liten, lett og nett handkikkert med 32 mm objektiv god nok?

«DENNE VAR IKKJE DUM!»

Dette var første kommentar frå ein av testarane i det han sette 8x32-varianten for augo for første gong. Ein kommentar som står seg godt, for Hawke Frontier ED

X 8x32 er slett ikkje eit dumt val blant handkikkertar egna til storviltjakt. Men det er heller ikkje Hawke Frontier ED X 10x32. For å finne ut kven som er best var åtte meir eller mindre erfarne kikkertbrukarar med på å vurdere forskjellar, fordelar og ulemper. Som rett nok er små, men litt forskjell er det.

Naturleg nok først og fremst i forstørring, det du ser på i kikkerten ser ut til å vere omtrent 20 % nærare deg i 10x enn i 8x. Dermed ser ein detaljar som gevir betre i 10x på lengre avstand enn med 8x.

Derimot har 8x fordelar med større synsfelt, litt rolegare bilde ståande utan støtte, og at 8x ikkje krev like nøyaktig justering av fokusering for å sjå godt nok på både lengre og stuttare hald, heller ikkje for å få skarpt nok synsfelt. Men

8X32 ELLER 10X32? Dette er det store spørsmål for jegeren som skal velje handkikkert. Prøv sjølv før du bestemmer deg!

nei, forskjellane er ikkje store, dei er som før skriva 20 %.

OPTISK KVALITET

Både Hawke Frontier ED X 8x32 og 10x32 er handkikkert som passar storviltjegeren, både i vekt, størrelse og optikk. For optikken er god, nær sagt uforskammas god i forhold til pris. Begge imponera alle som var med på testen, særleg etter at dei fekk vite prisen. 8290 kroner for 8x32 og 8590 for 10x32 er grei pris i forhold til kvalitet på optikk. Svært grei til og med. Rett nok kom Swarovski NL Pure 10x32 best ut av samanlikning med Hawke Frontier ED X 10x32, det skulle bare mangle når prisen på Swarovski-en er meir enn tre gonger så høg.

FORSKJELL: Hawke-variantane i denne testen har god kvalitet i forhold til prisen, men når ikkje heilt opp mot Swarovski NL Pure 10x32. Naturleg nok, sidan det er ein langt dyrare kikkert.

Men nokre av testarane fekk ei overrasking ein kveld med kikkertprøving. Først på langt og stutt hald, deretter i motlys med låg sol. Der Hawke Frontier ED X 10x32 med mindre sløring og skarpare synsfelt var betre enn Swarovski NL Pure 10x32, og Hawke Frontier ED X 8x32 var endå litt betre. Rangordninga vart oppretta med puss av Swarovski NL Pure, optikkrens og pusseklut retta opp i balansen, Swarovskien var betre. Men bare litt, forskjellen på optikk var større med fingransking av detaljar på stutt og langt hald med sola i ryggen enn midt imot. At det er litt sløvt å samanlikne bruka og upussa optikk mot ny og rein i låg motsol er sikkert, dette var bare eit nytt bevis på at reine linser er best. I samanlikning med GPO 10x32 lika dei fleste Hawke Frontier ED X 10x32 betre på grunn av meir generos fokusinnstilling.

8X ELLER 10X?

Svaret frå sju av åtte testarar var at dei ville ha kjøpt 10x32, og det mest på grunn av reinsjakta. Den eine som heller ville ha 8x32 jaktar mest elg, hjort og rådyr i skogsterreng, og meinte at fordelene med større synsfelt og å sjå skarpt nok på normale skothald i skogen med mindre finjustering av fokus var viktigare enn meir forstørring.

VERDT PRISEN: Hawke Frontier ED X 8x32 og 10x32 vart godkjent som jaktkikkert av alle åtte som var med på testen.

Ein annan meinte at 8x32 passa best til hans syn og var verdt minst 9 poeng, mot 8 poeng for 10x32. Likevel ville han heller kjøpt 10x32. Poenggjeving frå deltakarane variera frå 7 til 9, med flest 8 poeng frå dei mest ivrige og erfarne kikkertbrukarane. Rett nok var mange i tvil om 8 eller 9 poeng, særleg for Hawke Frontier ED X 10x32, men når beskjeden var bare heile poeng enda dei fleste på 8. Som og er det eg endar på her. Sjølv om eg meiner at 8,5 poeng ville mest rettferdig. Men når det finst handkikkertar i klassen mellom Hawke Frontier ED X og Swarovski NL Pure som passar 9 poeng betre, får Hawke Frontier ED X 8x32 og 10x32 begge 8 poeng her.

Tenk bare over at det er forskjell på auga som ser for du kjøper handkikkert, me ser ikkje likt på eller gjennom optikk, og det som passar best for den eine er ikkje nødvendigvis beste for den andre. Stol ikkje blindt på det som er skriva her, sjølv om dette er slik det vart sett med åtte forskjellige par augo. Heller ikkje andre skrivi, prøv sjølv og helst så mange som råd for å finne handkikkerten som passar best til dine augo og behov.

FAKTA

IMPORTØR: Norma AS,
www.norma.as, tlf.: 22 07 13 00
MODELL: Hawke Frontier ED X 8x32
PRIS: kr 8290
VEKT: 540 g
ANNA: 13,5 m synsfelt på 100 m.
Nærgrense 2,5 m. Augeavstand 16 mm
MODELL: Hawke Frontier ED X 10x32
PRIS: kr 8590
VEKT: 540 g
ANNA: 108 m synsfelt på 100 m.
Nærgrense 3,0 m. Augeavstand 15 mm

- + Pris i forhold til optikk, lett vekt
- Lite i forhold til prisen, men det finst dyrare og betre optikk
- = Lette og gode handkikkertar for storviltjegeren, velg 8x eller 10x etter smak og behag, eigne meiningar og erfaring

Presis, enkel, lett og praktisk jaktrifle til fornuftig pris!

Er lett, glatt ladegrep viktig for riflejegeren? Nja, kanskje ikkje. Godt treff med første skot er alltid mest viktig. Men glatt ladegrep er alltid glattare og betre enn trått, tregt ladegrep, og viser i det minste litt om kvalitet i produksjon av rifla.

Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 med meir eller mindre klassisk skjefteform er på grensa til å vere elegant og stilrein. Til tross for svart, kjedeleg kunststoffskjefte.

GLATT, LETT LADEGREP: Testrifla med det glattaste ladegrepet etter at Sauer 202 vart lansera!

Testrifla er presis nok til all konkurranseskyting med jaktrifle!

TRESKOTSMAGASIN: Stort sett greitt nok på jakt, men upraktisk til all skyting der fem skot i ein serie er normalen.

Enkelt oppsummera har Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 passa vekt, kunststoffskefte med fornuftig skefteform, laust magasin for tre patroner, sluttstykke med to låseklakkar, glatt sluttstykkegang, topp avtrekk, sidesikring som ikkje låser sluttstykket og topp presisjon. Kva meir kan ein forlange av ei jaktrifle til den nette pris av kroner 16490?

PRESISJON

Om eg er skeptisk til fluta, tynne løp, gjorde dei første femskotsseriar min skepsis til skamme. Og om eg for lenge sidan har mista trua på spesielle prosedyrer for innskyting av løp, starta eg min vane tru med svarte kuler. Det kan i alle fall ikkje skade. Første femskot med Norma Diamond Line Bana var så god som 16 mm, der dei neste fire etter første skot sat i ei lita, fin samling på 9 mm!

At dei neste seriane med Norma Diamond Line bana ikkje samla like godt er som det er, men 21 mm gjennomsnitt for dei neste femskotsseriane på 100 meter er svært godt for ei lett, tynnløpa fabrikk rifle. Og rekylsnille Norma Rekrutt 100 grs samla endå betre med 13 mm gjennomsnitt for to femskot!

Med samla gjennomsnitt rundt 20 mm for ti femskotsseriar med matchpatroner er det ikkje å overdrive at testrifla er presis nok til all konkurranseskyting med jaktrifle! Om alle andre Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 er like presise kan ingen vite før dei er prøva.

Av fabrikkkladde jaktpatroner samla Norma Oryx 156 grs svært godt med 15 mm gjennomsnitt for to femskot, og dermed best av alle. Ingen stor overras-

king det, Oryxen har for vane å samle skota tett i gode løp med krapp nok riflestigning. Som heldigvis er 1–8,66 og ikkje 1–10 som det står i Norma katalogen. Om 1–8,66 er krapp nok for 120 grs homogene koparkuler eller ikkje, samla i alle fall nye Lapua TRX godt nok til storviltjakt.

Av heimeladde prestera 156 grs Oryx dei minste samlingane, heller ikkje det var heilt uventa. Meir uventa var det at 140 grs Sierra Gameking ikkje samla like godt, sjølv om to femskot med 21 mm gjennomsnitt er godt nok. 20 mm gjennomsnitt med 143 grs Norma BondStrike er fint for den som vil jakte med lettekspanderande kule på mindre vilt som rådyr og rein.

Om 120 grs homogen koparkule ikkje kan karakteriserast som lettekspanderande i 6,5x55 hastigheit, prestera i alle fall nye Lapua TRX best presisjon av heimeladde med 18 mm gjennomsnitt,

Bergara NE
5 første skot

100m
Norma DL Bana

FØRSTE FEMSKOT: Første skot med Norma Diamond Line Bana i Bergara B14 NE oppe til høgre, dei fire neste enda med ei fin, lita samling!

Førsteintrykket av Bergara B14 EH NE 6,5x55 var glatt sluttstykkegang. Svært glatt. Trur faktisk at dette er den glattaste sluttstykkegang eg har kjent på ei fabrikkny jaktrifle sidan Sauer 202 kom!

Og avtrekket. Så reint og godt at ein kunne tru at det står S&L på det, og så lett at avtrekksvekta måtte fram for å overbevise meg om at det var nær ein kilo tungt. Eller lett. Fint nok på skytebanen, men eg ville nok stilt det eit par hundre gram tyngre for jakt under vekslende forhold og temperatur.

REMINGTON 700 KOPI

Topp avtrekk og glatt sluttstykkegang er bra, det er det og at Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 som ein god Remington 700 kopi er ei enkel og praktisk jaktrifle med heilt vanleg boltmekanisme utan unødig kosmetisk dilldall. I alle fall om ein ser bort frå fluta løp, fluta sluttstykke og konisk hevarmsavslutning.

FAKTA 1

MODELL: Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55

IMPORTØR: Norma AS, www.norma.as, tlf.: 22 07 13 00

PRIS: kr 16490

VEKT: 3,09 kg

MÅL: 105 cm total lengde, 56 cm løpslengde med 16,6 mm munningsdiameter

RIFLESTIGNING: 1–8,66

9

- + Topp avtrekk med 970 g avtrekksvekt
- Laust magasin for 3+1 patroner
- = Presis jaktrifle til fornuftig pris

TEST : JAKTRIFLE

Bergara Extreme Hunter
Nordic Edition 6,5x55

resten samla fem skot frå 20 til godt og vel 30 mm. Bortsett frå TRX var ingen av dei betydeleg meir presis enn andre.

HASTIGHEIT

Testrifla gav generelt høg utgangshastigheit frå 56 cm 6,5x55 lop. Ein del patroner gav så nær oppgjeven hastigheit som ein kan vente, andre ein del mindre hastigheit enn lova. At desse patronlottane ikkje nådde oppgjeven hastigheit kan ikkje skuldast på løpet.

PRAKTISK JAKTRIFLE

Kvifor aktive jegerar heller vil kjøpe ei meir firkanta rettrekkerrifle som Beretta BRX med halvdårleg avtrekk, innvendig hane med langt hanefall og pris rundt 20 000 kroner i staden for den atskillig

meir elegante Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 med topp avtrekk, og attpåtil ha fleire tusen kroner til overs for kjøp av treningspatroner er langt utanfor min fatteevne.

Er det bare trend og mote, eller er det tru på at rettrekkeren er vegen til raskare og betre treff på jakt? I så fall må eg skuffe den truande med at slik er det ikkje. Ingen vert betre, kjappare og meir treffsikker skytter med rettrekker enn boltrifle. Slik er det bare – einaste måte å bli betre og kjappare skytter er å skyte meir og å ta fleire ladegrep!

OPPSUMMERING

Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 er ei rimeleg, enkel, praktisk, presis og passa lett jaktrifle. At sidesikringa

ikkje låser sluttstykket betyr lite eller ingenting, eg har jakta mykje i mange år med Remington Seven/700 med same sikring utan problem.

Ulempa er først og fremst laust enkelrad magasin som bare tar 3 patroner. Upraktisk på banen, til jaktfelt og anna skyting der fem skot i serie er regelen. Om ein i staden kunne få kjøpt Bergara EH NE 6,5x55 med fast magasin og hengsla underbeslag ville det vere atskillig betre. Fast magasin er ei enkel sikkerheit for å alltid ha magasin på plass når jakt startar.

Og om Bergara Extreme Hunter Nordic Edition kom med 30-06 i same stil og vekt som denne ville det vere ei endå betre storviltrifle. Av den enkle grunn at 30-06 er ei betre storviltpatron

FLUTA LØP OG SLUTTSTYKKE: Er fluta løp og sluttstykke fordel eller bare kosmetisk pynt? Mest pynt utan praktisk verdi bortsett frå orlite redusera vekt.

PRESISJON OG HASTIGHEIT:
Testrifla gav god presisjon og hastighet med matchpatrona Norma Rekrutt 100 grs, jaktpatrona Norma Oryx 156 grs og heimeladde jaktpatroner med 156 grs Norma Oryx og nye 120 grs Lapua TRX.

ladd med harde, homogene, blyfrie koparkuler enn 6,5x55 ladd med same kuler. På same måte som 30-06 rifler med 56 cm løp er betre storviltrefler ladd med homogene koparkuler enn 308 Win med 46 cm løp. På nytt – slik er det bare!

Uansett er Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 vel verdt å vurdere for jegeren som vil kjøpe ny 6,5x55 jaktrifle!

POENG

Om testrifla hadde hatt magasin med hengsla magasinbotn som tar fem patroner, glatt løp utan fluting og rund kule på hevarmen ville den fått 10 poeng. Nå er rund eller konisk avslutning på hevarmen bare ein parentes og kan bytast ut, men når fem skot i 6,5x55 rifler er såpass viktig for meg, og med årelang opparbeida mistru over fluta, tynne løp får Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55 «bare» 9 poeng av meg.

Om den er verd 9 eller 10 poeng for deg, er Bergara Extreme Hunter Nordic Edition ei av få fabrikkbygde rifler som nærmar seg å vere «den perfekte 6,5x55 fabrikkprodusera jaktrifle».

TESTSKYTING

Testskyting frå skytebank, skyteavstand 100 m. Hastighet og 5 skot er gjennomsnitt av to seriar med alle patroner, fabrikkladde som heimeladde i Bergara Extreme Hunter Nordic Edition 6,5x55

Jaktpatroner

PATRON	HASTIGHEIT	5 SKOT
Norma EvoStrike 93 grs	980 m/s	35 mm
Lapua TRX 120 grs	865	32
Norma EcoStrike 120 grs	824	46
Norma BondStrike 143 grs	806	26
Norma Oryx 156 grs	763	15

Matchpatroner

PATRON	HASTIGHEIT	5 SKOT
Norma Rekrutt 100 grs	811 m/s	13 mm
Lapua ScenarL 120 grs	818	21
Norma Jaktmatch Elektron 120 grs	754	21
Norma Diamond Line Bana 130 grs	802	21
Norma Diamond Line Felt 130 grs	868	28
Lapua ScenarL 136 grs	803	19

Heimeladde patroner i Norma 6,5x55 hylser med RWS 5341 tennhetter

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
120 grs Barnes TTSX p.l. 76 mm	MRP	48 grs	858 m/s	25 mm
120 grs Hornady CX p.l. 77,5 mm	MRP	48	851	29
120 grs Lapua TRX p.l. 76,5 mm	MRP	48	844	18
120 grs Norma EcoStrike p.l. 76 mm	MRP	48	848	26
120 grs Sako Blade p.l. 76,5 mm	MRP	48	829	31
140 grs Sierra Game-King p.l. 76 mm	MRP	48	842	21
143 grs Norma BondStrike p.l. 77,5 mm	MRP	48	832	20
156 grs Norma Oryx p.l. 76 mm	MRP	45	768	18

TEST: KIKKERTSIKTE

GPO Spectra 6x 2–12x50i

TEKST OG FOTO: JØRUND LIEN

Er 2x liten nok forstørring, 12x høy nok forstørring, 6x zoom stor nok og er 50 mm objektiv lyssterkt nok som universalsikte til norsk riflejakt?

Allsidig kikkertsikte

At mange storviltjegerar har kikkertsikte med 6x zoom, forstøringsområde frå 2 til 12x og 50 mm objektiv som favorittsikte til det meste av jakt er som det skal vere. For om 2-12x50 ikkje nødvendigvis er det beste sikte til alt, er 2–12x50 eit godt universalsikte til all jakt.

Optisk er GPO Spectra 6x 2–12x50i god. Ja, svært god i forhold til pris.

GPO Spectra 6x 2–12x50i er eit nytt kikkersikte i 2–12x50 klassen, og i reklama frå Landrø kan ein lese at «Kikkertens vidvinkel okular gir opptil 50 % større synsfelt enn de fleste kikkerter og gjør det lettere å finne målet.»

SYNSFELT

For å samanlikne tekniske data for GPO Spectra 6x 2–12x50i med andre av både rimelegare og atskillig meir kostbare kikkersikte i utvalet frå Magne Landrø AS, har GPO Spectra 6x 2–12x50i synsfelt på 100 meter frå 21 m på 2x til 3,5 m på 12x. Rimelege Norhunt Vertical T6 2–12x50 til 7499 kroner har synsfelt frå 20,4–3,4 m på 100 m, Leica Fortis 1,8–12x42 til 22 000 kroner 20,4–3,6 m, Swarovski Z6 2–12x50 til 24 200 kroner 21–3,5 m, og Zeiss Conquest V6 2–12x50 til 22 550 kroner har synsfelt frå 20,5 til 3,4 m på 100 meter.

Det mest imponerende med desse tala er at GPO Spectra 6x 2–12x50i skal ha like stort synsfelt som dobbelt så dyre Swarovski Z6 2–12x50 og ørlite større enn nesten dobbelt så dyre Zeiss V6 2–12x50. Så og at GPO 2–12x50 har 0,6 m større synsfelt på 2x enn Leica Fortis 1,8–12x42 på 1,8x. Men sjølv om desse tala imponerer er det likevel meir enn litt vanskeleg å påstå at GPO Spectra 6x 2–12x50i har «opptil 50 % større synsfelt enn de fleste kikkerter».

VEKT

Om vekt er viktig er GPO Spectra 6x 2–12x50i med sine 593 g blant dei lettare i klassen. Swarovski Z6 2–12x50 er lettare med sine 540 g, Zeiss Conquest 2–12x50 V6 litt tyngre med 620 g.

SKYTETEST

For å finne ut om presis kneppinnstilling er skyting ein metode. Her utført frå sky-

tebenk med Sauer 200 STR, 74 cm LW løp og fabrikkkladd 6,5x55 Lapua Scenar L 136 grs på 100 m skyteavstand. Først to skot på nullstilling, så 10 knepp opp, ned, til venstre og høgre, og to skot på nullstilling til slutt. I tillegg eitt skot på nullstilling etter kvar justering 10 knepp høgre, venstre, opp og ned.

Så presis var kneppjusteringa at samlinga av sju skot på nullstilling med to skot før justering, eitt skot på nullstilling mellom kvar 10 knepp og to skot på nullstilling til slutt var 19 mm. Og utan den eine slingrefanten ned til venstre som temmeleg sikkert var min feil, sat dei andre seks på 11 mm! Det er stabilt og godt etter 80 knepp totalt! Opp, ned, høgre og venstre.

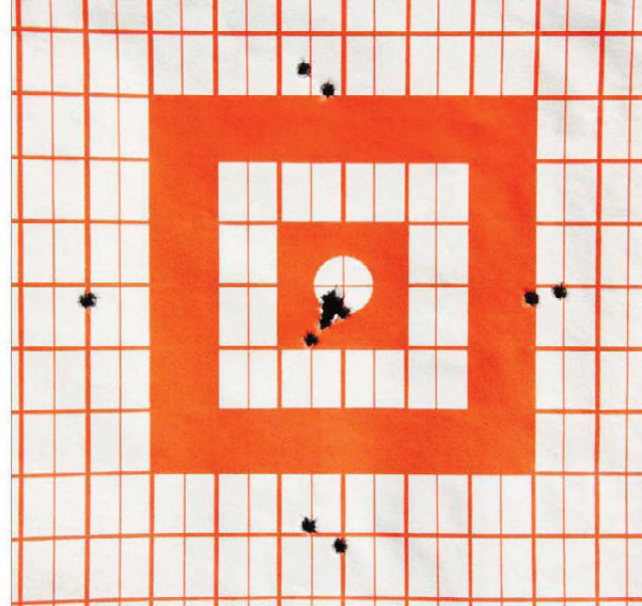
10 knepp på 100 m flytta treffpunkt frå middeltreffpunkt ved nullstilling 9 cm med 10 knepp til høgre, 10 knepp til venstre 10 cm, 10 knepp opp 9,9 cm og 9,9 cm med 10 knepp under nullstilling. Meir enn godt nok, at to skot med 10 knepp til høgre enda 9 cm og ikkje 10 cm frå middeltreffpunkt ved nullstilling kan like godt kome av ein ørliten forskjell i rekyloptak. Det er ikkje så enkelt å gjere alt likt på alle skot, sjølv med støtte i skytebenk. Den som trur det får prøve sjølv!

PRIS OG OPTIKK

Så til det mest viktige: optikk i forhold til pris. Og optisk er GPO Spectra 6x 2–12x50i god. Ja, svært god i forhold til pris. Men like god som dobbelt så dyre Swarovski Z6 2–12x50 er den nok ikkje. Eller endå dyrare Swarovski Z8 og Zeiss V8. Etter mine augo er den nærare Zeiss V6, om enn ikkje heilt i same klasse der heller.

Om ein kan og skal rekne optikk i forhold til pris er GPO Spectra 6x 2–12x50i verdt 10 poeng, men når optikk skal poengsettast utan å bry seg om pris

10 KNEPP: Test av kneppjustering på 100 m med to skot etter 10 knepp opp, ned, høgre og venstre. I midten to skot før justering, eitt for kvar tilbakeskruing til nullstilling og to på nullstilling til slutt. Og skyttarens innskyting har alt ansvar for at middeltreffpunktet ikkje er midt i senter på skiva.

er spørsmålet 8 eller 9 poeng. Der eg ikkje kan anna enn å gje GPO Spectra 6x 2–12x50i 8 poeng, det finst fleire kikkersikte med optisk kvalitet ørlite over GPO Spectra 6x 2–12x50i utan å nå opp til dei beste kikkersiktene frå Leica, Swarovski og Zeiss. Men det er sett med mine augo og etter min oppfatning av optikk – prøv sjølv.

Og om GPO Spectra 6x 2–12x50i passar dine augo og fyller alle dine krav til kikkersikte, ja då er dette siktet for deg. Med svært god optikk i forhold til pris!

FAKTA

MODELL: GPO Spectra 6x 2–12x50i

IMPORTØR: Magne Landrø AS

PRIS: kr 12 595

VEKT: 593 g

LENGDE: 339 mm

SYNSFELT 100 M: 21–3,5 m

AUGEAVSTAND FRÅ LINSE: 97 mm

JUSTERING 1 KLIKK PÅ 100 M: 1 cm

MAKS JUSTERING: 400 cm på 100

LYSGJENNOMGANG: 90 %

RETIKKEL: G4i fiber, G5i.

Retikkellys auto av.

- + Synsfelt, nøyaktig kneppjustering, pris.
- Lite, men det finst 2–12x50 kikkersikte med litt betre optikk å få kjøpt
- = Allsidig kikkersikte som passar det meste av riflejakt!

Ny patron frå Lapua med homogen koparkule

Mange meiner nok at det er på tide at Lapua presenterer ei ny, moderne koparkule i 6,5 mm kaliber med høg bc og ikkje minst passa vekt i forhold til hastigheit.

Om «gamle» Naturalis er påliteleg, er den gamalmodig utan avlastningsriller på bereffaten, og for tunge og butte samanlikna med omtrent like gamle Barnes TTSX og nyare homogene som Hornady CX, Norma EcoStrike og Sako Blade. Særleg i 6,5 mm, der 140 grs Naturalis er upassande tung og butt.

LAPUA TRX

Etter det som vert sagt og som eg veit har Lapua bruka fleire år på å utvikle TRX til ei topp jaktkule med høg bc, god ekspansjon og ikkje minst topp presisjon. Særleg viktig i 6,5 mm patroner som passar dårlegast til blyfrie, homogene koparkuler. Det på grunn av minste lovlege storviltkaliber, at koparkuler ekspanderer tregare til mindre diameter i smått hjortevilt, og at ikkje alle 6,5x55 løp har krapp nok riflestigning til å stabilisere lange, spisse koparkuler. Det ser i det heile ut som om 6,5x55 og andre 6,5 patroner i same hastighetsklasse er meir sære i kva dei likar

og ikkje likar av koparkuler enn grovve patroner som 308 Win og 30-06.

TESTSKYTING

Det var litt om erfaring, nå til praktisk test av dei to første pakker med 6,5x55 Lapua TRX 120 grs. At nettopp 6,5x55 er den første fabrikkkladde patrona med nye TRX frå Lapua er vel bevis klart nok for kor det var størst behov for å erstatte Naturalis med ei moderne kule! Og ikkje minst at 6,5x55 er ei viktig jaktpatron i Skandinavia!

Den einaste fabrikkkladde 6,5x55 patrona med koparkule eg hadde nok av til samanlikningstest av Lapua TRX i tre 6,5x55 rifler var Norma EcoStrike 120 grs. Som burde vere ei grei patron å samanlikne TRX med, begge er produsert i Skandinavia og prisen er heller ikkje stor forskjell på når 6,5x55 Lapua TRX 120 grs kostar kr 49,90 og 6,5x55 Norma EcoStrike 120 grs kr 55,95. Men i denne testen vart forskjellen i både hastigheit og presisjon atskillig større enn venta.

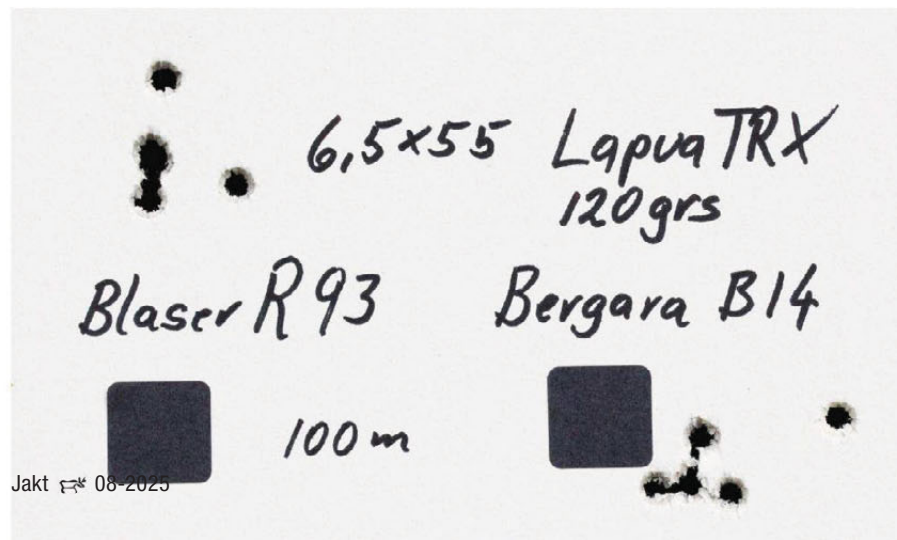
Om grunnen er sære rifler eller at Norma ikkje har vore heilt heldig med

EKSPANSJON: Fabrikkkladd 6,5x55 Lapua TRX 120 grs etter gjennomtrenging av fem femliters plastkanner med vatn.

produksjonen av denne lotten med 6,5x55 Norma BondStrike skal eg ikkje påstå noko om, men forskjellen er meir enn så vidt merkbar. Om riflene er det så at denne 6,5x55 Bergara B14 Nordic Edition ikkje har lika 120 grs koparkuler særleg godt, men Lapua TRX 120 grs presterer grei samling og hastigheit. Om presisjonen var atskillig betre frå velbruka Blaser R 93, var utgangshastigheita nær 30 m/s mindre enn i Bergara B14 NE med nytt løp.

Best av alle samla ein gamal Kongsberg skarpskyttermauser, lett ombygd med godt bedda BRS skjefte og kapp originalt Kongsbergløp på 60 cm. Første femskot frå siste pakke med Lapua TRX var så god at eg ikkje ville bruke fleire patroner, men gav eigaren resten av

4 PLUSS 1 SKOT: Typiske femskot for 6,5x55 Lapua TRX 120 grs i Bergara B14 og Blaser R 93 på 100 m med fire skot tett og eitt vekk.

120 grs er høg nok kulevekt på spisse, homogene koparkuler etter hylsevolum, riflestigning og utgangshastigheit i 6,5x55.

LAPUA

UP
YOUR
GAME.

6.5x55 SE

TrueRange Expanding

TRX

LEAD-FREE MUNITION

pakke med 6,5x55 Lapua TRX. Bortsett frå fem patroner eg måtte ha til fotografering og opning for å sjå på krut og vekt.

Og så må eg få lov til å meine at det er meir enn litt forstemmande at rifla som presterer best presisjon med begge patroner var ei gamal KV M67 i lett ombygd stand. Ein skulle tru og må forvente at ei ny Bergara B14 som kostar vel 16000 og særleg ei Blaser om det er R 93 eller R 8 kan levere betre presisjon enn ein gamal mauser som visstnok vart kjøpt i brukthylla på Jakt&Friluft for den nette pris av kroner 1500 for ein del år sidan ...

På nytt eit bevis på at kula ikkje bryr seg om namn eller pris på rifle, det er kvaliteten på løp og bedding som bestemmer presisjonen.

EKSPANSJON

Vassfylte Aspen 5 l plastkanner for motorsagbensin er praktisk for test av ekspansjon, og regelen er at kuler som slår seg gjennom fire kanner er greitt til stortviltjakt, kuler som stoppar i kanne fem er elgkuler, og kuler som går gjennom kanne fem som regel vil gje gjennomslag ved treff bak bog på passa stor elg.

120 grs fabrikkkladd Lapua TRX stoppa mot kanne seks og laga ei lita bulke utan å slå hol. Dermed ser det ut som om 6,5x55 Lapua TRX 120 grs er god nok elgpatron, men om det stemmer kan bare praktisk jakt med felte dyr bevise eller avkrefte. Derfor skal nye Lapua TRX prøvast så mykje som råd i haust.

TESTSKYTING

Testskyting frå skytebank, skyteavstand 100 m. Hastigheit og femskot er gjennomsnitt av to seriar i Bergara NE og Blaser R 93, og ein femskot med Lapua TRX i KV M67.

Bergara B14 Nordic Edition med 56 cm løp, Hawke Sidewinder 4-16x50 og A-Tec H3

PATRON	HASTIGHEIT	5 SKOT
Lapua TRX 120 grs	865 m/s	32 mm
Norma EcoStrike 120 grs	824 m/s	46 mm

Blaser R 93 med 57,7 cm løp, Blaser B2 3-18x50 og A-Tec Carbon.

PATRON	HASTIGHEIT	5 SKOT
Lapua TRX 120 JD	839 m/s	22 mm
Norma EcoStrike 120 grs	797 m/s	39 mm

KV M67 med 60 cm 19 mm Kongsbergløp, S&B 3-12x50 Hausken JD 224

PATRON	HASTIGHEIT	5 SKOT
Lapua TRX 120 grs	849 m/s	17 mm
Norma EcoStrike 120 grs	795 m/s	37 mm

Ekspansjonstest i vassfylte 5 liters Aspen bensinkanner, skyteavstand 50 meter

PATRON	RESTVEKT	DIAMETER	LENGDE	INNTRENGING
6,5x55 Lapua TRX 120 grs	119 grs	13x13 mm	16 mm	Gjennom 5 kanner

FAKTA

IMPORTØR: Magne Landrø AS
PRIS: kr 49,90 (eller kr 980 for pakke med 20 patroner)

10

- + Presisjon, ekspansjon
- Lite, bortsett frå om hard koparkule er beste til jakt på mindre hjortevilt
- = Topp 6,5x55 patron for den som vil jakte med homogen koparkule

TEST : BLYFRI JAKTKULE

Lapua TRX

TEKST OG FOTO: JØRUND LIEN

Ny 6,5 mm og 30 kaliber homogen koparkule

Her er første test av nye 6,5 mm Lapua TRX i heimeladd 6,5x55. For samanlikningas skuld måtte og andre 120 grs 6,5 mm homogene koparkuler med i testen. At Lapua endeleg kjem med ei 9,7g/150 grs 30 kaliber TRX er og godt nytt.

TESTSKYTING

120 grs Lapua TRX. Testskyting frå skytebenk, hastigheit og 5 skot er gjennomsnitt av to seriar. Patronlengder utan justering av Bonanza BR kuleisetter.

Testrifle Bergara B14 Nordic Edition med 56 cm løp, Hawke Sidewinder 4-16x50 og A-Tec H3

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
120 grs Lapua TRX, p.l. 76,5 mm	MRP	48 grs	844 m/s	18 mm
	N 165	49	818	21 mm
120 grs Barnes TTSX, p.l. 76 mm	MRP	48	858	25
120 grs Hornady CX, p.l. 77,5 mm	MRP	48	851	29
120 grs Norma EcoStrike, p.l. 76 mm	MRP	48	848	26
120 grs Sako Blade, p.l. 76,5 mm	MRP	48	842	31
140 grs Sierra Gameking, p.l. 76 mm	MRP	48	842	21

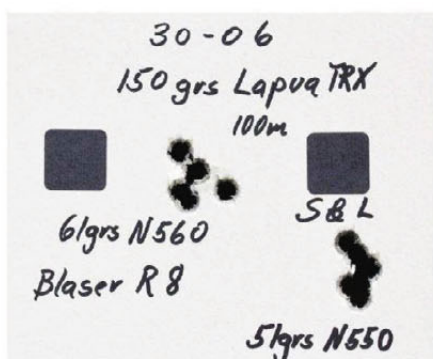
Blaser R 93 med 57,7 cm løp, Blaser og A-Tec Carbon

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
120 grs Lapua TRX p.l. 76,5 mm	MRP	48 grs	821 m/s	14 mm
	N 165	49	790	23
120 grs Barnes TTSX p.l. 76 mm	MRP	48 grs	852	25
120 grs Hornady CX p.l. 77,5 mm	MRP	48	851	31
120 grs Norma EcoStrike p.l. 76 mm	MRP	48	839	21
120 grs Sako Blade p.l. 76,5 mm	MRP	48	804	21

Samanlikna med andre 6,5 mm homogene koparkuler briljera Lapua TRX 120 grs med best presisjon i begge rifler med 18 mm gjennomsnitt for 2x5 skot ladd med 48 grs MRP i Bergara B14 Nordic Edition, og 14 mm i Blaser R 93!

Nest best samla Barnes TTSX 120 grs med 25 mm i Bergara, i Blaser R 93 var det 120 grs Norma EcoStrike og Sako Blade med 21 mm. Det var og forskjell i utgangshastigheit, frå 858 m/s for Barnes 120 grs ladd med 48 grs MRP til 848 for 120 grs Norma EcoStrike, 844 for Lapua TRX og 842 for 120 grs Sako Blade i ny Bergara B14 med 56 cm løp.

Endå større forskjell var det i velbruka Blaser 57,7 cm løp der 48 grs MRP gav 852 m/s med 120 grs Barnes TTSX, 120 grs Lapua TRX 821 m/s og 120 grs Sako Blade 804 m/s. Litt underleg når alle patroner vart ladd ein dag, og skotne neste dag. Dermed burde alt vere likt. Einaste logiske forklaring er litt forskjell i trykk, høgare trykk gjev meir hastigheit. Når alle er ladd med 48 grs MRP på same tid skal ikkje variasjon i ladevekt vere grunnen, heller ikkje kronografen når alle vart skotne på same oppstart.

30-06 MED 150 GRS TRX: Gode femskot fra begge rifler på 100 m skyteavstand.

Nå er dette bare presisjon med ei ladning, andre krut ville sikkert gje andre resultat. For eksempel VihtaVuori N 555 som heilt klart burde vore med, men når eg ikkje har N 555 vart det bare min standardladning på 48 grs MRP for 120 grs koparkuler i 6,5x55.

PRIS OG PREISJON

Presisjonen var god, men kva med prisen? I lista til Magne Landro AS kostar Lapua TRX 120 kr 23,95, Barnes TTSX 120 grs kr 20,90 og Sako Blade 120 grs kr 21,58. Normas pris på EcoStrike 120 grs er kr 18,95. Er så ei pakke med 50 Lapua TRX 120 grs verd 250 kroner meir enn for eksempel Norma EcoStrike? Tja, det kjem an på kva kule du, rifla og løpet likar best. At 120 grs TRX har høg bc er kanskje viktig for enkelte, sjølv om forskjellen på bc 428 for 120 grs TRX og 412 for 120 grs TTSX nok er av større verdi i reklama enn på praktisk jakt.

Det som er sikkert er at Lapua har klara kunststykket å lage ei 120 grs 6,5 mm med høg bc og god presisjon! Som attpåtil ser ut til å ekspandere stort og godt utan å miste restvekt ved treff i vassfylte plastkanner på 50 m skothald. I samanlikning av jaktkuler må ein samanlikne homogene koparkuler med homogene koparkuler, sjølv om min meining er at gode blyspisskuler er betre egna til jakt på mindre hjortevilt enn harde koparkuler. Men etter denne testen er nye 6,5 mm Lapua TRX 120 grs i toppen blant homogene koparkuler og verdt sine 10 poeng. Så får hausten vise om 6,5 mm 120 grs TRX er like god på jakt som i testskyting.

30 KALIBER

At Lapua endeleg kjem med ei 9,7g/150 grs 30 kaliber TRX er godt nytt for alle som vil lade 308 Winchester med homo-

gen koparkule. Og for 30-06, sjølv om 06-en har kapasitet for høgare utgangshastigheit passar 150 grs koparkule betre enn 165 grs. Som bare er testa her i 30-06, 165 grs homogene koparkuler har ingenting å gjere i 308 Winchester når ein kan få kjøpt 150 grs.

308 WINCHESTER

Nye Lapua TRX vart utvikla for å kombinere høg bc med best presisjon, og med utgangshastigheit og presisjon som mål vart heimeladd TRX 150 grs prøva i tre forskjellige 308 Winchester rifler og to 30-06 rifler, 165 grs bare i 30-06.

Av krut og ladevektar vart alle ladningar lagt opp til nær eller maksloading etter erfaring med krut for lading av homogene koparkuler i same vekt. Unntaket er ein ny lot med N150 som gjev mindre utgangshastigheit enn N 140 i 308 Win, og dermed temmeleg sikkert mindre trykk. I motsetning til dei siste års N 150 og N 140 med omtrent lik utgangshastigheit for same ladevekt.

45 grs N 140 var presisjonsvinnar i to av tre 308 Win rifler, Sako Forester lika betre 203 B. At alle tre rifler klara 1 MOA med fem skot er bevis godt nok på presisjon med 150 grs TRX, at gamle og velbruka Sako Forester presterar best gjennomsnitt med 21 mm er beundringsverdige.

30-06

Om enkelte trur at 308 Win rifler er meir presise enn 30-06, visa 150 grs TRX at det nødvendigvis ikkje alltid stemmer. Beste gjennomsnitt for to femskot i Blaser R 8 30-06 var 18 mm med 61 grs N 560, og 150 grs TRX ladd med 51 grs N 550 samla endå betre i S&L med 15 mm gjennomsnitt. Topp presisjon med jaktkule i begge 30-06 rifler.

Om 165 grs homogene koparkuler ikkje har ein einaste fordel framfor 150 grs i 30-06, måtte nye 165 grs TRX likevel prøvast. Best presisjon av testladningane gav 59 grs MRP med 21 mm gjennomsnitt for to femskot i Blaser R 8 og 19 mm i S&L. Heilt klart topp presisjon det og, men 150 grs TRX samla betre med høgare utgangshastigheit. Som er viktigare enn ei par mm forskjell i presisjon for jakt med koparkuler.

EKSPANSJON

Homogene koparkuler er harde og må ha høgare anslagshastigheit og større motstand for å ekspandere raskt og effektivt.

6,5 MM HOMOGENE I TESTEN: Frå venstre 120 grs Lapua TRX, Barnes TTSX, Hornady CX, Norma EcoStrike og Sako Blade

EKSPANSJON: Fint ekspanderte 6,5 mm 120 grs, 30 kaliber 150 grs og 165 grs Lapua TRX

FAKTA

IMPORTØR: Magne Landro AS

PRIS: 6,5 mm 120 grs TRX kr 23,95. 30 kal 150 grs Trx kr 26,40 og 165 grs TRX kr 27,50

- + Presisjon, ekspansjon
- Pris
- = Ny homogen koparkule som imponerer i første test!

TEST : BLYFRI JAKTKULE

Lapua TRX

HOLSPISS: Lapua TRX har holspiss med stor diameter under plasttuppen, det er viktig for ekspansjonen. Forskjellen på 6,5 og 30 kaliber viser og kvifor det er problem med å få rask, god ekspansjon utan knekk & brekk i fremre del av 6,5 mm kula. Den har rett og slett for lite gods til stor holspiss.

Skyting mot vassfylte plastkanner er ein veg for å få erfaring om ekspansjon, skot i vilt er alltid fasiten. Men utanom jaktseasonen må ein klare seg med det nest beste, dermed vart Lapua TRX testa i plastkanner med vatn.

Ut frå resultatata var effekten upåklageleg med sprengt førstekanne og lettsprengt andre, særleg med 30 kaliber 150 grs TRX. Restvekt nær 100 % sjølv om plasttuppen var borte vekk, kulediameter etter ekspansjon like stor som andre homogene med same vekt, og gjennomtrengingsevna stor nok til elgjakt. At 30 kaliber 150 og 165 grs TRX hadde litt mindre inntrenging enn 120 grs 6,5 mm er nok mest på grunn av større ekspansjonsdiameter.

KONKLUSJON

Er så nye Lapua TRX betre enn dei homogene me har frå før? Når bastante konklusjonar ikkje kan trekkast for den har felt nok vilt, er i alle fall første inntrykk positivt i både presisjon og ekspansjon. At Lapua TRX er minst like god jaktkule som andre homogene koparkuler er nokså sikkert, og det er andre homogene den må samanliknast med. Den er slett ikkje billig, men god.

Til nå er TRX bare å få kjøpt som 6,5 mm 120 grs, 30 kaliber 150 og 165 grs.

TESTSKYTING

Testskyting frå skytebenk, hastigheit og 5 skot er gjennomsnitt av to seriar med kvar ladning.

308 Winchester Bergara B14 Thumbhole med 56 cm løp, Hawke 2-12x50 og A-Tec H3.

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
150 grs Lapua TRX, p.l. 71 mm	N 140	45 grs	842 m/s	29 mm
	N 150	45	815	40
	N 550	48	844	48
	203 B	45	833	47

308 Winchester. Remington Seven med 55 cm Kriegerløp, Swarovski Z6 2-12x50 og Hausken JD 224.

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
150 grs Lapua TRX, p.l. 71 mm	N 140	45 grs	844 m/s	22 mm
	N 150	45 grs	813	33
	N 550	48	845	33
	202	44	832	26
	203 B	45	831	28

308 Winchester Sako Forester med 58 cm løp, Leupold VX-5 2-10 og Hausken JD 151.

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
150 grs Lapua TRX, p.l. 71 mm	N 140	44 grs	810 m/s	36 mm
	203 B	45	824	21

30-06 Blaser R 8 med 54 cm løp, Zeiss V8 2,8-14x50 og Hausken JD 224.

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
150 grs Lapua TRX, p.l. 83 mm	N 550	51 grs	802 m/s	26 mm
	N 160	60	863	22
	N 560	61	845	18
165 grs Lapua TRX, p.l. 83 mm	N 160	57	812	26
	N 560	59	795	30
	MRP	59	821	21
178 grs Hornady ELD-X, p.l. 84 mm	N 160	57	789	19
	N 560	59	803	22

30-06 S&L med 60 cm løp, Zeiss V8 2,8-14x50 og Hausken JD 224.

KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	5 SKOT
150 grs Lapua TRX, p.l. 83 mm	N 550	51 grs	835 m/s	15 mm
	N 160	57	854	23
		60	894	28
	N 560	61	875	29
165 grs Lapua TRX, p.l. 83 mm	N 160	57	853	33
	N 560	59	834	34
	MRP	59	861	19

Ekspansjon i vassfylte 5 liters Aspen motorsagbensinkanner på 50 m skyteavstand.

PATRON	RESTVEKT	DIAMETER	LENGDE	INNTRENGING
6,5x55 Lapua TRX, 120 grs	119 grs	13x13 mm	16 mm	Gjennom 5 kanner
308 Win 150 grs TRX/45 grs N 140	148	15x14	16	Stoppa i kanne 5
30-06 165 grs TRX/59 grs N 560	164	14x14	19	Stoppa i kanne 5

Mitt ynskje for framtida er Lapua TRX 7 mm 130 grs, 30 kaliber 140 grs, 8 mm 150 grs og 9,3 mm 190 grs, dette er kulevekter som passar homogene koparkuler

i standardpatroner. Om mitt fromme ynskje vert oppfylt er nok tvilsamt, meir tradisjonelle kulevekter er nok meir truleg. Men det er lov å håpe!

6 mm

FRÅ VENSTRE: 6 mm PPC, 6 mm Norma BR, 6 XC, 6 mm Creedmoor, 243 Win, 240 Wby og 6x70 R.

Om 243 Winchester i mange tiår har hatt trygg plassering blant dei mest populære riflepatroner i USA, var 6 mm jaktpatroner meir eller mindre ukjente før andre verdskrig.

TEKST OG FOTO: JØRUND LIEN

Rett nok fanst det enkelte gamle 6 mm patroner i Europa, men dei forsvann stort sett saman med svartkrutet. USA var tidleg ute med både 6 mm militærpatron i form av 6 mm Lee Navy kamra i rettrekkerrifla 1895 Lee Straight Pull. Utan at enten patron eller rettrekkerrifle vart godt motatt av US Navy eller andre militære.

BUKKEPATRON: 243 Winchester er passende patron for både bukkejakt og anna rådyrjakt med rifle!

For testing av US Navy produsera Winchester 15 000 Lee Straight Pull rifler, Remington og Winchester kamra nokre sivile jaktrifler for patrona. Men ikkje fleire enn at ein trygt kan fastslå at 6 mm Lee Navy ikkje vart ein amerikansk suksess, heller ikkje rettrekkerrifla Lee Straight Pull. Så lite populær var 6 mm Lee Navy at ingen produsera patroner etter 1935.

243 WINCHESTER

I dag er stort sett det einaste minnet om halvkragepatrona 6 mm Lee Navy at den er moderhylsen til 220 Swift. Derimot er 243

Winchester som kom i 1955 med 6 mm kule i 308 Winchester hylse den mest suksessrike av 6 mm patroner. Og våpenskribenten Warren Page som var mannen bak boka *Accurate Rifles* hadde ein stor del av æra for populariteten. I og med at 243 Winchester brått vart svært populær, måtte Remington og ha sin eigen 6 mm patron, dermed kom 244 Remington same år.

Bortsett frå at 243 Winchester har 308 Win som moderhylse, og 244 Remington 7x57 Mauser hylse var riflestigning den viktigaste forskjellen. Winchester såg på 243 som både varmintpatron og jaktpatron for mindre hjortevilt, og levera rifler med riflestigning 1-10" og patroner med 100 grs kuler. Folk på Remington meinte at 6 mm var varmintkaliber,

derfor fekk 244 Remington rifler 1-12" riflestigning tilpassa lettare kuler. Det var eitt av fleire feilgrep i kampen mellom dei to fordums storheiter i amerikanske våpenindustri.

At Remington endra både namn til 6 mm Remington og riflestigning til 1-9" i 1963 var til ingen nytte. 243 Winchester var og er den mest populære 6 mm patrona av alle. Det til tross for at 6 mm Remington har større hylsevolum og høgare utgangshastighet, svært viktig i USA.

240 WBY

Som den tredje amerikanske 6 mm jaktpatrona kom 240 Wby i 1968, den kan enklast beskrivast som 6 mm kule i 30-06 hylse med

243 Winchester var og er den mest populære 6 mm patrona av alle. Det til tross for at 6 mm Remington har større hylsevolum og høyere utgangshastighet.

STORE 6 MM PATRONER:
240 Wby og 6 mm Freres
har hylsevolum i klasse
med 30-06, og kan ladast
til høy utgangshastighet
og løpsslitasje.

belte. Om 240 Wby var ny og stor i 1968, var den likevel ikkje særleg meir nyskapande enn H&H 240 Belted Rimless Nitro Express frå 1923. Som heller ikkje vart nokon suksess.

6 MM PPC

Det vart derimot 6 mm PPC, patrona som Louis Palminsano og Ferris Pindell tok i bruk som benchrest patron på 1970-talet. Med riflestigning 1–14" tilpassa presisjonskuler med vekt på 65, 68 og 70 grs tok 6 mm PPC raskt over trona frå 222 Remington som patron for dei minste samlingar. Med 220 Russian/7,62x39 Russian som moderhylse

kom Sako med fabrikkpatroner og rifler kamra for 6 mm PPC i 1987, i dag er 6 mm PPC-hylsen vidareført i moderne patroner som 6,5 Grendel og 6 mm ARC som Hornady lansera i 2024.

6 MM NORMA BR

Etter all omtale, skryt og små samlingar med 6 mm PPC, måtte Remington lansera sin eigen stutte 6 mm patron for benkskyting. 6 mm Remington Bench Rest kom i 1978 med villkattpatrona 308x1" som moderhylse og riflestigning tilpassa 60 til 80 grs BR kuler. Utan at 6 mm Remington BR noko gong nærma seg 6 mm PPC i popularitet blant dei som jaktar på små samlingar.

I dag er både 6 mm PPC og 6 mm Remington BR sjeldan å sjå, men 6 mm

Rem BR lever på ein måte vidare i form av 6 mm Norma BR. Med den forskjellen at 6 mm Norma BR ikkje er benkskytingspatron, men med lange 6 mm matchkuler og høg bc tilpassa løp med krappare riflestigning og lengre overgangskon vart 6 mm Norma BR i løpet av stutt tid patrona for internasjonal matchskyting på 300 m. Det på grunn av innlysande fordelar med lettare rekyl frå presise 105–107 grs matchkuler i utgangshastighet over 800 m/s samanlikna med 168 grs og tyngre matchkuler i 308 Winchester.

Siste tilskot til 6 mm Rem BR/Norma BR

Lange, stutte, tykke eller tynne 6 mm patroner? Som jaktpatron passar hylselengde og volum frå 6 XC til 243 Win best. Ungangshastigheit rundt 900 m/s er nok, meir krut og høgare hastigheit slit endå meir løp.

BEVERPATRON: Som andre tilsvarande 6 mm patroner er 6 XC ladd med passande kule ei framifrå patron til beverjakt.

familien er 6 mm Dasher. Først kjent frå ein artikkel i Precision Shooting i 1998 som 6 mm utgåva av villkatten 22 Dasher, eit prosjekt Don Dowling og Al Ashton starta med i 1992. Enkelt forklara er 6 mm Dasher i grunnen ei Ackley Improved utgåve av 6 mm BR med skulder flytta ein tidels tomme fram og 40 graders skuldervinkel. Ikkje mykje forskjell å skryte av, men tydelegvis nok til at 6 mm Dasher har blitt yndlingspatron blant PRS skytterar. Og er vel mest for halvillkatt å rekne nå som både Lapua og Norma leverer 6 mm Dasher hylser.

6X70 R

Utvalet av europeiske 6 mm patroner for andre verdskrig begrensa seg til for lengst gløynde tyske 6x57 Mauser, 6x58, 6x58 R og engelske 240 Flanged og Rimless Express, 242 Rimless NE, 246 Purdey og 244 H&H. Utvalet av nyare europeiske 6 mm jaktpatroner er endå mindre, store 6x62 mm Freres frå 1984

er ein, 6x70 R den andre. Lange 6x70 R kom i 2000 etter eit samarbeid mellom Krieghoff og Norma der ei 6 mm randpatron for brytevåpen med passa utgangshastigheit og moderat trykk var målet. Om tanken var god, vart ikkje mottakinga særleg entusiastisk, og når Norma ikkje lengre har enten patroner eller tomhylser i lista ser 6x70 R ut til å vere ute av saga.

6 XC

Men det er ikkje 6 XC, matchpatrona Norma tok fram i samarbeid med David Tubbs som ei presisjonspatron med høgare utgangshastigheit og mindre vindavdrift tilpassa amerikanske skytekonkurranser med skothald frå 600 til 1000 yards. Eit mål 6XC oppfylte på alle måtar.

Om ein blant 6 mm matchpatroner skal nemne 6x47 Swiss Match frå 2001 er bare så vidt, villkattpatrona 6x47 Lapua er vel meir relevant sjølv om ein skal leite godt for å finne fordelar eller ulemper samanlikna med 6 XC.

Det vakte atskillig oppstyr då 243 WSSM saman med 223 WSSM såg dagens lys som Winchesters første Super Short Magnum

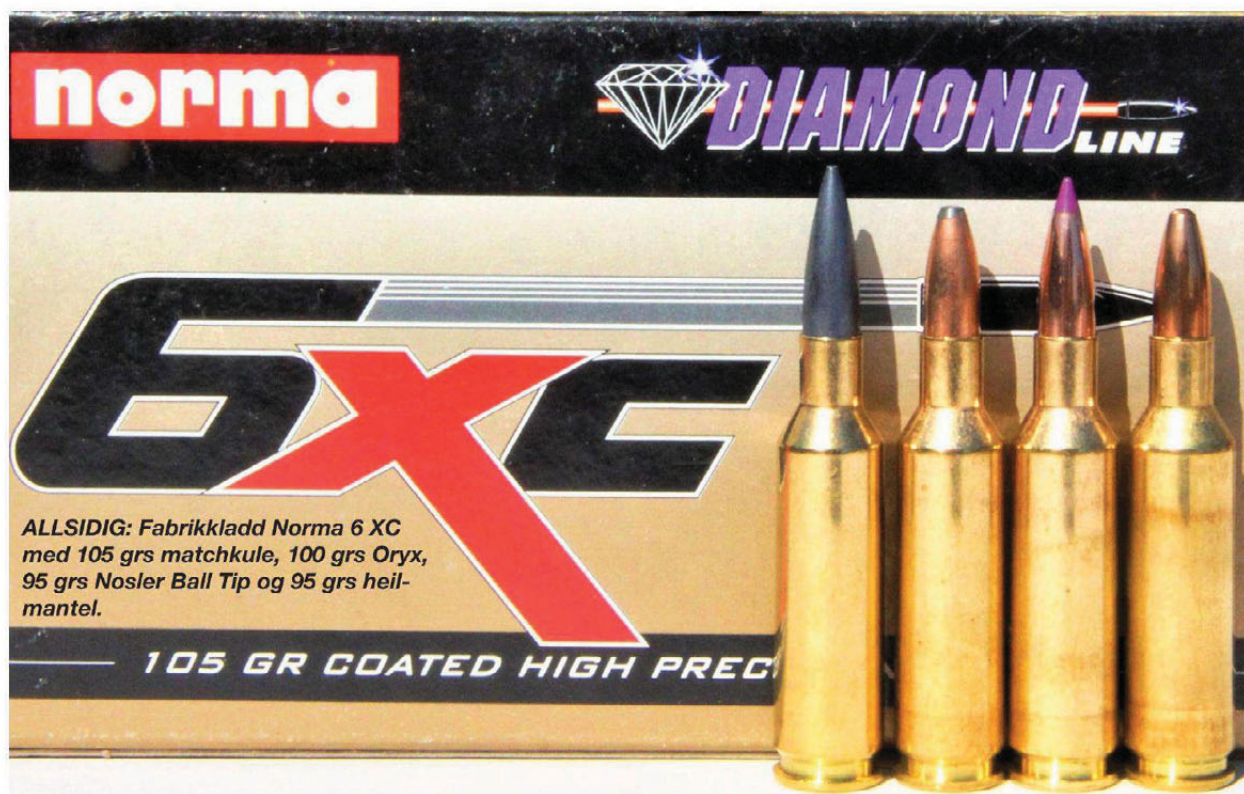
i 2003. Stutt og tykk som den var fekk 243 WSSM masse publisitet i starten, men interessa slokna fort. Og det mest på grunn av minimal hastighetsforskjell samanlikna med gamle 243 Winchester.

6 CREEDMOOR

I dag er 243 WSSM nesten ute, Winchester har 1-ein variant av 243 WSSM mot ni forskjellige utgåver av 243 Winchester, Hornady ein 243 WSSM, seks forskjellige 6 mm Creedmoor og åtte 243 Winchester. At Hornady etter suksessen med 6,5 Creedmoor valde å lansere 6 mm Creedmoor med same hylse i 2017 er naturleg nok. Om 6 mm utgåva vil bli like populær som 6,5 kan bare tida vise, det som er sikkert er at 6 mm Creedmoor ladd med same kule og omtrent lik ladevekt presterer utgangshastigheit i klasse med 243 Winchester.

Ei endå nyare patron frå Hornady er 6 mm ARC som Hornady Ballistic Development Group utvikla for konkurransekyting med AR-15 og i PRS skyting basera på 6,5 Grendel hylser, og nyast av alle fabrikk-ladde frå Hornady er 6 mm GT ladd med 109 grs ELD-Match.

ALLSIDIG: Fabrikladd Norma 6 XC med 105 grs matchkule, 100 grs Oryx, 95 grs Nosler Ball Tip og 95 grs heilmantel.

105 GR COATED HIGH PREC

MATCHSKYTING:
Med topp presisjon og snill rekyl vart 6 mm Norma BR raskt ei vinnarpatron i 300 m internasjonal matchskyting.

DEI TRE MEST AKTUELLE

Om ein del 6 mm patroner har kome og forsvunne utan særleg oppstyr opp gjennom åra, finst det likevel nok 6 mm patroner å velje mellom i dag. Utan at alle dermed er praktiske jaktpatroner. For å vere konkret er dei tre mest aktuelle 243 Winchester, 6 XC og 6 mm

Creedmoor. Alle tre leverer høg nok utgangshastigheit, og det med matchpresisjon frå 6 XC og 6 mm Creedmoor.

At 243 Winchester opp gjennom åra har fått kritikk for stor appetitt på løp og å vere kresen og sær presisjonsmessig er sikkert. Min erfaring med 243 Winchester varierer frå middelmåtig presisjon med fa-

brikkbygde amerikanske rifler til strålende presisjon med Shilenløp i min gamle Sako. At 243 Winchester har størst utval i fabrikkkladde patroner som finst i dei fleste våpenforretningar er heilt sikkert.

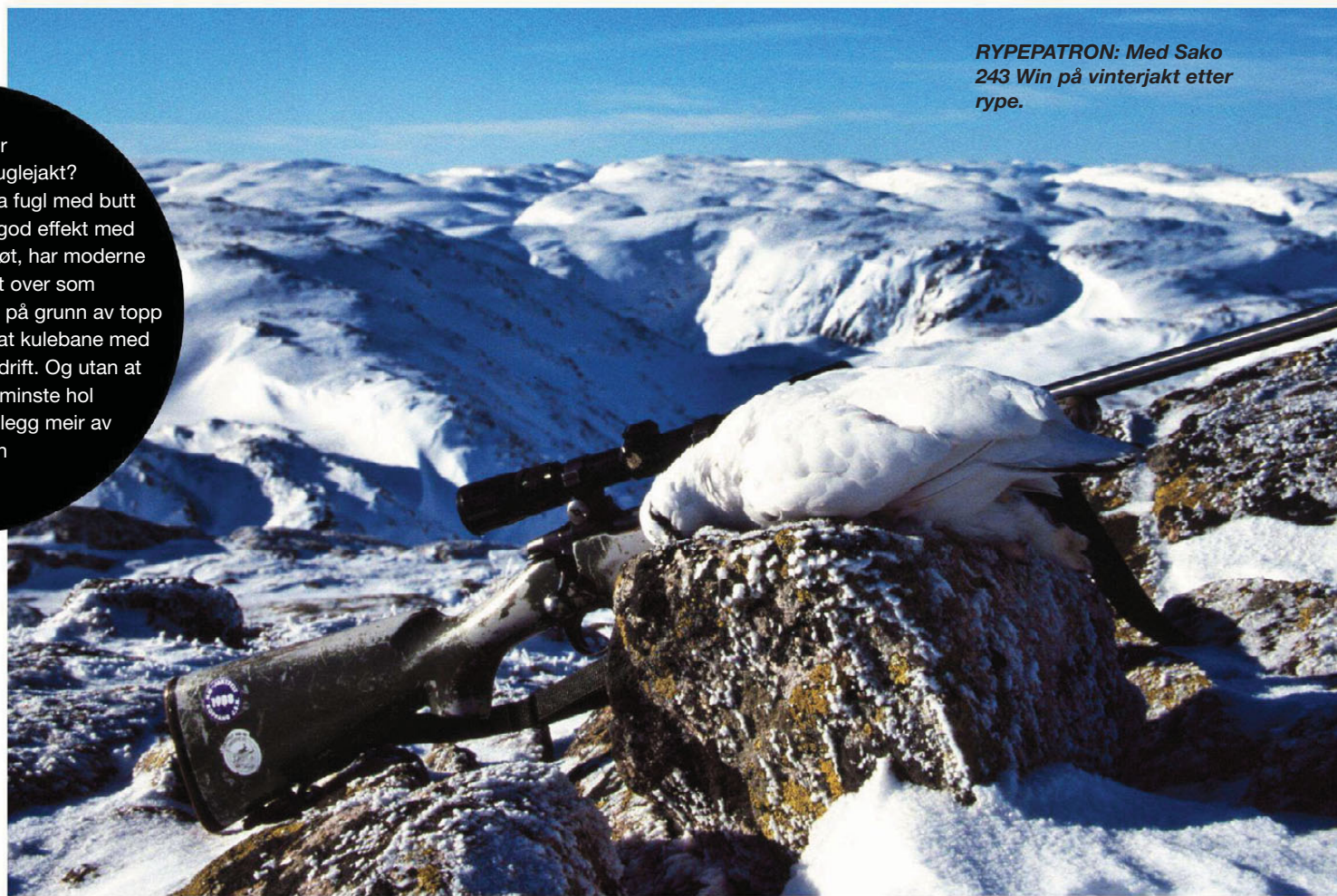
Kjelder: «Cartridges of the World», ladebøker frå Hornady, Norma, Nosler og Speer

Jakterfaring med 6 mm patroner

Villkattpatrona 6x47 var den utvalde for min første jaktrifle kamra for ei 6 mm patron.

Heilmantel eller matchkule til fuglejakt? Om eg før jakta fugl med butt heilmantel for god effekt med lite øydelagt kjøt, har moderne matchkuler tatt over som fuglekuler. Det på grunn av topp presisjon og flat kulebane med mindre vindavdrift. Og utan at kuler med dei minste hol i spissen øydelegg meir av fuglesteika enn heilmantel.

RYPEPATRON: Med Sako 243 Win på vinterjakt etter rype.

Inspirasjonen til 6x47 kom frå skriveria i Handloader Digest på same måte som inspirasjonen til å bygge jaktrifler kamra for villkattpatroner som 22-243 Middelstedt, 6,5-308 og 30-338. Patrona var først benkskytingspatron, men artikkelen om 6x47 til jakt på mindre hjortevilt var nok til at eg fekk lyst på lita, lett rådyrrifle kamra for 6x47.

Som ikkje er enten meir eller mindre enn 6 mm kule i 222 Remington Magnum hylse.

Val av riflemekanisme var enkelt, det måtte vere lita, lett Sako Vixen låskasse. Eit kappa og omkamra 243 Winchester Heymløp var montera, og alt fall på plass i eit klassisk skjefte frå Ola Gujord. Resultatet vart ei velskytande, lett og

hendig rifle i elegant klassisk stil og lett rekyl.

NYE RIFLER OG PATRONER

Eg jakta rådyr med 6x47 ladd med kuler som 75 grs Nosler SB og 85 grs Hornady SP i nokre år før 6x47-en vart ofra i ein handel med ei Kimber M84 BGR 375 H&H som eg bare måtte ha etter at min

gamle Sako Finnbear 375 H&H vart ombygd til 6,5-300 WWH. Slik kan det gå når lysta på nye rifler er stor nok. Men saga om min fine 6x47 Sako/Gujord/Heym kom i alle fall på trykk som min første artikkel for Våpenjournalen i nr. 1 1989!

240 Wby var den neste 6 mm patrona eg jakta med. Stor, tung 6 mm rifle var Wby'en, med høg utgangshastigheit og faktisk temmeleg presis. Så presis som 13 mm for første treskot med fabrikkpatroner på 100 m, og 16 mm i gjennomsnitt for 3 treskot. Ein rådyrbukk fall for fabrikkkladd 240 Wby med 100 grs Hornady SP. Rett nok ikkje på plassen, til tross for imponerende hastigheit og ekspansjonsvillig kule kom den seg nokre meter etter eit skrått skot på omtrent 200 m der kula stoppa mot skinnen i framkant av bogen på motsett side.

Nokre kråker fall og for 240 Wby ladd med 70 grs Sierra BR HP BT og 46 grs N 150 til 1026 m/s som samla tre skot på 13 mm. Høgast hastigheit gav 58 grs MRP med 1093 m/s, men med treskotsamlingar på 26 mm vart den ladninga forkasta som kråkepatron.

Av den tids 100 grs kuler vart Norma SP prøva med MRP, der 52 grs gav 881 m/s og 22 mm, 53 grs 927 m/s og 21 mm, og maksladning på 54 grs MRP 958 m/s og 20 mm. Slett ikkje verst, men 240 Wby Mark V var unødig tung, lang og stor som rådyrrifle. Ei uvanleg patron med erfaringar som vart presentert i Våpenjournalen nr. 5 1991.

TUNG, MEN PRENIS

Presisjon var og er viktig, derfor kjøpte eg ei Sako Varminter kamra for presisjonspatrona framfor alle: 6 mm PPC. Stor og tung, men presisjonen var topp. Både med ekspanderande kuler, og 80 grs Hornady FMJ til fuglejakt. Ei butt, presis og effektiv 6 mm heilmantelkule som ikkje vert produsert lenger.

Blant diverse ladningar i Sako 6 mm PPC hylser med CCI BR tennhette gav 55 grs Nosler Ball Tip ladd med 26 grs N 130 heile 985 m/s og 13 mm, 70 grs Nosler Ball Tip og 25 grs N 130 915 m/s og 11 mm, 26 grs 201 884 m/s og 12 mm, 80 grs Hornady FMJ og 22 grs N 130 808 m/s og 15 mm, 23 grs N 130 836 m/s og 18 mm. 85 grs Nosler Partition og 26 grs 202 834 m/s og 17 mm, og med 87 grs Hornady SP som var den tyngste av

Både rådyr, rev og fugl fall greitt og kontant for 6 mm PPC. problemet var bare at forkiling var meir regel enn unntak ved harde, raske ladegrep.

REVEPATRON: 6 XC ladd med 100 grs Norma Oryx er revepatron god som nokon!

ekspanderande kuler gav 23 grs N 130 826 m/s og 10 mm, 27 grs 202 860 m/s og 25 mm.

Når rifla og løpet såg ut til å like N 130 vart jaktpatroner ladd med 23 grs N 130 og 80 grs Hornady FMJ/87 grs SP. Både rådyr, rev og fugl fall greitt og kontant for 6 mm PPC, problemet var bare at forkiling var meir regel enn unntak ved harde, raske ladegrep. Ikkje særleg praktisk i rådyrrifla det. Eit fenomen som heller ikkje er uvanleg for nyare patroner med stutt, tykk hylse og bratt skulder i rifler med kryssmagasin. Derfor vart denne Sako Varminter 6 PPC handla vekk til fordel for nye prosjekt.

PÅ BUKKEJAKT

Min neste 6 mm patron vart 243 Winchester i eit 55 cm Shilenløp i min velbruka Sako L571. Rundt årtusenskiftet var dei fleste av mine jaktrifler utstyrt med lyddemper, derfor meinte eg at 55 cm var passa løpslengde for 243 Winchester med demper. Utgangshastigheita er høg nok uansett. 243-en vart med på diverse jakter både her og i utlandet.

Mest rådyrjakt, men og på jakt etter fugl, bever og rev. Og helst med 100 grs Hornady SP som ekspanderande kule og 80 grs Hornady FMJ til fugl, begge gav god effekt og presisjon.

Sako'en var og med på bukkejakt i Skottland, der 243 Win er ei atskillig meir vanleg jaktpatron enn her i landet. I tillegg til rådyrbukkjakta fekk eg og beskjed om å skyte først ein liten hjortebukk på vestkysten, seinare ein til på austkysten. Den første med litt flukstrekning etter treff rett bak bog med 100 grs Rhino, den andre fall rett ned for eit skrått skot framfor bogen med 100 grs Hornady SP. Så ja, 243 Win kan felle hjort, utan at det gjer 243-en til ei framifrå hjortepatron.

AVSKYTINGSJAKT I KALAHARI

Sako 243 Win vart og den utvalde for min første avskytingsjakt på springbukk i Kalahari. Mest på grunn av kulebane og presisjon, men og litt på grunn av kjælenamnet Idi Amin som nærmast forplikta ei jakt i Afrika. Etter grundig test vart 95 Nosler Ball Tip og 44,5 grs MRP

ladninga, for innskyting midt i på 200 m gav så god samling som 15 mm, tre skot på 300 m sat 17 cm under siktepunkt med 25 mm samling.

Å vite nøyaktig kulefall var viktig med Zeiss 3-9x36 utan kulebanekomp på rifla. Med tilstrekkeleg erfaring er faktisk ikkje forlegging av siktepunkt for rett treffpunkt på aktuell skyteavstand så vanskeleg når innskytinga er korrekt. Og Leica Rangemaster tok seg av avstandsmålinga.

Ei stutt oppsummering av kjøttjakt på springbukk med skot mot hovud/hals i Kalaharis sanddyner med Sako/Shilen 243 Win er at presisjon og skoteffekt var god nok, og kulebanen flat nok. Men springbukk er ein ting, større vilt ein annan. I kveldinga på tur heim fekk eg beskjed om å skyte ein gemsbukk som stod og glodde. Avstanden var godt over 200 m, og når målet var gemsbukk vart 95 Nosler BT bytta ut med Rhino 100 grs for å sikre nok inntrenging. Som var god nok, men det var ikkje skoteffekten.

Gemsbukken tok ut i full fart etter ei 6 mm kule bak bogen, me fann den først att etter mange hundre meters flukstrekning der den fekk ei ny 100 grs Rhino bak

bogen. På nytt forsvann den, og på nytt fann me den att etter nokre hundre meter og kunne avslutte faseden med ei kule i nakken. Ei erfaring som visa at 243 Win ikkje er egna patron/kulevekt/kaliber til gemsbukk, og førte til at patroner som 280 Remington, 308 Win og mest av alt 30-06 vart mine patroner til jakt i Kalahari.

Om 243 Win har eit litt frynsete rykte som presisjonspatron har både skytinga med Shilenløp i Sako og ein nyare test av Sauer 404 visa at 243 Win er like presis som det meste av jaktpatroner. Vel og merke i gode løp. At testskyting med 243 Win i rifler som Remington 700 og Remington Seven gav samlingar som med meir enn litt velvilje kan kallast middelmåtig presisjon viser vel kvar ryktet om dårleg presisjon kjem frå.

For å få med data for nyare kuler er tabellen litt av resultatet frå skyting med Sauer 404, og det er viktig å merke seg at dei fleste ladevektar er meir eller mindre maks. Start derfor som alltid nokre grain lågare, særleg med tanke på at vekta på hylser av fem forskjellige fabrikat variera med heile 15 grain!

FUGLEJAKT: 6 XC Norma Diamond Line 105 grs er presis og flattskytande patron som passar til fuglejakt på seinhausten.

STO TIL ALLE FORVETNINGAR

Så kom Norma med nye 6 XC i 2006, den var først og fremst laga som matchpatron med høgare utgangshastigheit og mindre vindavdrift enn 6 mm Norma BR. Når nye patroner faktisk av og til kan vere godt nytt måtte nye 6 XC prøvast, og då som jaktpatron i min velbruka Sako med nytt Bartleinløp.

At både patrona og løpet oppfylte alle forventningar er slett ikkje å overdrive.

TESTSKYTING

243 Winchester. Testskyting frå skytebenk, skyteavstand 100 m. Testrifle Sauer 404 med 56 cm løp og Swarovski Z8 1,7-13,3				
Fabrikkpatron				
PATRON	HASTIGHEIT	3 SKOT	5 SKOT	
Federal V-S Nosler Ball Tip 55 grs	1058 m/s	—	15 mm	
Norma V-Max 58 grs	1156 m/s	13 mm	15 mm	
Barnes V-T 80 grs TTSX	930 m/s	—	30 mm	
Norma Jaktmatch 95 grs	873 m/s	15 mm	17 mm	
Norma Oryx 100 grs	894 m/s	19 mm	23 mm	
Heimeladd i Lapua hylser med RWS 5341 tennhetter				
KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	3 SKOT
55 grs Nosler Ball Tip p.l. 65 mm	N 150	40 grs	1058 m/s	12 mm
	203 B	43	1068	12
	URP	45	1013	14
	N 160	46	987	11
		48 k	1040	12
58 grs Hornady V-Max p.l. 64 mm	203 B	40 grs	989 m/s	15 mm
		43	1081	17
	N 550	42	954	19
		46	1080	13

80 grs Barnes TTSX p.l. 67 mm	N 160	40 grs	913 m/s	13 mm
		42	937	20
	MRP	43	896	24
		46	959	28
	N 560	43	871	10
100 grs Norma Oryx p.l. 64 mm		46	945	27
	URP	39 grs	861 m/s	10 mm
		41	902	12
	204	39	830	16
		42	889	17
	N 160	39	837	22
		42	887	20
	MRP	42	855	26
		45	923	29
	N 560	42	846	23
		45	913	20
	N 165	42	837	10
		46	916	9

Med hylselengde rundt 48 mm vart det ingen ladekluss med 6 XC patroner i Sako L571 magasin. Og etter min meining har 6 XC ein klar fordel samanlikna med større 6 mm patroner i at 35 grs 203 B er grei ladning for dei aller fleste kuler frå 55 grs Ball Tip til 105 grs matchuler med molybelegg. For den som lurar på kvifor 35 grs 203 B er ein fordel er det på grunn av min tru om at lettare ladevekt med raskare og meir finkorna krut slit mindre løp enn tyngre ladevekt med grovt, seintbrennande krut i same patron. Og Bartleinløpet med fire grove rifler og bommar i same stil som tradisjonelle 6,5x55 løp bør og tole mange skot med god presisjon. Viktig det når store 6 mm patroner er kjent for hard løpsslitasje.

Om 6 XC som jaktpatron er min meining at den er topp blant 6 mm patroner med god presisjon og høg nok hastigheit. Med 6 XC i Sako har eg jakta og felt det meste av norsk vilt 6 mm patroner passar til: rådyr, bever, rev og fugl. Mest med 100 grs Oryx som ekspanderande kule, og 105 grs Berger Moly i heimeladd eller fabrikkkladd Norma Diamond Line som fuglepatron. Med unntak av gås der 95 grs Nosler Ball Tip er førsteval for maks skoteffekt.

LETT REKYL

Er så 6 XC ei betre jaktpatron enn våre meir kjente 6,5 patroner? Tja, kanskje. Først og fremst som fuglepatron med Norma Diamond Line 105 grs der rekyl er lettare med presisjon og kulebane minst like god som 6,5x55 Norma Diamond Line Felt. Lett rekyl er fordel for alle kuler ladd med 35 grs 203 B i 6 XC har.

Om 6 XC er presisjonspatron, er den likevel ikkje nødvendigvis meir presis enn 6,5x55, 260 Remington og 6,5 Creedmoor i jaktrifler der kvalitet på løp og arbeid er meir viktig enn patrona. Om ein vil diskutere fordelar og ulemper er realiteten at 260 Remington og 6,5 Creedmoor kan alt 6 mm patroner kan, i tillegg er dei storviltpatroner. Og nettopp det siste er eit poeng i dag når hjortejakta for mange er viktigare enn rådyrjakta.

Det gjeld og gamle 6,5x55, sjølv om den er for lang til å passe i stutte låskasser. Slik er det, utan at det endrar min meining om 6 XC som ei favorittpatron til jakt på mindre vilt enn rein, hjort og elg!

KJØTJAKT:
Ein vellykka
formiddag med
Sako 243 Win
på springbukke-
jakt i Kalaharil

TESTSKYTING

6 XC. Testskyting frå skytebenk, skyteavstand 100 m. Tabellen er resultat frå fleire års testskyting med forskjellige lottar av krut og kuler. Testrifle Sako L571 med 60 cm Bartleinløp, Swarovski Z6 2,5-15x44 og Hausken JD 184

PATRON	HASTIGHEIT	3 SKØT	5 SKØT	
Norma Nosler Ball Tip 95 grs	871 m/s	–	22 mm	
Norma Oryx 100 grs	882	–	26	
Norma Diamond Line 105 grs	889	8 mm	16 mm	
Heimeladd i Norma hylser med RWS 5341 tennhetter				
KULE	KRUT	VEKT	HASTIGHEIT	3 SKØT
Nosler Ball Tip 55 grs, p.l. 60 mm	203 B	35 grs	945 m/s	15 mm
Hornady V-Max 58 grs, p.l. 60 mm	203 B	35	946	25
Sierra HP 60 grs, p.l. 60 mm	203 B	35	962	20
Hornady V-Max 75 grs, p.l. 62 mm	203 B	35	944	23
Lapua HP 75 grs, p.l. 62 mm	203 B	35	964	17
Barnes TSX 85 grs, p.l. 64 mm	204	39	915	29
Sierra HP 85 grs, p.l. 62 mm	N 160	40	887	11
Swift Scirocco 90 grs, p.l. 64 mm	URP	38	887	14
	204	39	914	21
	N 160	40	925	19
Nosler Ball Tip 95 grs, p.l. 64 mm	URP	37	868	11
	N 160	40	890	15
	MRP	42	860	17
Hornady SP 100 grs, p.l. 64 mm	203 B	35	880	18
	N 160	40	882	21
Norma Oryx 100 grs, p.l. 62 mm	203 B	35	898	28
	URP	37	860	13
	N 160	40	886	18
	MRP	42	863	25
Sierra GameKing 100 grs, p.l. 63 mm	URP	38	885	19
	N 160	40	881	13
Berger Match Moly 105 grs, p.l. 66 mm	URP	38	871	12
	N 160	38	813	8
		40	863	16

Jørund Lien er Norges eneste profesjonelle våpen- og ammunisjonstester.

NB, ny adresse!

Har du spørsmål om våpen, ammunisjon, lyddemper, optikk og lading av riflepatroner, send spørsmålet til jorunds.hjorne@egmont.com

Anslagsenergi

? Jeg funderer på forskjellen i anslagsenergi for henholdsvis 30-06 versus .308, med «standard-kappede» (fabrikkappede) piper og med blyfri ammunisjon, som f.eks. Norma EcoStrike Silencer, eller ev. annen blyfri jaktammunisjon. Har du gjort noen tester for dette?

Eyvind Alnæs

Jo då, eg har testa diverse fabrikkpatroner med blyfrie kuler i både 308 Win og 30-06 rifler med forskjellig løpslengde. Ikkje så mykje med tanke på anslagsenergi, for det er bare eit teoretisk tal der hastigheit betyr mest. Derimot er høg nok anslagshastigheit mest viktig for å få tilstrekkeleg rask og effektiv ekspansjon med harde, homogene koparkuler. Særleg i mindre kaliber frå .30 og nedover etter min erfaring. Som er at utgangshastigheit frå 850 og opp til 900 m/s er greitt, og rundt 900 m/s er optimalt for sikker ekspansjon på lengre hold enn eit par hundre meter.

Og det er forskjell på utgangshastigheit! For den varierer med løpslengde og kor mange skot løpet har gått. Og regelen er enkel: mindre løpslengde gir mindre hastigheit og at utgangshastigheita minkar med talet på skotne skot. I tillegg kjem meir ukjente faktorar som at det kan vere litt forskjell i utgangshastigheit frå patronlott til patronlott, og mellom forskjellige løp med lik lengde. Så er det sjølsagt slik at lettare kuler er ladd til høgare utgangshastigheit enn tyngre kuler. Og at uansett utgangshastigheit er det anslagshastigheit ved treff som er avgjerande for ekspansjonen.

For å få ei samanlikning av fabrikkdata for hastigheit og anslagsenergi passar 150 grs

FABRIKKDATA

	VO		100 M		200 M		300 M	
PATRON	M/S	JOULE	M/S	JOULE	M/S	JOULE	M/S	JOULE
308 Win Norma EcoStrike 150 grs	860	3587	778	2936	701	2383	629	1919
308 Norma EcoStrike Silencer 150 grs	845	3465	764	2834	688	2297	616	1843
30-06 Norma EcoStrike 150 grs	900	3930	816	3230	737	2634	662	2128
30-06 Norma EcoStrike Silencer 150 grs	865	3629	783	2973	706	2417	633	1943

TESTSKYTING

Testskyting der hastigheit er gjennomsnitt av to femskot. Av testriflene i 308 Winchester var Benelli Lupo Alpha, Sauer 100, Mauser 25 og Sako 90 nye, 55 cm Kriegerløpet i Remington Seven har gått fleire tusen skot.

308 Winchester

Blyfri jaktpatron	Benelli Lupo Alpha, 46 cm løp	Sauer 100, 47 cm løp	Mauser 25, 51 cm løp
Barnes V-T 150 grs TTSX	823 m/s	819 m/s	827 m/s
Norma EcoStrike 150 grs	797	804	798
Norma EcoStrike Silencer 150 grs	–	–	819

308 Winchester

Blyfri jaktpatron	Sako 90 51 cm løp	Remington Seven med 55 cm løp
Norma EvoStrike 139 grs	844 m/s	864 m/s
Barnes V-T 150 grs TTSX	844	853
Norma EcoStrike 150 grs	821	845
Norma EcoStrike Silencer 150 grs	838	835

Hastigheit er gjennomsnitt av to femskot. Av desse to testriflene i 30-06 var Blaser R8 ny, 60 cm løpet i S&L har gått 3000 skot.

30-06

Blyfri jaktpatron	Blaser R8 51 cm løp	S&L 60 cm løp
Norma EvoStrike 139 grs	850 m/s	894 m/s
Barnes V-T 150 grs TTSX	–	908
Norma EcoStrike 150	812	878
Norma EcoStrike Silencer 150 grs	–	865

Månedens spørsmål

– og vinner av ladekomponenter fra Jakt & Friluft

Norma EcoStrike og EcoStrike Silencer 308 Win og 30-06. Verdt å merke seg er at data frå Norma EcoStrike 150 grs er

308 WINCHESTER ELLER 30-06?
30-06 hylser har større hylsevolum enn 308 Win, og er som regel ladd til høgare utgangshastigheit enn 308 Win. Med same kule ladd til likt trykk vil alltid 30-06 gje høgare utgangshastigheit enn 308 Win uansett løpslengde.

med 61 cm løpslengde, EcoStrike Silencer er måling med 50 cm løpslengde. Dermed har data for Norma EcoStrike høgare hastigheit enn EcoStrike Silencer, men slik er det nødvendigvis ikkje når ein prøvar begge patroner i eitt og same løp.

Ut frå Normas data kan ein gå ut frå at 30 kaliber 150 grs EcoStrike med bc .376 skal miste omtrent 80 m/s hastigheit for kvar 100 meter, og like omtrent 700 joule når hastigheita minkar frå 900 til 800 m/s, og 500 j frå 700 til 600 m/s.

Vinn Hornady ladekomponenter fra Jakt & Friluft

I hvert nummer av Jakt vil vi velge ut et av spørsmålene som kommer på trykk, og den heldige utvalgte vil få ladekomponenter fra Jakt & Friluft til en verdi av ca. 1000 kroner.

Komponentene blir levert av Jakt & Friluft, tlf.: 37 06 07 00, www.jaktogfriluft.no

Det kan lønne seg å spørre Jorund!

Vinn! Verdi: kr 1000

Ei lita avklaring

Takk for svaret (sjå faksimile under frå Jakt nr. 7/2025, red. mrk.). Eg har nå lada Tikkaen min i 6,5x55 med matchkuler. Då samlar ho svært godt. Det same gjer ho med jakt-blykuler (Nosler Accubond). Så det er av ein eller anna grunn Barnes TTSX ho ikkje liker så godt. Ho held 10-eren på 100 m, så dei fleste jegerer hadde vore nøgde med det, men eg vil no at ho held innertieren med TTSX også når ein testskyt med tofot.

Eit lite avklarings spørsmål, berre så eg er sikker på at eg ikkje misforstår. Du skriv: «Sako ladedata for 120 grs Blade har 45,5 grs med 860 m/s som maks for 6,5x55». Eg reknar med at du då sikter til N 160-krut, sidan du i setningane før nemner at du meiner N 160 er litt for hurtigbrennande for å vere det beste krutet for å lade koparkuler i 6,5x55. Stemmer det? Igjen takk for informativt svar!

Helsing Asle

Ja, Sako oppgjev 45,5 grs N 160 som maks for 120 grs Blade i 6,5x55. Og dermed brukande, sjølv om eg som før nemnt heller vil lade med dei mest seintbrennande krut som passar hylsevolum og kulevekt.

Og når Tikka T3-en gjev god presisjon med matchkuler, er det kanskje så enkelt som at den bare ikkje likar 120 grs TTSX. Om den trivst betre med 120 grs Sako Blade og Norma EcoStrike finn du vel snart ut av.

Vil den ikkje ha dei heller, får du lade 6,5-en med gode blyspisskuler som 143 grs Norma BondStrike, 140 grs Nosler AB eller Nosler Partition. Dei er i alle fall ikkje dårlegare jaktkuler i 6,5x55. Eller 10,1 g Lapua Mega og Norma Oryx.

Helsing Jorund

308 Winchester hylsevolum

I kjølvannet av Jørunds svar på mitt spørsmål om krutt (i Jakt nr. 7 2025, red. anm.) dukker det opp et nytt spørsmål. Jeg tenkte jeg skulle teste dette med 49 grs N560 og mine 150 og 155 grs Nosler kuler. Hylsa ble imidlertid smekk full, dvs. fylt til randen. Personlig følte jeg da et visst ubehag for å komprimere ladningen så mye, dvs. allerede fra før kula entret hylsa (boat tail). Så jeg lot det faktisk være. Spørsmålet er da om dette er mer vanlig enn det jeg innbiller meg, eller om dette er på kanten til ekstremsport? Nå har vi jo ikke spesifisert hylsetyper etc., men jeg er utrolig imponert over at Jørund faktisk puttet inn en 185 grs Mega, hvis hylsa hans bare var tilnærmelsesvis så full som den jeg hadde (som for øvrig var av typen Fiocchi).

N.M.N.

Forskjellen er nok hylser av forskjellig fabrikk med forskjellig hylsevekt. Min ladning med 49 grs N 560 var passa full Normahylse med vekt 167 grs. Om dine hylser er tyngre er og volumet mindre. Med same mål utvendig har tyngre hylser mindre innvendig volum. Og Norma er som regel blant dei lettaste. Om komprimera ladning er det slik at med så seintbrennande krut som N 560 er det liten fare for overtrykk i 308 Win sjølv om nokre krutkorn vert knusa av kula under isetting. Men om hylsa er fylt til randen av krut er det enkelt nok å redusere ladevekta med eitt, to eller tre grain for å unngå hard komprimering. At ein del forskjell hylsevekt og volum medfører forskjell i trykk med ei og same ladning visa ein trykktest som vart utført med Norma 203 B og 308 Winchester hylser der Norma var ei av dei lettaste og Nosler som den tyngste den gong Norma BondStrike var ny:

TRYKKTEST

Trykktest med Norma BONDSTRIKE 180 grs i 308 Win, patronlengde 71,5 mm og Norma 203 B 43 grs.

HYLSE	VEKT	TRYKK	HASTIGHEIT
Norma 308 Win	167 grs	3725 bar	771 m/s
Nosler	185	4422	803

Faksimile fra Hjørunds hjørne nr. 7 2025.

Med CIP makstrykk 4150 bar for 308 Winchester var 180 grs Norma BONDSTRIKE og 43 grs Norma 203 B i 167 grs Norma hylse trygt under makstrykk, i 185 grs tunge Nosler hylse var trykket 272 bar over makstrykk. Frå 167 grs Norma til Nosler med 18 grs høgare hylsevekt aukar trykket med 697 bar, utgangshastigheita med 32 m/s.

Kanskje er ei enklare forklaring at med 308 Win hylser gav rundt rekna 10 % høgare hylsevekt omtrent 19 % høgare trykk, men bare ca. 4 % høgare utgangshastigheit. For heimeladaren som vil lade maksladning er ikkje hylser bare hylser, ein skal vere klar over at tyngre hylser gjev høgare trykk. Sjå i Ladeboka for å finne hylsefabrikat, og samanlikn dei med vekta på dine hylser. At det slett ikkje er sikkert at dagens hylser har same vekt som hylsene som vart bruka til testladning den gong då er endå ein god grunn til å ikkje starte med maksladning!

FORSKJELLIG HYLSEVEKT: For alle patroner gjeld den same regel om at tyngre hylser har mindre volum og gjev høgare trykk enn lettare hylser med same krutladning

Faksimile fra Hjørunds hjørne nr. 7 2025.

Måneskinnsjakt

Datoer for god måneskinnsjakt er plukket ut etter disse kriteriene, som alle må stemme:

- Månen er mer enn halv
- Månen står opp før kl. 20 og går ned etter 04

Vi har altså plukket ut perioder hvor månen står rimelig høyt på himmelen ved midnatt. Disse periodene oppgis kun på den tid av året hvor det er mørkt om natten. Ved gode forhold, som f.eks. ved snø på bakken, vil det være mulig å jakte også noen dager før og etter de oppgitte periodene.

Grålysning/skumring

Tabellene viser lysforholdene ti steder fra nord til sør. Se på tidene for det stedet som ligger nærmest, og husk at klarvær/skydekke og bar mark/snødekke vil påvirke grålysning og skumring den enkelte dag.

GRÅLYSNING/SKUMRING: Definisjonen er at sola er 6° under horisonten. I det praktiske liv er dette tidspunktet da det er mulig med utendørsaktiviteter uten kunstig lys. De klareste stjernene er synlige, fargene i terrenget er borte og horisonten er klart synlig.

Sept.–okt.

	Dato	21/9	28/9	5/10	12/10	19/10	
KIRKENES	Grålysning	04:29	04:57	05:25	05:52	06:19	
	Skumring	19:15	18:42	18:10	17:40	17:10	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 6.–13. okt.						
TROMSØ	Grålysning	05:14	05:42	06:09	06:36	07:03	
	Skumring	19:59	19:26	18:54	18:24	17:54	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 6.–13. okt.						
BODØ	Grålysning	05:41	06:05	06:29	06:53	07:16	
	Skumring	20:09	19:40	19:11	18:44	18:17	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–13. okt.						
BRønnØYSUND	Grålysning	05:55	06:17	06:39	07:01	07:22	
	Skumring	20:12	19:45	19:19	18:54	18:29	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 8.–13. okt.						
TRONDHEIM	Grålysning	06:08	06:28	06:47	07:07	07:26	
	Skumring	20:14	19:50	19:25	19:02	18:40	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–13. okt.						
STRYN	Grålysning	06:26	06:44	07:03	07:21	07:39	
	Skumring	20:26	20:02	19:40	19:18	18:57	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–13. okt.						
BERGEN	Grålysning	06:35	06:52	07:09	07:26	07:42	
	Skumring	20:28	20:06	19:45	19:24	19:04	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–11. okt.						
TRYSIL/INNBYGDA	Grålysning	06:05	06:23	06:41	06:58	07:16	
	Skumring	20:02	19:40	19:17	18:56	18:35	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–13. okt.						
OSLO	Grålysning	06:14	06:31	06:47	07:04	07:20	
	Skumring	20:06	19:44	19:23	19:03	18:43	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–12. okt.						
KRISTIANSDAND	Grålysning	06:28	06:43	06:59	07:14	07:29	
	Skumring	20:14	19:54	19:34	19:15	18:56	
	GODE DATOER FOR MÅNESKINNSJAKT: 5.–11. okt.						

UNIK BOK!

Fritjof Nansen, Mikkjel Fønhus, Jo Gjende og Helge Ingstad hadde alle noe til felles; de var lidenskapelige jegere. Og de levde eventyrlige liv. I denne boka forteller vi historiene til 26 norske jegerlegender. Historier så fulle av drama at du tenker; «De lager ikke slike folk lenger!»

Send SMS-kode:
JEGER20
TIL 2205

298,- inkludert porto trekkes fra mobilregningen.

Eller scan
QR-koden
med mobilen:

NORSKE STORJEGERE

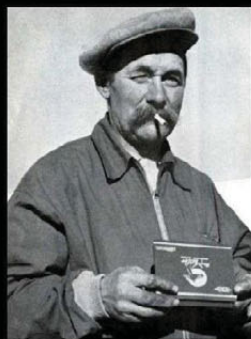
AV ALEKSANDER BERGAN

26
JEGER-
LEGENDER

DISSE HARDHAUSENE
SKAPTE NORSK JAKTHISTORIE

DE LAGER IKKE SLIKE FOLK LENGER!

Selges også i din bokhandel og på **www.ark.no**

Jakt neste

FOR DEG SOM TAR JAKT PÅ ALVOR

I SALG
24. OKTOBER

Kongens krone

**Bøjakt under
fullmånen**

4-trinns guide
til godt kjøtt
**Fra fall
til fryser**

*Det finnes knapt noe flottere
syn i norsk natur enn en elgokse
med stort gevir. Men hva skal
den med geviret, og hvorfor er
skogens konge noen ganger
kronet med stanggevir, mens
andre har skovlgevir?*

**Kniv-
skjerpung
med våtstein**

Jaktpatron:
7x65 R Geco
Zero 127 grs

Guide til
haglpatroner

Stor test
av 22 LR

**Vi
TESTER
der andre
tror!**

I SALG NÅ

Kjøp i butikken eller
bestill ved å sende
SMS-kode:
SVJ25 TIL 2205,
eller scan QR-koden
t.h. med mobilen

PRIS: KR 139
+ KR 49 I PORTO

Få
spesialen
rett hjem
i postkassa

Returadresse:
ART AS
Postboks 209
2021 Skedsmokorset

CONDOR LRF 2.0

Condor LRF 2.0 har flere oppgraderinger: shutterless, større skjerm, bedre oppløsning, lavere NETD, to batterier, bedre batterikapasitet og linsedeksel. Condor LRF 2.0 har enhånds navigering, slik at du lettere kan operere den med en hånd.

Leveres med innebygget laseravstandsmåler, rekkevidde inntil 1000 m +/- 1 m.

Bæreveske i polstret cordura, nakkestropp og lader følger med.

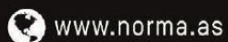

CQ35L 2.0: 640x512 sensor, 12 um, 35 mm linse

Finn nærmeste forhandler på www.norma.as

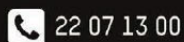
TWA-dbytes.org

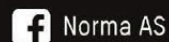
www.norma.as

ordre@norma.as

22 07 13 00

Norma AS

#normanorge